

~~Ma 108~~

Ma Saliquiaco, Barthol.

2) (Burchardus, ord. Paed.)

nicht verfilzen
nicht PK

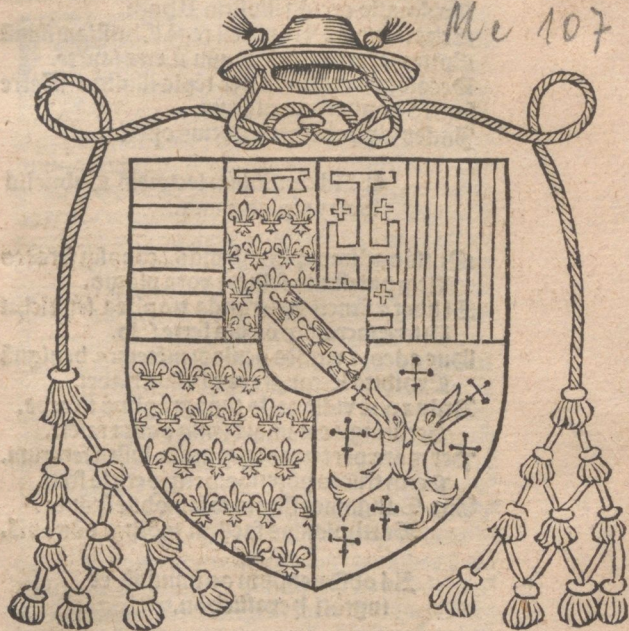
ma
c. dñ
blata

928

Itinerarij Terre sancte : inibiq;

sacrorum locorū: ac rerum clarissima descriptio: omnibus sacre scripture tractatoribus vtilissima: peramena auditoribus: per Bartholomeū a Saligniaco sedis aplice prothonotarū: equestris ordinis militē: ac vtriusq; iuris p̄fessorē nup̄ emissā.

Cū hęc opuscula nūq; hactenus excusa / Lugdunī i vico mercuriali i edib⁹ honesti viri Gilberti de Villiers ad imaginem diui Joānis Baptiste cū ofonib⁹ i Terra sc̄a reprints.

Cum privilegio.

Lugdunī,

Gilbertus Villiers,

1525.

Contenta in hoc libro.

Epistola nūcupatoria ad principes Lotharigie.
Oratio panegerica de laudib⁹ Terre sancte.
Itinerarius Terre sancte /z victuorum locorū.
Deploratio excidijs illustris Rhodi.
Exhortatio ad Franciscū regē Christianissimū
Epitome sacrorum locorum Terre sancte.
Decalogus orationū per tēpla illustria Terre
sancte nouiter inuentarum.
Index alphabetarius totius operis.

Ad candidum lectorem Babelis
Delez Epigramma.

Quisq̃s adire cupis solymos / cāposq̃ feraces
Atq̃ palestinis soluere vota plagis.
Sī libet /z sancti veneranda trophea sepulchri
Uisere: sacratq̃ oscula ferre solo.
Huc ades: /z vigiles oculos: mētemq̃ benignā
Exhibito lector: grata libellus habet.
Ardua que vidit vasto topographus in orbe.
Perstringit calamo: /z sensa polita refert.
Per mare: per terras: p̃q̃ inuisa lustra ferarum.
Perq̃ truces populos: perq̃ pericla freti.
Una Salignace stirpis rosa: nobile sydus:
Bartholomos facilem mōstrat adire viā.

Ad obstruendum os inuiduli et
ingrati herasilichon.

Desine Bartholomī famam maculare veniens
zolleis mendax: rumpere: inuidia.
Immemor accepti: ac ingrato pectore vtriusq̃
Proicis in mitem belua seu a virum.
Alterius laudem tumefacto surripis ore.
Desine tartareis nebulo dande rogis.

Reuerendissimo in Christo dño/Dño Joāni
a Rotharigia Sacrosctē Romane ecclie: titu-
li sc̃i Onophrii Cardinali magnificētissimo:
ac p̃ncipi illustrissimo Bartholome⁹ Salignia
cus salutem optat in Christo: ⁊ vitā felicem.

Manc sc̃os agit ann⁹: q̃ ex Hierosol⁹
lymitana pegrinatiōe nō solū ob it-
neris imēsam lōgitudinē pegrinis
difficillima: verūctiā ob varias eq̃
ris vastissimī tēpestates: ⁊ pcellas
lōge p̃culosissima i Gallia redit: lugdunūq; me-
ptuli: q̃ i p̃diutū florētissimāq; ciuitate quū ole
b⁹ aliq̃t egissem: p̃fessioe mea res digna vīsa ē:
q̃s res i exteris regiōib⁹ mihi vidisse cōtigisset: i
opusculū vnū pgerere: vt xp̃iani hoies ex ei⁹ le-
ctiōe iterdū nōnihil lucūditar: iterdū vilitatis
plurimū cōsequēt. Aggress⁹ sū itaq; opusculū dī
fauiore fret⁹: q̃ iter eūdū ac redeūdū: i ipa quoq;
Terra sc̃tā me ab inumer⁹ p̃culis sua clemētia
liberant: atq; in patriā diuit⁹ exoptatā sūma cū
letitia reduxit: qd̃ opusculū tue dignitati p̃se-
ra ut p̃q; reuerēde Dñe: ac Antistes q̃ clarissime:
nō qd̃ munusculū hoc tua p̃stantia dignū putē:
sed qd̃ ea sis hūanitate: vt ad ei⁹ q̃ tibi q̃ppia of-
fert volūtate poti⁹ q̃ ad mun⁹ ip̃s respicer solit⁹
sis: nō defuerūt et mihi p̃mitte iustissime cāe: q̃b⁹
ipuls⁹ id muneris tue p̃sillustri magnificētie dī
caut: q̃rū vna (vt de reliq; iterim taceā) hec ē. cla-
rissimī ac xp̃ianissimī quodā duces Godofred⁹
ac Balduin⁹ Rotharigā (tot reb⁹ aduersū n̄re
religiōis hostes egregie gesti) illustrarūt: e q̃ tā
illustri Rotharingie domo: tot ac tāq; ducib⁹ illi-
gni reuerētiā tuā gen⁹ traxisse p̃stat. q̃ fit: vt hāc
n̄raz terre sc̃tē descriptionē iure optio tibi debet
mihi facile p̃suasi: qd̃ clarissimī p̃ncipes e nobill
Rotharigoz familia origiñē trahētes eā regio-
nē oīi armis subegerit: feroces xp̃i iūmicos sūma
cū laude e Hierosolym: expulerit: Hierosolym

tanūq; regnum (qđ hereditario iure ad inuictos
Lotharingie principes: vt insignia tua manifes-
tissime cōmonstrant) pertinet: diu possederint.
de quoz precellentū ducū Godefredi ⁊ Baldui-
ni maximis rebus in Hierosolymarū oppugna-
tione peregre gestis: hoc loco hec pauca inse-
rere nō p̄guit. Itaq; qđ primū ad Hierosolyma-
rū menta: portasq; vētū est: nihil antiqui⁹ duces
durere: qđ vbi ē circuitu lustrata: metādis qđ op-
portune castris: loca ducibus: exercituiq; diuide-
re. Christiani igitur cōparato omnifariā cōmea-
tu. quatuor locis oppugnare urbem magnis vi-
ribus adouti: eā Hierosolymitanis acriter defen-
dentibus: Idibus Iulij vi cepere: precipua tñ
in recuperanda tanta vbi laus Godefredi fuit
qui partem muri sibi: ac fratribus ad oppugnā-
dum assignatam primus conscendit: Baldui-
no qđ potestātē fecit: vt in vrbē descendēs Christia-
nis portas recluderet: quib⁹ certe irrūpentibus
tanta cedes facta est cū in vrbē: vel maxime in tē-
plo: vt morientiu: cruor: talos supergrederetur.
In huncq; modum Hierosolyma a Christia-
nis capta est Idib⁹ Iulij: nono et nonagesimo
supra millesimū salutē āno. petiti postcalatebis
p̄deuntes Christiani numero paucissimi Hiero-
solymis habitare p̄sueti: quib⁹ ostēdētib⁹ vbi dñs
Iesus in horto captus: vbi verberatus: vbi pas-
sus: vbi deinde obseruatus: et vbi demuz ascendit
celos didicit ois pplus. Hīs per octo dies sum-
ma deuotione obitis spiritalib⁹ gaudijs: de rege
vbi dādo agi ceptū est: quā ad creationē cū ois
p̄uenisset Christianoz exercit⁹: nec vota scrutari:
nec suffragia iniri oportuit: qđ illico Godefredus
de Buillon regē nō magis multitudo ois: qđ ipsi
duces acclamauere. Gestat⁹ itaq; ducū hūeris
ad sacrosanctū dñi sepulchrū Godefredus inter
missarū solēntia accuratissime celebrata rex Hēle

rosolymanū est appellat^r: sed is vir extimū do-
minū vrbis qđ tātā principū: pporūq; Chūstia
ne expeditōis pcorā oblatū erat: accepti: re-
gni pō titulū: et insignia tō se nolle dixit: qđ in-
decēs: nephariūq; duceret: diadema aureū pec-
catorē homūcionez capiti imponere: ea in vibē:
in qua saluator: mūdī eternus rex spineā suo sa-
cratissimo madentē sanguine coronā gestasset.
¶ Successit Godofredo Balduin⁹ ipsius frater
inclytus religiōis nre propugnator: q̄ inter alta
a se egregie gesta Acon vibē terra mariq; oppu-
gnās cepit: ac Sarracenos fudit: fugauitq; in-
de Egyptos secūdo plio superauit: et Caliphā
eorū regē interemit. ¶ Hac ē tēpestāte oib⁹ pe-
ne totū Chūstianitatis pplis innotuit clarissī-
mā religiosissimū pncips Ahenati p̄s tui quō
dā Rotharingie dūcis inuicti sobolē (vos dico
q̄tuor: generosissimos fies) fortissime p religiōe
nra decertasse: neq; maioub⁹ vris inferiores eē:
illis em cū externis et barbaris hostib⁹ pugnā-
dū fuit: bellū autē felicib⁹ auspicijs cū vicino ho-
ste avobis susceptū est: cū eoq; q̄ pleraq; dogma-
ta rhomano ritui: imo sanctis ecclīe doctoribus
aduersa in vulgus chūstianū disseminare molī-
tus est: cui⁹ turbulenti ⁊ factiosi sectatores vni-
uersuz clerū pturbare conātes iusto exercitu col-
lecto i Rotharingiā irrupere: quoz vesante cla-
rissim⁹ ipse Rotharingoz dux cū delectissima
homīnū manu sese impigre opposuit: fratus sua
intereē pfidos Lutheristas e medio tollere ma-
torū suoz illustria facta in hoc imitās: q̄ de Tur-
chis: alijsq; nre religionis hostib⁹ septissime trū-
pharūt. Tua quoq; p̄stātia p̄sul ornatissime: p̄n-
cepsq; nobilissime rātis generosi dūcis fratris
tui ceptis (hā patria abesset) nō defuit: siqđē tu
audita hostiū in agrū (vt dicūt) detēsem irru-
ptione: magna celeritate in patriā redisti: fratre

cōsilio (parua em̄ sōls sūt arma vt scite sūt. **M.**
Tullius nisi sit p̄siliū domi) iuuisti: ne patria fa-
ctiosis **Lutheranis** succūberet. p̄uidisti: ip̄i de-
mū ancipiti bello (pugnaces tuos **Lotharigos**
ad strenue certandū hortādo) interfuisti. Adfue-
rūt etiā hoc in tā duro p̄sictu reliq̄ duo f̄res tui:
Guis comes rei militaris gl̄ia insignis: herosq̄
Ualdumeus: h̄i pugnacissimi agminū ductores
copias hostiles (h̄ illis pauciores eēnt) tāta vi
sūt aggressi: vt eas fuderit: fusas deleuerint: de-
letasq̄ p̄emerit. Difficileq̄ dictu est: q̄to animi
roboze iberbis, p̄nceps heros **Ualdumeus** h̄asā
in uesanos **Lutheristas** toiserit: ille em̄ quū eos
acriter vigeret: equo cui insidebat sc̄do: aut t̄tio
deiectus est: neq̄ t̄n ob hec a pugna recessit: s̄ re-
sumptis virib⁹ maiore vi hostē insequit⁹ ē: quē
tāta strage p̄strauit: vt **Lotharingā** gl̄iosissimo
rū ac ch̄istianissimoꝝ ducū genitricē a nō me-
diocri belli p̄iculo liberauerit: sibiq̄ ap̄d optios
q̄sq̄ ch̄istianos imortale nomē peperit. Quis
igit̄ tantā p̄cellētū p̄ncipū victoriā satis digne
laudare q̄at: Quis deniq̄ nō tribuat **Lotharin-**
gis magnā rei militaris peritiā: q̄ cū nūcro eēnt
hostib⁹ multo infertores: ipsos t̄n magna animi
strenuitate vicerūt tāta strage de factiosis ⁊ tur-
bulētis **Lutherane** factionis sectatorib⁹ edita:
vt duodeviginta hoīz millia aut eo pl⁹ i eo bello
desiderata sint. Vos itaq̄ p̄gnōssimi p̄ncipes et-
nū: ac imortale nomē hac tā insigni victoria de se-
uissimis hostib⁹ feliciter h̄ita adepti estis: de q̄
(ne nimis euagēz ofo n̄ra) hec dixisse sufficiat.
Reliquū ē p̄stātissime Dñe: p̄ncepsq̄ em̄nētissi-
me: vt hoc opusculū ciuitates: port⁹ maris: insu-
las: ac terre sc̄tē loca p̄plectens sereno ac hilarit̄
vultu suscipias: boniq̄ p̄sulas hasce lucubratis-
sionib⁹: q̄s tibi p̄statū oim̄ cumulo fulgēt **Bartho-**
lemeus a **Salignaco** dignitati tue deditissim⁹
dicare nō ēp̄it⁹. **B̄n̄uale** famulū cui nō imemor,

ID. Bartholomei a Saligniaco aplice
sedis pthonotarij et equitis aurati / ofo
de laudib⁹ inclyte Terre sancte / q̄ pemiſ
loco est / i Itinerariā terre pmiſſionis / re
rūq̄ sacrarū inibi descriptionem.

Alter reliqua quib⁹ oblectat mēs
humanavelut singulare est cōdi
ti a deo orbis cōtēplatio: inibi q̄
cōtentarū rerū cognitio: vñ So
lomon ille sapiētissim⁹ veraciter
dixit. Lūcte res difficiles: et non
pōt eas hō explicare sermone. Nō satiat oculus
visu / nec auris implet auditu. et philosophus
ille insignis Stragitta affirmat: quo loco sum
mā philosophiaz miro ingenio aggredit^r: q̄ sen
sus visus / atq̄ auditus magis diligimus: quia
multarū rerū nobis differentias ostendūt. Sed
et regius ille ppheta David fuerat in ethereos
ire meatus: super vniuersū mira cōtēplatione
exclamat. Dñe dñs noster q̄s admirabile est no
mē tuū in vniuersa terra. Verūenimvero id licet
lōge lateq̄ pateat p orbē terrarū: nec sit omni
no vsq̄a quid loci: aut rei qd nō dei optimi ma
ximi potētā: sapientiā: bonitatē clare oñdat: sin
gularissime tñ in terra illa quā scīas merito vo
cam⁹: terra diuine pmiſſionis clari⁹ visū: q̄p
pe in q̄ pter tot excellētia dona nature: infinita
ppe hūane saluatōis mysteria cōmōstrāt: vt in
dignū plane sit ea mortalū latere memoriā: qñ
pot⁹ p nature oblectamēto: et p amoris in deū
augmēto: dignissimū est in multoz notitiā ppa
gare. **1711** q̄ nup. i. Anno dñi. **1711**. ccccccxi. a
lōgissima et laboriosissima pegrinatiōe in Sal
liā reuerso: visum est opeprecū fore si regiones
maria: flumina: mōtes: vrbes insignes: et cetera
ois que vidi in cōmētariolū redigerem: quo me

a iiii

Contēpla
tio nature
lucunda.

Deus est
vbiq̄.

Nō opis. **17**

Comitūm Caput primum.

Comitas
auctoris,

Terre in
hoc descri
pte.

Fides scri
ptorum.

Scop^u li
bri.

Terre si
cule.

aliquando oblectarē: memoriazq; tenerē: ac ami
cis meis (ne sepe idē narrare cogere) q̄q; incul
tum: innotatq; legendū exhiberem: nam a cu
nabulis mihi innatus cōcreuit affectus vel p
pū quipptā: vel alieni moliminis in cōmunem
frugē referre. Proinde in p̄sentia scriptis iuuā
bor: p̄decessor: quo ad nostris si que forsā obtin
get ratio: lucem accipere liceat. Inter hec si qd
rari: si qd nostratū: si qd (vt atq; nō triviale: in
manus incidat lectu dignū: p mea virili p̄mere
conabor: z in hoc cōmentariolum acervare: in
quo quasi factō periculo pleniter cōfido cōple
xurū me quātū ad rit^u: ac mores fides attinet de
scriptionē: terrarū Sancte Indie: Surie: Mau
ritanie: Arabie: Armenie: Georgie: Turquie:
Crete: Cypri: Albanie: Cephalonte: Sclauo
nie: Friole: z Istrie: q̄ futura sit amenissima au
diētib⁹: legētib⁹ utilissima. Porro ne qua hesita
tione corripit lector: cādidē: testor deum hu
mani generis saluatore (cui⁹ vnico amore has
regiōes pagraui) nihil me inseruisse: qd nō ocu
lis ipse viderim: aut diligētissima p̄uestigatio
ne: narrationeq; fideli fuerim sci scitat⁹. Ceterū
qm̄ omnis ordinata descriptio certum p̄icipiū
petit: quo res summa facili⁹ imaginatione cōclu
di possit: sit nostre narratiōis scopus ista Itine
rarij in terrā sanctā breuis: ac fidelis descriptio:
in qua nec dubia: nec nentias: aut sermones ger
ris (vt dicis) siccis vaniores: sed vera: sancta:
experta: cōplectar nō pōpulo verborū fastu: sed
simplici z intelligibili stylo: quibus fides idubia
citra periculū veritatis possit: z debeat adhibe
ri. Id vñ benigne Lector oratū te velim: vt si i
hoc opusculo quid incultum cōperias / boni cō
sule: errorem corripere. Si quid a sensu z experie
tia tua alienum legeris: vt est de ouibus Egypti:

de pomis Palestine: de piscib⁹ volatibus: et mil-
le similia: non morasum suspendas: nō dentē
acuas theoninū: q̄ nūq̄ forte limite paterno pe-
dem extuleris: credens nuspiā nisi in horto ma-
terno Basilicā crescere. Hortis autem vel vni:
si reliqua ignores omnia: Catalepsi hanc vir-
gillianam: non oīs fert oīa tellus India mittit
ebur: et reliqua. Quo dicto missis ambagib⁹ cō-
mentariolum hoc nostrum nuspiam aī impres-
sum / vel scriptū aggrediar: oīa que peregrinantī
bus cōmoda fore iudicauero ad amissim narra-
turus: vt legētes diuino pneumate duce Terrā
sanctā visitaturi. Prīmū mēte: dein de oculis sa-
crum iter contineāt. Ne autē ignotas predas se-
qui: aut nodum in scirpo querere videar: res mi-
nimas et quadratū scrupos lōgius ablegabo
Principio ergo Hierosolymā petitur⁹ Chuslia/
ne frater: mysteriorū humane salut^{is} purū amo-
rem corde concipe: per quē dignus quoquo mo-
do fias terrā illā pedib⁹ calcare: in qua tot sunt
gestorū dei / et Christi loca insignia: vt hīs narrā-
dis ne dicā plustrādis: nec dies: nec etas suffice-
rit hōi Chusliano. Sunt preterea q̄ plurima in
regionibus illis: que pīs animis mirū generāt
deuotionis affectum. Quis enī etiā facundissi-
mus valeat enarrare quot Anachorete: quot
Lenobite: quot Monachi solitarii: quot casti-
sime p̄gies de Armenia: Georgia: vtraq̄ Chal-
dea: Syria: Perside: India: Ethiopia: Media
Arabia: Habenia: Grecia: alijsq̄ nationibus: cē-
tent: ducenti: plures paucioresve procedūt
in spiritu vehementi: loca incolunt sancta: pere-
grinantur: flectunt genua: manus in sublime tē-
dunt: oculos leuant ad sydera: terram sanctam
proni osculantur: imo verius pre cordis dulce-
dine lambunt: adorant quencumq̄ locum quo

Pulcrum
adagium.
Ac red-
acterium.

Docta pa-
remia.

Prepara-
tio pere-
grini.

Religiosi
terrā san-
ctā incolē-
tes.

Signa mi-
re deuotio-
nis.

Proemium.

clementissimum Iesum sedisse: stetisse: vel quip-
 plam operis egisse percipiunt. Nunc palmis pe-
 ctora tundunt. Nunc profundos gemitus emit-
 tunt. Nunc in profusos fletus se solvunt: adeo
 vt indicibilem amorem se corde concipere facili
 ostendant: et plerumq; in lachrymas Sarra-
 cenos: et Thurcas durum hominum genus co-
 moueant. Quo loco quis hec videns non pie-
 mesticia cordis indoleat: terram illam infide-
 litum tyrantide premi: que tam optimo iure Chri-
 sti fidelibus debeat? Iheu fortissime deus in-
 tuor: iuxta sacras historias patrem Abraam
 relictis patre: patria: domo: cognatione tuo
 mandato ad hanc terram properare: in Bethel
 et Hai tabernacula figere: in Gerrariss: Ber-
 sabee: et Ebron commorari. Lego Isaac plam
 victimam et fasciculū mysticum portatorem hic
 figurare crucis mysterium: hic meditari in agro
 Jacob celi contemplator: post longeuas gre-
 gum vigilias ditatus vxoribus et prole hanc re-
 perit: scalam in celum leuatam suspicit: castra
 dei dinumerat: luctatur cum angelo. Moses
 ille piissimus magne felicitatis loco duxit: post
 vaste solitudinis labores terram hanc sanctam
 monstrante deo a longe speculari. Josue ille
 victoriosus hanc ultra citraq; Iordanem men-
 sus est victori populo duodecim tribuum: in fu-
 niculo distributionis: tam sanctissime terre glo-
 riam florentibus regno: et sacerdotio: lege: et
 prophetia: quis queat enarrare? Nonne vnus
 regis contemplatio reginam illustrem: vt Hie-
 rosolymam iret: a suis sedibus euocauit: Non-
 ne vnus templi tam incliti: magnus per orbem
 preconiū avarijs regnis reges inuitauit? Quid
 mirum si pro hac vindicanda terra pauci pa-

Abraam.
 Historia
 terre.s.

Isaac.

Jacob.

Moses.

Josue.
 Gloria ter-
 re.s.

Solomō.

Ezechiel.

tres tot pla suspiria emisere? Ezechiel in Babilone captiuus super flumen ascendit: vt repetat dilectam Hierusalem lacrimabili voce perorat. Daniel posthabitis regie aule delictis: solam terram sanctam meditatur. Hieremias sanctissime Solime excidium quadruplici plangit alphabeto. Iaz presente in carne dei filio: quod decus: que gloria terre sancte accreuerit: que mens concipere: quis calamus scribere: que lingua possit enarrare: quid miri si huc huc concurrant deuote deo anime: et veluti innocui greges in pascuis vberibus pio Christi amore lasciuant: Sed et ipsa Virgo despara: desertis speciosis campis Galilee: nunc salutationis sue domunculam leta reuulit: Hunc sacratissimi partus incunabula repetit: et Bethleem angustam virginea voce salutat. Inde motana Iudee precursoris letum ortum visura festino gressu pertransit. Hic ergo vel viuere libeat: vel liceat mori: id quod sanctissimi olim patres: patriarche: reges: principes: prophete: sacerdotes: summi beneficij loco duxere: si post multas peregrinationes: exanimata corpuscula Terre sancte gremio sepulture fuissent mandata: ideoque id posteris suis vt agerent iurando sancire: verum hac nostra tempestate quam larga et iusta dolous materia nobis affertur videntibus Christianorum principum crudelitatem: quibus libet inter se cruentis bellis dimicare: et terram illam sanctam tyrannis permittere: quam Iesus mundi saluator suis dedit cauit mysterijs: suo sanguine consecrauit: quam orthodoxa fides indefesse predicat: et extollit. doleat vobis tandem Reges et principes Christi causa efferte signa: conscribite militiam: nec quicquam

Daniel.
Hieremias.
Arguit auctor a maiori.
Iesus saluator.

Virgo gloriosa.

Conclusio ab excerptis.

Exhortatio ad principes.

Tomus primus Caput primum.

Mysteria
terre scie.

Mysteria

Mysteria

Mysteria

Mysteria

Odors cal
uarie.

Odor loco
rum sacro-
rum.

Plato.

Pithago-

ras.

Appollo-

nius.

Barchas

Abethod⁹

peregrina-

tionis.

diffidite vos victoria potituros. Qui enim non le-
beat christiano arcum tendere: enssem vibrare: ex-
cutere lanceam pro illa terra in qua pius Iesus
cōcipit: nascit: enutrit: ambulat: p̄dicat: pascha
celebrat: sacramenta instruit: patrē orat: ange-
lico mynisterio aiatur: patit: morit. Lector: plam
Christi crucē: atq; adeo euāgelii t̄pm: horū oim
tam recētem: ac plenā in locis sacris extare me-
morā: vt hodierna luce oia contigisse credas cā-
didē lectori. Properas ad Caluarie mōtem: quo
Iesus gestata pijs humeris cruce qua vtriusq;
hemisphērij molē sacrauit: credas eo ipso die p-
agi passionis mysteriū. Accedis ad sepulchrum
mirum dictū quātus amor: mētem accendit: quā
dulcissimus odor occupat nares. Quid ergo mi-
rādum: si cultores verissimi nois Christi terram
illā noie/ac re sanctā videre: ac lustrare totis ani-
mis affectāt: quā Catholice ecclie diu noctuq;
psalmis et hymnis decātāt. Plato egyptū: Py-
thagoras mēphiticos vases: Appoloni⁹ persas
adeant: pertrāseat hic caucasum: preterea Alba-
nos: et scythas: et massagetas: penetret Indiā
intretur Barchā aureo trono residētē: repetat
Egyptū: contēpletur mēsam solis in sabulo. Le-
terū tu christiane frater pete Venetias: trāsi ma-
re tuto nauigio: traſce in Aliā: in terrā sanctam
ascēde Ioppen: Hamā: sacrosanctā Solymā in-
gredere: trāsi cum pastouibus in Bethleē: Aza-
reth venerare: p̄septū: sepulchrū exosclare: vbicq;
mirare archanū dei sup oim salute p̄silii: vbiq;
locoꝝ ditissimarū ventarū: maris pijs locuples re-
peres natale solū. Illi meras nugas audiere: et
hoies videre mortales: quib⁹ nil numinis inerat
tibi omnia deo plena occurrēt: hic virgo brachijs
gestans tenellū infantem: ⁊ despicabili loco sub
rupe ponentē. Si Bethleē uisitas (deum immor-

talem) que lachryme: que suspiria: dum audis angelicos hymnos: pastorū colloquia: et celestē lucem vides pmicare. Quid suauis? quid vetus cundius quā de his mysteriis per clarissima signa doceri: felix ille cui datur nō solū vīfere: sed et viuere: et mori in his terris. Fateor: tibi amice lector: he me impulērūt cause: vt arduā hanc peregrinationē adirem: et hanc plā memorie sarcinam stylo qualiquāli conscribere in hoc cōmentariolo: qui volentibus terrā sanctam adire loco enchiridij esset: quo vīso de omnibus doceretur. Porro ne viceū pro amphora (qđ dicit) videar formare: libellū hunc p amentiorū lectione habere primū quisq̃s nouarū rerum noscendarū desyderio flagras: deinde tu sacre scripturę lector: hoc libello tuo labori consule: et sacrorū locorū quib⁹ sacra pagina abūdat: hic accipe notionē: postremo vos diuini verbi et sacri euāgelij predicator: res hunc libellū manib⁹ tenete: et dum res postulat Christi mysteria locorū Graphica descriptio: ne populo declarate: ad hoc em vniūce vobis hic libellus conducet.

¶ Diuīsiō Libri.

Rem⁹ vobiscū christiani lectores q̃s sincerissime: et vt hui⁹ libelli nīf res oēs q̃si in numero cognoscere possitis: strictim singlis Tomis res cōtēptas cōplectemur: quomō flauar cha nosser inter nauigādū crebro nobiscū egit: vt recordor: e proa iacētes in cōstnēte regiones a lōge demōstrās. Sic sic in presētia agim⁹ his Tomis velut p trāsennā (qđ dicit) totū libū amplā regionē vobis ostendimus. Profecto. q̃ rem sacra agim⁹: et regio pphete intra sacroscti tēpli parietes libuit psallere in psalterio decē chordarum: libeat et nobis totius libū materiā dentis Tomis percensere: quibus arte: et ordine tactis:

Adagium pulchrum.

Utilitas operis. Peroratio authoris ad lectores.

Videre per trāsennā.

Ratio de: cez Tomorum.

Tomorum numerus.

plectro scriptoris dulcis sonus resonabit.

T Primus Tom⁹ Venetiarū urbem: Parētte portū: Istrie litū z mores: Aureū mōtem: Solophū Aelone: Sarganū montē: Albanie fines: Chymere z Panthere descriptiones continet: et habet capitula. vii.

T Scōs Tom⁹ insulā Corsice. Corphonēz Tarētū vbes. Jacynthū. Cefalonte insulā. Cretā Cādiā vocatā: et Rhodonā in Hellespōto pulchre explicat: et habet capitula. vii.

T Tertius Tom⁹ illustrē Rhodū. Castrū sc̃i Petri. Insulas Choon. Zeros. Tylos: Mysuros Charquis. Spintis. Lymontz z Solphi Satalye historā cōtinet: et habet capitula. ix.

T Quart⁹ Tom⁹ regnū Cipri. portū Lymessō. Salinas mirandas. Leucosīā: et Famagustā vbes: montē crucis. Paphos metropoliz. Aithra cula terre. Historā regis Britānici adamussiz explicat: habetq; capitula. vii.

T Quint⁹ Tom⁹ de dimēsiōe Palestine. i. Terre sc̃te. De natura soli et puētib⁹. de regno Iuda z Israel. De Syria. Arabia z Galilea. De terminis tre pmissiōis a fluuio egypti: z mag⁹ Eufraate: Dan z Bersabee. de fontib⁹ tribuū ultra citra q; Jordanē graphice disputat: p̃tinetq; ca. vii.

T Sext⁹ Tom⁹ Or̃itū pegrinorū portū Joppe De itinere in Solymā sanctā. De Rhama veteri. De Emmaus siue nycopolī. de Lydda z Dorcade. de mōtib⁹ Iherosolymitanis. de situ sc̃te vrbis z spacio: z nob⁹. de distātia ei⁹ ab insignitib⁹ locis pulchre ptractat. z cōtinet capla. vii.

T Septim⁹ Tom⁹ de loc⁹ sacris vrbis sc̃tissime de Cenobio mōtis Syō: z de ei⁹ sacellis. de Lenaculo magno cene sacrosācte. de mōte Caluarie lōge sacerrimo. de tēplo gl̃iosissimi sepulchri de sc̃i sepulchri fabrica. de ritu militū creādoz ordine narrat. continetq; capitula. vii.

Octau^o Tom^o d' sacellis tēplī. f. sepch. ii. De
varis natiōib⁹ xpianoz ī tēplo z eoz Sacris:
de alijs natiōib⁹ xpianoz p terrā sanctā: de ppa
ratiōe eporū: oriētaliū: z occidētiū: de spurcis
morib⁹ Agarenoz z Sarracenoz: de Sacellis
ī atrio tēplī. De port⁹ vrbis Iherusalē: de ptoio
Pilati z Lycostatos: de gemina sentētia plas
ta ī Chistum: de templo Solomōis seriatim
perdocet: continetq; capitu. viii.

Non^o Tom^o de valle Josaphat: de torrente
Ledrō: De sepulchro xgis glōse: De Bethse
mani z Bethphage pagis: De pbatice piscina
De mōte Slluēt: De Bethania illustri: De hie
rico z roseris ei⁹ z mōte q̄rātane: De Decapoli:
z Galilea: De Jordane z mari mortuo. De Ha
zareth iclyta: z mōte Thabor: De pētapoli: z sta
tua salis: De Lana Thyrberade: Coirosaym
Bethsaida: Bethulta: Tyro z Sydōe pulcher
rime docet: continetq; capita. x.

Decim^o tom^o: de valle Syloe: de Natatoria:
De agro Acheldemach: De domo Symeonis
sentis: De castro mali consili: De Terrebynto p
cera: De monticulo Abacuch: De illustrissima
vibe Bethleē z ei⁹ sacris locis: De tēplo magni
ficētissimo loci natalis dñi. De miraculo iibi fa
cto: De Lenobio diui Iheronymi: De valle Ra
phaym: De mōte Jude: z domo zacharie: De se
pulchro abbati Chariatot z fratru ei⁹: de regno
Baze: De oppido Buticelle: De antiq̄ z noua
Ebiō: De illice mābie: de agro damasceno: z or
tu Adā: de vineis Engady: z hortis Balsami:
de Lenobio Joānis Baptiste z miraculo reit
qarū ei⁹: De mōte Carmelo z miraculo fontis
p ordinē differit: continetq; capitu. xj.

Conclusio operis.

Epilog^o cū hystoria regressiōis z pofone auctoz
ad p̄ncipes xpianos p recuperatiōe iclyte rhodi.

Tomus primus Caput primum.

Cum Tomus Venetiarum vrbē. Parētē por-
tū. Istre sitū z mores. Aureū montē. Solphum
Auelone. Garganū montē. Albanie fines. Chi-
mere z Panthere descriptiones cōtinet: z habet
septē capitula.

Caput primum.

Incipit primus Tomus de vrbē Venetiarum.

Venetie itaqz vñ omnīū psperrima
in Terrā sanctā est nauigatio: site
sunt in sinu maris Adrlatici: q̄rū p-
rim⁹ p̄tinent est vrbē Paduana:
quā x̄sus traiectus breuissimusest
q̄nqz miliū passuū: lōge maior distantia ad reliq̄
cōtinentis loca. Sitū ergo Venetiarū lector: nul-
lo describēre facile intelliges: habita insularū cō-
sideratione: porro vrbē ipsa omnīū n̄rī orbis est
lōge p̄stāntissima: tēplis: edib⁹: edificijs publicis z
p̄uatis: z ornatu z sumptu sup̄a admirationē
excellens: sfatorū viroz: ac bonarū l̄rarū nuspiā
alibi tanta est estimatio: senū grauiū: ac merca-
toz ditissimoz tanta copia q̄sta nusq̄: mercimo-
niorū q̄ toto orbe aut gignuntur: aut parant̄ tā-
ta vis: vt ofonis l̄m̄ites excedat. In hac vrbē oī
bus edificijs orbis Europā p̄stans est tēplū dī
ui Marci euāgeliste: cui⁹ corpusculū inter reli-
q̄as alias depositū mira deuotiōe asseruat. Ex-
tant et ibi diuoz Rochi: Barbare: Lucie: He-
lene: aliorūqz sfatoz p̄gnoza techis aureis ar-
gēteis atqz gēmatīs cōdita. Tēplū x̄o ope mu-
saico extructū ornatu miro: sz sumptu maiore ere-
ctū est. Testudines: colūne: atqz parietes vermi-
culari arte: aureo ornatu ac marmoreo lapide
ita cōcinnata sūt: vt nō solū miravarietate ac spe-
cie vīdētes rapiāt in admirationē: sz et humani
ingenij oēm fere estimationē excedāt. P̄fecto
thesauri huius templi in auro z argento: ac gē-
mis p̄ciosis: ac omni panno: colore aut lana:
aut artificio p̄stante: tāti sunt: vt admiratione
citius

**Sit⁹ Vene-
tiarum.**

**Bone l̄re
Venetis
in pretio.**

**Tēplū. s.
Marci.**

citius q̄ estimatione comprehendas. Templi hoc
plumbeis laminis coopertum est: prominentib⁹
in ambitu quinque turriculis p̄ eius ornatu: qua
rum tyrntinabula dulcib⁹ sonis oblectat ciues.
In templi porticu quatuor equi ere fusi visunt:
magne antiquitatis argumenta.

¶ Secundum caput de palatio ducis venetoz.

Ducatum templo contiguū est: quo
serenissimus dux senatus / ac pretor
lus dicunt: sumptu nedum ducali ⁊
senatorio: sed regio ⁊ iperiali resp̄le
det: vt videri possit tanta ditto neve
netorum terra marisq̄ haud indignū: e regione
cui⁹ altissima turris est: instar solis aurata sum
mitate radijs comantibus coruscans e qua ve
luti specula altissima naues vndeunde medio
mari velificantes mira voluptate visunt. Inter
hec platea latissima: equis lateribus structa in
tertiacet: qua senatores / insitiores ⁊ optimates
vrbis / de negotijs et mercibus orbis mira comi
tate nullo strepitu miscent colloquia. Abituris
autem pressio sunt quaquaversum ire libeat na
uigia. Nulla enī totis Venetijs domus cymba
caret: qua placide venteris: si quo libeat ire. Ve
netie muris non cinguntur: patulo mari oīa am
biente: ⁊ per singulas stratas tenuibus riualis
decurrende: ita tamen vt fontium ⁊ puteorum
gratia venerensibus minime desit: ex quibus
aque omniū limpidissime et dulcissime in vsum
cibi hauriuntur. Admirationem fere excedit:
q̄ medio palatio fons patet: septus in modum
cisterne: e quo si haurire velis gemina tibi cytu
la opus est: altera solida: altera perforata: qua
rum hec per tenue foramen guttatim fontalem
aquam imbibit: illa hauriam largiore riualo in
fontis officium euehit.

Palatium
ducale.

Paulgia
Venetorum.

Fons mi
rabilis.

Primi Tomi Caput tertium.

Pictura
antiqua.

Fonticus.

In platea riuus altus nūcupata
qua mercatores frequēti⁹ coeſit
et mare reciprocis eſtibus feruet
viſitur pictura inſignis ante an-
nos plus minus ducentos facta
expumens peltum Gallorum:
quo capte fuere Venetie: cui⁹ rei teſtis largus
eſt Blondus: quo libro de ſitu Venetarum per
tractat. Huic prope eſt fonticus Germanorum
mercatorum cōuentu inſignis: cui⁹ ritus et mo-
res: polliciamq; ſi deſcribere velis: iuſti volumi-
nis mēſuram implebis. In altera vrbis regiōe
locus eſt Arcenas nūcupatus: quo gallee tria
remes: et omnia vaſa bellica miris ſumptibus
parant: ex quibus paruo negotio cētum millia
hominum armatorum feruntur prodire.

Quartum caput.

Reſpubli-
ca Veneto-
rum.

Senes Ae-
netorum.

Quero de huius vrbis publicis ediſi-
ciis et edib⁹ priuatis mercimonis
totius orbis mercatoribus omnium
ſub celo nationū narrare ſupſedeo:
quādo res hec ſit noſtra ſupior nar-
ratione. Leterum huius florentiſſime vrbis reſ-
publica ſtūm pūncipe: Odagiſtratu: ſapiētīſſi-
mis viris. Mercatoribus grauīſſimis. Populo
lo modeſtiſſimo. Clero pbatīſſimo et oim artium
diſciplina prepolleat ceteris vrbib⁹: diſſicile cre-
ditu. Dur ipſe nō ſanguine: nō auro: nō fauore:
nō muneribus: ſed diuina ſorte eligit: cui in de-
cernēdis rei publice caſibus ab oibus modeſte
paretur. Senectus patricioꝝ Venetorum citra
cōparationē ſpectabilis: videas em̄ ſenes cano
capite: erectiſſima ſtatura: vita frugali: maturiſ-
ſimo ſilio: quos pre elegātia forme: et morū mo-
deſtia pūncipes credas: aut pōtīfices. nullus in
hac vrbē peccat impune: nemini licet graſſari in

alterū: sed secundum quantitatem delicti pena promulgatur: et sub vigore legum libere viuitur: que omnia si perpēdas lector amice: desines admirari florentem tot annis terra ac mari potentem Venetorum rēpublicā. Babylon euerſa est. Alexandria ruinosa. Solima vastata: Roma iuſa: sole Venetie per tot iam secula propagāt impertum: vnde hoc nisi prudentia / sapientia / iustitia: quā tenacissime obseruant: habita tamen personarū ac nationum pro meritis discretione Gallo enim licet per Venetiarum vibem armis ambulare accinctū: et qua velit domo citra duobus licentiā hospitari: qđ nec Veneto: nec alteri cuiuscūq; nationis homini licet. Cēseo omnino non pietermittendum hoc loco nostrū libelli: cum quāto honore: et pio affectu ciues Venetorum peregrinos terre sancte recipiant atq; procurent. Instante enim nauigatione / In die ascensionis generalis processio indicitur: et peregrini lineis vestibus amicti et rubris crucibus signati ad templū dñi Marci cōuentiūt: et in choro stantes alternatim cum optimatibus Venetorū expectāt orationi intēdentes. Interea pueri nobiles cursitātes p chorū varia munuscula: vt aquā rosaceam: flosculos: frōdes: nūmulos auratos peregrinis distribuunt: vna cum hīs gratiā dei et iter salutare innocentia puerili peregrinis cōprecantes. Hīs factis processione ineunt sociati singuli peregrini singulis optimatibus Venetorum: qui eos monent ad patientiam et deuotionē. Mistrū dictū vt populus Venetorū accurrit quando a terra soluendū est: nā ciues et matrone i lachrymas fere soluti peregrinos deo et sanctis commendant: vicissim orantes: vt peregrini eos i locis terre sancte suis pculis habeāt commendatos.

Mistrū
digna res.

Galloorum
libertas.

Pietas
venetorum
in
peregrinos.

Quintum caput Tomi palmi.

Quintum caput

Nauiga-
tio.

Hac ergo inclita vrbē pacti cum patrono nauis ituri in terrā sanctā Anno domini millesimo quingente-
simo vigesimo secūdo die iouis mē-

Abospi^r.

sis Junij sexta consensa nauī solui-
mus: tensisq; velis et cārato letis vocibus hym-
no. Veni creator spiritus etc. Nauigātes decima
die eiusdē mēsis in prouinciā appulimus: que
Histria dicitur dittonis Venetorū: que a best ab
ipsa Venetiarū vrbē viginti quinq; militibus.

Histria
prouincia.

Sorita autē creditur hoc nomē ab Histier filio
Noe primo huius terre habitatore: qui alio no-
mine Histā dicitur. Sunt qui volūt Histriā ab
histro maximo totius Europe fluuiō nūcupari:
quod is fluuius prouinciā hanc preterfluat.

parentia.

Alij credunt esse Histriū minoriē: a quo prouin-
cia denominatur: et hunc esse quem aduersis
vndis nauigauerūt argonaute. Huius pūctie
prima vrbē Parētia est maritima et peninsula:

que velut Venetiarū portus est em. Quod Roma-
ne vrbē Ostia fuit: hoc fere Parentia Venetis.

Naues em onerariē vnde vnde veniētes huc lit-
tus appellūt: et merces exponūt: q̄ lentiorib⁹ na-
uigis Venetias peruehuntur. Porro Parētie
oppidū nulla alia re insigne est q̄ q̄ Venetorū
sit quasi pomerium et gazophiliū.

Ruyna.

Est etiam
in hac prouincia Histrie vibecula pusilla pū-
nita tamē muris et menib⁹ que Ruyna nūcu-
pat: ab ipsa Venetiarū vrbē ceterum militibus
distās: littoz maris inherens: in cui⁹ cathedra

S. Eufe-
mie sepul-
chrum et
miraculū.

li ecclesia diue Eufemie virginis corpus di-
gno sepulchro cōditum visitauimus. Hoc loco
notate boni lectores insigne miraculum. Nam
in hac ciuitate et in tota fere Histrie pūctia vt
fidei narratione accepimus) maior pars mulie

Primi Tomi caput septimum.

Abos gar
ganus.

Tempestas

his adiacentibus ad dextram Esclauonia: ad
sinistram ad calcem Golphi vulgariter nūcupa
ti Auelone inter montem quēdam qui Barga
nus dicitur in Appulte finibus: quo loco sanct⁹
Michael archāgelus Bargano iusto viro ap
paruit. In prouiciā Albanie mari trāmisso per
uenimus: et in fine Golphi stātes die mensis
decima septima Junij sumpta cena p duas ho
ras ante solis occasum ipsum mare turbantibus
grauiter agitur: et tempestas ingens occidē
tali vento immititur flante illic suborta est: ab
illa hora vsq; ad eandem horam diei martis se
quentis cum maximo impetu: vt maris vnde ad
cacumē naui frequenter ascēderent: et scapha
aquis adobruta percussio per nos fuit: ne i ma
tus periculum laberemur submersa est: cuius ta
men precii iustum nos gallice nationis peregrī
ni patrono persoluim⁹: hinc velis nostris demis
sis atq; contractis naui omnis ventorū impe
tui permissa fuit: qua durante tempestate: sin
istram versus Albaniā prouinciā dereliquimus.

Septimum caput.

Albania
triprita.

Refecto Albanie prouincia pre ma
gnitudine sui tripartitur. Unā par
tē sub ditione sua possident Veneti
Alteri turcha dominatur. Reliquā
inexpugnabilem ob loci naturā / ob
mōtes asperrimos tenēt Albani. Hic Panthe
ram (quā vocant) arduissimis rupibus eleuata
quam homines proscripti exules / et facinorosi
variarum nationū (vt accepimus) incolunt: hi
sub Albanie optimatibus pro tuenda patriā et
armis parādis stipēdia faciūt. Haud p̄termit
tēdū: q; huius turce pater in eaz Albanie partē
que nunc Chymera nuncupatur viginti millia
equitum hostiliter miserat: qui omnes ob angu

Panthe
ra.

Chyme
ra.

gustiam locorum: asperrimorumq; montium diffi-
cultatem re non solum infecta: veruētā ad vnū
perire partim celi a pueris: et mulierib⁹. Eusta-
chius in cōmētario sup Dionysio de situ orbis
refert hoies huius regionis pāthere adeo ad
currentū veloces: vt equos celerrimos cursu ex-
cellāt. Et hec de Albanie situ dixisse suffecerit.
¶ Scds Tom⁹ insulā Corsice: Corphonē ⁊ Ta-
rētum vires: Jacyntū: Cephalonye Insulam
Cretā Cadiam vocatam: ⁊ Rhodonā in hæl-
lespōio pulchre explicat et habet Capitula. vi.

Scdi Tomi primum caput.

De mercurij decima nona mēsis pre-
dicti mari quasi tranquillato: eodē
tamen vento licet longe mltius flā-
te: fulgente auroa insula Corsice
cum mōtib⁹ et vbe Corphon di-
cta oculis nostris fuere subiecta: et per peritos
maris et terre mōstrata. Insula hec Venete di-
tionis est: tenēs in lōgitudine viginti fere mi-
liaria: in latitudine duodecim duobus miliari-
bus leuca cōstāte. Hec abest a Tarento Appu-
lie sexaginta milibus: ita q; de vna ad allam ire
volens transeat per magnū mare predictę lati-
tudinis necesse est. Die vigesima mēsis predi-
cti ob raritatem venti qui apud natuas Bo-
nassa dicitur: mari trāquillo Jacintum insulam
psperim⁹: quinq; milibus a nobis distātē: hec
insula sicut diligētī inuestigatione cognoui: est
latitudinis triginta milium: longitudinis quin-
quaginta: vnica vbe insignis que Janta dici-
tur: a qua et tota insula denominat. Urbs mu-
ris caret et portis: sed pro sui tutione castro mu-
nitur adiacenti. Sunt tamen in hac insula plu-
rime domus rurescres: et habitacula villatica:
est et monticulis parum excelsis et infertilibus
plena: raris vineis mediocribus culta: distat a

b lllj

Ledes tur-
carum.

Eustachi⁹

Insula.
Corsice.

Bonassa.
Jacintuz.

Janta.

**Cesalōia
Insula.
creta als
Landia.**

Tomt secundi Caput primum.

Venetis hec insula non gentis milibus: et ab Rhodo septingentis hinc ad manum sinistram nauigantes: reliquimus Cesaloniam insulam famosam turque contiguam inter quas ad dextram visitur Creta illa famigerata: cum incluta vix nostra etate Landia dicta: in qua totius Græcie crescunt vna prestantiora: et præcipue illud albicans apud nos Thalasaticum dictum est. Unde autem Creta hoc nomen sortita sit: quod nec syrum est nec hebreum: sed mixtum incertum est: maxime cum Creta interpretetur vocatio consummata: et cretes vel cretenses dicuntur vocatione consummati. Nos autem cretam albam terram vocamus. Et hec ipsa terra candia vocatur forte a candore ex solis calore effecto: ut verisimile videatur ab albo re Cretâ dicti vel Landiâ: cum non legamus in sacris litteris singularem huius insule ad fidei vocationem: nec præcipua in ea facta miracula nisi quod apostolus Paulus legitur in actibus apostolorum: capite. xxvij. Hic tempestate factatus sed hoc ad hebraicam huius nominis interpretationem nihil alludit: maxime cum idem Paulus eodem cretenses infami puerbio veteris poete sugillet: dicens in epistola. cretenses semper mendaces malas bestias ventris pigri. Est enim in hac insula esculentorum magna copia sicut et in adiacentibus Græcie provinciis. Cuius rei vni exemplum fidem faciat. Nam perdices que apud nos et rare sunt et præciose. et venient (ut fertur) alibi: et in ceteris usque ad terram sanctam provinciis numerose sunt: et exilis precij. Adstruendum plane apud nos quod ibi est frequentissimum: scilicet perdices que apud nos siluestres sunt: et comuni opinione vulgi indomabiles adeo ut in puerbij locum sermo abierit: quatuor hec esse indomabilia.

Aures: Frūdines: Anates: p̄dices: s; res lon-
ge aliter vīsitur. In hīs regionibus maxie de p̄-
dictibus. Ibe in domibus nutritur magno nu-
mero: et per familiā per que officinas currunt: p̄-
omnia vt apud nos galline: et certis hōis tur-
matim euolant ad p̄stum instar columbarū: ac
redeunt. Quod quidem fieri creditur ex nimio
calore regionis: quo vigente nonnunq̄ ad an-
tra ruptum conuolant maximo numero: et ab au-
cupibus insidias tendētib; captuntur. Est et
aliud autū siluestrium genus delicatum: ex q̄-
bus credere licet hanc insulā tale p̄uerbiū for-
titā testimonio Pauli apostoli. Ex affluētia vi-
ni p̄stantissimi et carniū delicatissimarū: qui-
bus imodice sumptis inualefcit venus: quibus
absentibus pereunt arcus cupidinis: iuxta illd̄
comicum. Siue cerere et baccho friget venus
Porro cū Rhodus distet a portu Zoppe septin-
gentis milib; colligit rite supputādo qd̄ Vene-
tiarū vibs distat a portu Zoppe bis mille et du-
cētis milibus: que equipollent leucis mille et cē-
tum regni Gallie. Secundū caput.

Xuper menti tene lector: q̄ in hac
Ladie insula quidam sunt agri ex q̄-
bus eodem anno bis triticum col-
ligitur: q̄ ego quidem semel vidisse
memini: sed incolis res frequens est
et citra admirationem: qui et id bona fide affir-
marunt inter Landiā et Lesaloniā oues bis pa-
rere singlis annis p̄pter excellēte solis feruore.
Tertium caput.

Xe vero veneris proxima que erat.
xxi. mensis predicti applicuimus
Rhodonam ciuitatem fortem atq̄
metropolim in p̄uincia Hellespō-
ti: que nunc Rhorea nūcupatur: hec

Summa
itineris.

Agri bis
eodem an-
no triticū
pducens.
Rhodona
Ciuitas
Hellespōti

Tomus secundus Caput quartum.

Questio
friola.

est Grece ditiois: adiacens mari: distatq; a Jā
ta cētū millib⁹: mōtuosa: quā Veneti lōgis tēpo
rib⁹ tenuere: s; a. xlii. annis subacta ē tyrāide
turcharum: et facta tributaria: taliterq; munita:
vt lexpugnabilis reputet. Iste locis audiui nō
sine admiratione agitari questionē de corpore
sancti Leonis: aliquibus asserētib⁹ corpus dī
cti sancti in illa ciuitate requiescere. Alijs vero
cōtradictētib⁹ ipsum sanctū adhuc viuere: et
in vicinis monticulis latitare. Quartū caput.

Insigne
facinus,

Ec vibs proditorie capta fuit a tur
chis: dūq; incole obsidionē pcepe
re: misso igne i oīa edificia publi
ca: et priuata maiore partē vibs icē
dō cōsūpere: volētes potius vxo
res ac proles flāmis consumit: q̄ i
turpissimorū turcharū man⁹ icidere. Quā ob rē
turchē vibs potitū ex captiuorū et interfectorū ca
pitib⁹ obruncatis i memoriā tā crudelis victo
rie ex cōpactis capitib⁹ duas altissimas turres
cōstruxere: q̄ a chusiticolis turres martyrum ho
die nūcupant: eo q; singulis noctib⁹ pie reliquite
celesti lumine decorātur: Turchē vero: affirmāt
eos inferis destinatos. Quintum caput.

Turres
martyrū.

Lorphon

Rope dictam ciuitatē: alia est vibs
fortior et opulētior Lorphō vocata
distans a predicta duodecim millib⁹
quā cum terris adiacentib⁹ Grecia
Mōreia: Lypio: pfid⁹ turcha pmit
tit xpīants: vt i eis sua fide: lege: et morib⁹ viuāt
soluti tñ sibi granti tributo. Iste p̄sides et magi
stratus libere creant: et p̄cipū p̄cepto paref. In
his locis multos vidi grecos p̄byteros: et eorū
sacris sepe interfui. Ibi mercimonia habēt emu
turchis: et oīa hūanovliu cōmoda leui p̄cio cō
parāt: ē aut vibs sita ad mare adriaticū: ment
b⁹ ac turrib⁹ fortis: imo fortissima. Sextū caput.

Greci p̄s
byteri.

Tertij Tomi Caput primum. Fo. xlii.

M In cōfio ittinere pgressi die dñico mē
lis p̄dicti ante aurora tempestas alta
grauior p̄cedēt nos iuasit: q̄ flāte con
trario vēto vsq; ad solis occasum diei
martis seq̄ntis durauit: ita vt naute ⁊ maris pe
riti mirātes dicerēt nūq̄ illo anni tpe his locs
tēpestatē tā lōgā vidisse. Porro die martis sita
eta p̄dicti mēsis. xxv. q̄ tūc accidit i crastinū na
talis diui Joānis Baptiste: circa solis occasus
trā illo mari relictā Lādā ad nauigam⁹ rhodū
Tertio Tomus de Rhodo ⁊ reliqs ei⁹ ptib⁹.
Tertio tom⁹ illustrē Rhodū: Castrū scilicet Petri: i
sulas Choon: Zeros: Zilos. Alufuros: Charqs
Sermis: Lymonis: ⁊ Golphi Satallie historā
cōtinet: ⁊ h̄z capitula octo. Caput primum.

R De tomo alta Rhod⁹ isignit iudare
pmicat: q̄ ob binas diui Pauli epi
stolas ad se scriptas vsq; i n̄as eta
tem metropolitānā dignitatē obti
nuīt. Hec enim alio nomine Lo
lossus: ⁊ Rhodiani colossenses no iant. Rhodū
q̄ diu optatā egri marinis icōmodis puenim⁹:
cui⁹ laus iustū volumē exposulat. Nos ad alta
pperātes ipsā Rhodū facili pede haud tñ cōte
ptim pcurrem⁹: q̄ portū Rhodū igressi speciosus
diue x̄gini sacellū dictū beate Marie de phi
lermo salutauim⁹: hic olim Rhod⁹ sita fuit loco
satis excelso: in vrbē igressi q̄ humanissime a dñis
ac militib⁹ diui Joānis Baptiste habitū fuim⁹
Qui ⁊ oēs vrbis habitatores cādē vultib⁹
nos accepere: in petita ⁊ obiecta licētia a magno
mgf o huiusce religiōis datoq; iuramēto ritu so
lēni a n̄ris lāguorib⁹ curati fuim⁹: adhibitis edu
lis delicat⁹ ⁊ remedijs oportunis. Hic vsq; ad
diē dominicā islatē q̄ fuit vltia mēsis p̄dicti mo
rā traxim⁹ ptim ifirmitate cogēte: ptim vt glō
se vrbis isignia loca viderem⁹. Caput secundū.

Tēpestas
valida.

Rhodus
alta.

Rhodiāt
Colossen
ses.
Maria de
philermo

Rhodien
sū dñorū
hūanitas

Tertij Tomi Caput secundum.

Secundū
caput.
Rhodi
portus.

De temporis intervallo data licen-
tia Rhodum perquam diligenter
lustrauimus: que geminis fossis ac
muris mire fortitudinis cingitur:
quoniam altitudo et latitudo eorū
mire excreuit. Tomētōrum quas bombardas
vocat: et varij generis arma mirantes diu
merauimus: que ne hic describā: in causa est: ne
sim lectori fastidio tanta multitudine rerum.
Attamen vt exemplo atq; indicio Rhodi forti-
tudinem concipias lector: scito qd anno domi-
ni incarnationis millesimo quadringentesimo
octogesimo vt plenius leges inscriptionibus an-
natum: Rhodus ipsa per turcham mahumet-
tanum oppugnata: et trecentis hominum arma-
torum milibus obfessa vano molimine fuit: om-
nibus turchis summo dedecore re infecta re-
gressis: ego id existimo Turrim sancti Nicho-
lai in calce portus sita; iuicibilem esse: quippe
que machinis bellicis ita munita est: vt omnes
aduersos irridere possit insultus: nec naus vl-
la illic tuto possit transire: nisi commeatu huius
presidijs.

Insigne
factum.

Turris. s.
nicholai.

Tertium caput.

Statua
Apollinis

In loco qui vulgari lingua Rhodio
ruz mandrachi appellat: qui quidē
locus dicitur olim fuisse portus anti-
quus ciuitatis Statua solis sine
apollinis collocata fuit: que vastita-
te sua et altitudine mirabili sexaginta cubitis
elevator: tñ arte ac mole reliq; fabucas excel-
luit: vt inter septem orbis miracula digne nu-
meraretur. Colossus enim nūcupatur: vt aliqui
volūt a greco verbo: Κολοσσος. quod significat
cruciatum: vnde Rhodij colossenses meruere
vocari: quod Colossus geminis turribus tñti-
us terremotus tandem ceciderit. Portus Rho-

Κολοσσος
Portus
Rhodi.

Tertij Tomi Caput quartum. Fo. xv.

di fortissima cathena clauditur: vtrinq; mun-
tissimis arcibus collocatis: iuxta quas molendi-
na tredecim ordine disponuntur: que non solū
fruges terāt: sed et vrbis sint propugnacula bel-
lica: qui locus ab incolis vocabatur Trulla.

Quartū caput.

A hac vrbē duo sunt latīna cenō-
bia: alterū diui Augustini: qđ Sal-
loum arte: et sumptibus fabricatus
est: alterum diui Francisci: in hono-
rem virginis gloriose fundatum: ob victoriā quā
domini Rhodienses contra turchas habuere:
cum illic clam ingressi turpissima fuga: et cede-
re idē fuere expulsi: locus hic vocatur sancte Ma-
rie de victoria: prope quem diui Pataleonis te-
plum est cuius martiris die aliam de perfidis
turchis Rhodienses sustulere victoriā: cuius
memoria annuatim solempni processione ordi-
nis agitur. Est et principale templum diui Ioā-
nis palatio magni magistrī contiguū: miro sum-
ptu extructum: in quo Baptiste manus seruat:
qua Iesum turbis ostendit: dicens ad fluēta tor-
dantis. Ecce agnus dei. &c.

Quintū caput.

A hoc tēplo visitur crux enea: quā
conflatam ferūt ex materia peluis
qua christus in nocte cene lauit pe-
des discipulorum suorum: ostendit-
ur etiā triginta argenteorum nū-
mus vnus: quibus Christus est reditus cū alijs
pie memorie reliquis venerandis. Est et alia la-
tina ecclesia in honorem diue virginis et marty-
ris Catharine erecta: in cuius cimiterio: sepul-
chū extat instar sepulchri dominici. Quinetiā
et alia in hac vrbē grecorum et latinorum tem-
pla visitur,

Cenobia
Rhodi.

maria de
victoria.
Tēplū pā-
taleonis.

Tēplū di-
ui ioānis
Baptiste.

Crux pie-
tiosa.
Denarius
argenteus.

Tertij Tomi Caput sextum.

De scrip-
ptioisulaꝝ
Rhodi:
Thoō & ca-
stri. s. petri.
cū alijs i-
sulis sibi
adiacētib⁹
Insule
Rhodiorū

Rhodus insula est latitudinis vigin-
ti milium / longitudinis autem qua-
draginta: & habet sub se plures insu-
las. Thoō / que vulgariter lango di-
citur. Castrum sancti Petri: in con-

tinente quo Allicarnasson ciuitas suo Dionysio
olim famata erat. Hic Zeros: Tylos: Hysiros:
Charquis: Sermis: Zymony & plures alias i
Cipro: Rhorea: Constantinopoli & Hierusalē
sed inani de his titulo gaudētes: quia a turcha
fidei orthodoxe inimico vi tenentur: vt mira-
ri liceat / quomodo panis filiorum israel canib⁹
traditus sit ad deuorandū. Septimū caput.

Canes mi-
rāde con-
ditionis.

Querit lector q in predicto sancti
Petri castro canes mirande condi-
tionis pro castri custodia habentur
hoc ordine: vt qualibet nocte vi-
ginti quatuor ex eisdē canibus se-
diuidūt per diuersas partes castri
circūeuntes: qui si quem infidelem obuium ha-
beant: miro cognoscunt in gentio: morq dilace-
rant: christianos vero multis blanditijs exce-
ptos ad castrum deducunt sine omni molestia.
Quod quidem fidei chustiane pulchrum & idu-
bium est argumentum. Octauum caput.

Archiepiscopat⁹ Rhodi: (vt bona
fide accepi) i annū prestat sexce-
tos ducatos: at magnus prior
sancti Ioānis est archiepiscopo
ditior. Hunc vidi offerre sacrum
in die festo sanctorum apostolorū
Petri & Pauli cū baculo: myrras & anulis
instar episcoporum: cuius rei causam me miran-
te / intellexi eū solū Romanū pōtificē vt superiorē
venerari. Hic etiā magn⁹ magister olim potie-
batur prefectura prouincie Eubote ab euboto

Dignitas
magni
magistri.
Eubotica
prouincia.

Tertij Tomi Caput nonum. Fo. xvj.

marl nominate: qđ nunc dicitur baliolum nigri pontis: et etiā possidebat vrbes sancte Marie i Antiochia: at nunc prothodoro res Rhodiensium longe aliter habent. Nonum caput.

sterant hec de Rhodo dicta in sententia tibi lector sufficere: nisi miseranda christiani nominis calamitas et nobilissime insule Rhodiane exilium p̄ turpi christianorum principum igna uita funebri cōtione mihi deplorāduz videretur: sed quia res est nostro maior: ingenio atq; sermone: hec prouicia altis cedat: maxime quod aliū locū et ingenū liberū tāta res postulat. Nos autem supradicto die dominico vltima mēsis supradicti circa noctis crepusculum (vt mos est) cepimus nauigare: et Salatie golphum attingentes ingens periculum metuebamus. Est em̄ mare hoc loco tam formidolosuz: vt Helena Cōstantini imperatoris mater Solima rediens vnuz ex clauis dominicis in mare hoc loco vt intesceret demersit. Tāta ē etiā huius maris malignitas: vt puerbis loco dicat: nullus Salatie golphū trāsnauigar: qñ beneplacitorum suorum bona parte obliuiscat. Hic tamen trāquillitas vulgo bonassa dicta nos tenuit: ita vt p̄ duos dies parū pfecerim⁹ nauigādo: donec tertio die vētus ab occidēte flans nos arripere: vt relictis puicis castri rubet / Calcidonie et alijs i Turq̄e cōtinēte sitis Ciprio appropiārem⁹: Calcidonia hec alio noīe charta et minor Asia vocat: quā a sinistra reliquimus.

Tom⁹. iij. de regno Cipri et ei adiacētib⁹. Quart⁹ Tom⁹ regnū Cipri: portū Rymesson: salinas mīrādas: Leucosiā: Samagustā vrbes: mōtē crucis / Paphos metropolim: miracula terre. Historiā regis britanni ad amussim explicat: habetq; cap. vij.

Deploran
da rhod⁹.

Salatie
golphus.

Clauis
xpi marl
missus.

proverbū
marinum.

Tomus quartus Caput primum.

Primum caput.

Portus li
messon.
Pisces vo
lantes.

Abbato autem die scilicet sexta mē
sis Iulij oriente iam sole regnum
Lipii attigim⁹: et in portum rutno
rum quem limeson vocāt proue
cti inter nauigandū (mirum dictu)

marilegi
vipas ve
nantes.

pisces plurimos ad tactu⁹ vnus arcus se in ae
ra leuare atq; volare prosperimus: in hoc portu
mansimus vsq; ad diem martis rerum nouarū
huius patrie curiosi. Accepi autē relatione fide
digna nutrirī in Lipio murilegos quos Latinos
dicimus: qui continuo venationē viperarum:
Camelionum: ⁊ aliorum reptiliū: quibus terra
abundat insinēte s: leuant patriā magnis pes
culis. Est autē Lipius mōtosa: petrosa: cal
da: ⁊ saccaro / Bōbace / Sale / Lerico / ac bysso
alijsq; varis opibus ac mercibus abundās: que
vili pecto comparatur.

Lipii de
scriptio.

Secundum caput.

Leucosia
pulchra.
Famagu
sta fontis.

A regno Lipii due sunt vires cete
ris prestātores Leucosia: et Fama
gusta. Reliqua pars plena ruinis.
Nam regis Anglie quondam filia
sanctorum locorum feruens amore
hterosolymā profecta est honesto sodalicio: que
cum Lipiū ingressa esset: et Lipii regē saluicon
ductus gratia salutaret: voti quidem compos
euasit: et a rege humaniter fuit recepta. Cete
rum inter comedendum et colloquendum (ut
fieri solet) impudicus rex spectiosissime regine
flagrans concupiscētia: et hospitalis iuris obli
tus: ut eā opressit. Que pbe dissimulata interit
iniuria: ⁊ peracta peregrinatione in regnū suū
reditēs defuncto iam patre fratri regnātū turpe
ludibrium exposuit: et de tanto scelere vindictā
postulauit: rex nil moratus instructa classe na
uigat

Alto re
gis anglie
in regē ci
pi.

uigat Ciprum: et fugato rege Cipri regnum est demolitus.

Tertium Caput.

De tempore regnū Cipri potestati
 Venetoz subiectū est: de quo ta-
 mē Veneti solvūt turche annuū
 tributū quatuor millū ducatorū
 Incolūt autem Ciprū maxima
 parte greci christiani: tamen in
 multis ceremonijs differāt a ritu Romane eccle-
 sie: nec ideo tamē damnādi sunt: nisi credamus
 fatue hominū salutem consistere in ceremonijs:
 aut magis fatue extra Romam neminem posse
 saluari. Hoc loco scire vos iubeo boni lectores
 longe aliter rem se habere: q̄ pleriq̄ per occidē-
 tem ignoti hoies credūt. Credunt enī nuspiam
 esse christianos: q̄ in Europa / et p̄ occidētē: cū
 reuera per totum orientem innumeri maneant
 christiani: adeo vt ausim dicere: in Armenia:
 Ethiopia: Perside: Chaldaea: Egypto: India:
 et alijs regionibus reperiri triginta christianos
 contra vnum saracenū: sed hi quonā imbelles
 sunt: fonte scōz Euāgelij Christi modestā: ideo
 Turche dominātur eorū quibus solvētes tribu-
 ta quiete viuunt in sua fide et religioe. Solt enī
 p̄sides: iudices: et magistrat⁹ sunt Turche: et sar-
 raceni: reliqui fere omnes christiani / qui absq̄
 dubio maxima auxilia afferret principib⁹ chu-
 stianis: si in terrā sanctā sub verillo crucis expe-
 ditionē pararent. Et nos ip̄i peregrini Siete
 vides peragrātes audiuius optimates / et ple-
 bem nil magis velle: ac optare q̄ vt principes
 Occidētis conflato exercitu pro recuperatione
 terre sancte et Orientalis ecclesie mare trāsirēt
 dicentes se maxima subsidia et comeatum / et
 militū prestituros. Nunc ad Cipri descriptionē

Cyprius
 sub ditioe
 Venetoz.

Y.

Quā ma-
 gnus nūe-
 r⁹ xpiano-
 rum sit in
 terra san-
 cta.

Exhorta-
 tio ad p̄n-
 cipes chu-
 stianos.

Tomus quarti caput quartum.

Abundan-
tia salismi-
randa.

Miracu-
lū pium.

Hic prope portum ruinosum salinarium nūcu-
patum per duo fere miliaria in valle diffusa: ac
littoꝝ maris propinqua: singulis annis mira gi-
gnitur salis abundantia ex aqua dulci cōgela-
ta: et virtute solis decocta: que iudicio meo vsut
totius orbis sufficeret. Porro de huius salis ge-
neratione et puentur: varia est prudentium viro-
rum opinio. Nam alij id attribuunt virtuti solis
et aque: alij credūt terre vim quandā inesse mi-
rabilem: reliqui in miraculū rem referunt: qđ scz
diuus Lazarus olim hac iter peruenire faciēs/
sint estuās: a muliercula botrum sibi dari petijt:
qua per irrisiōē respondēte terrā esse salis qđ
vini feraciorē: sic ita sanctus ait. salem gignat
deinceps terra nō dulcem vini liquorē. Verum
id lector diiudica: ego nec pbauerim sane: nec
reprobauerim.

Caput quartum.

Mōs cru-
cis ceteris
mundi ex-
cellior.

St et ppe eandē ciuitatez Salina-
rum duodecim milib⁹ distans mōs
excelsus / mons Crucis nūcupatus
vt incole asserunt / omnib⁹ terre mō-
tibus altior: in huius montis cacu-
mine sacellum extat fabi efactū: in quo Crux vi-
situr prodigiose virtutis: quā ferūt incole tempoz
re passionis Christi fabricatam fuisse: et quoniā
extenso per eam Jesu nimis arda fuerit: relecta
est. Cipus asserūt esse hanc crucē boni latronis.
Reliqui nō putāt vere crucis Christi partē huic
esse inclusam: cuius virtute crebra fiant miracu-
la: ita vt nobis presenti bus illustis quedā do-
mina per hanc crucem ab immūdo demone fue-
rit liberata. Est aut vndiqz incastrata argento:
sumptib⁹ cuiusdā nobilis viri ex Gallia: ne fru-
stratim in partes secta tolleretur.

Crux bo-
ni latrois.

Miracu-
lū crucis.

Quintum caput.

Dns hic (vt dicit) altissim⁹ est: ⁊ accessus difficultis itineris / sed duar⁹ notitum in ascensu: iuxta quē ad triginta militaria vires sunt insignes vt diximus / Famagusta omnium vrbium fortissima: ⁊ Leucosya pulchra in qua requiescit corp⁹ diui Iohannis mōtissortis: ex cuius tumba continuo dulce scaturit māna. Alta ciuitas in hoc regno antiquissima / atq; metropolis Paphos dicitur / vetustissimis aedificibus celebrata: in qua septē fratres machabei vna cū matre inclyto martyrio coronati sunt. Hos autem hoc phanū subterraneū in honore martyriū septē sacellis distinctū: multa deuotione ingressi sumus: singuli septena luminaria accensa gestantes. In huius loci medio fons scaturit largissimis aquis: que pote a febribus curare creduntur.

Caput sextum.

Paphos ruinis plena videtur / templis tamen frequens: inter q̄ latina sunt p̄stantiora / in quib⁹ ritu romano diuina paguntur: ⁊ Gallorum legibus vltur. Fructus canamelle abundat / ⁊ vlti emitt. Alia p̄stantia colligunt: vñ botrus Cipri sacra i scriptura laudat mire magnitudinis: sapientis p̄cipui: vt recte Solomō dixerit. Botrus Cipri in vineis Engadi. In Ciprio et poma q̄ paradisi vocant: crescunt miranda: figura cucumeris magnitudinis visende: planta magis q̄ arboris cultus folia quatuor palmos habent in latū: longa ad humani corporis staturā. His pomis grana isunt fere cetera: figure spherice / longitudine trium digitorū vel circa: que decorticata humano vsui seruiūt. Arbor hec triū annorū periodo emouit: et ex radice eius renascitur alia.

Caput septimum.

c ii

Corp⁹ scilicet
loannis mōtissortis.

Paphos i
q̄ septē machabei cū
mire mart
tyriū scilicet
perunt.

Fons saluificus.

Botrus
Cipri.

Poma paradisi
radisi q̄
miranda.

TomI quarti Caput septimum.

**Ques ad
mīrā de q̄a
lītatis.**

**caude arie
tum admi
rabiles,**

**Locuste
Lipī.**

**Terremo
tus Lipī.**

**Accubie
Lipī.**

Ques Lipie parum laudande/ sed
admirande: villo magis q̄ lana te-
gūtur. Carnes sapore graues: odo-
re grauiiores. Aries hic visitur septi-
cornis: cauda prodigiosa in lon-
gum habens tres pedes: in latum
vero paulo minus: ita vt singulis arteribus bi-
ge q̄bus caudas post se trahant alligantur: q̄
nisi credas lector: atq̄ auditor: in Lipium vade
spectatum. Aries decem solidis gallice monete
venditur: quod si queras: quare tam ignobile
pecus nutritur: respondeo ob lanam villosam
ex qua tapetes/ et reliqua fragula tincta lana
caprina conficiūtur. Nam carnes (vt dixi) sunt
esu difficiles: cauda tamen reliquo corpore pau-
lo delicatior. Aer plerūq̄ in Lipio pestilens est
quo fit vt multa venenata animalia ibidē nascā-
tur: inter que est quoddam genus insectorū/ q̄
locustas vocant: nascitur borea flante per Li-
pium: infestum terrenascentibus: adeo vt agni-
natim per aerem feratur: et vbi ceciderit/ virentia
queque deuorat. Terrcmotus etiam in Li-
pio frequens est: quo multa plerūq̄ edificia sub-
ruūtur: q̄re habitatores Lipī humiles domos
et fere subteraneas incolunt: cum altiores casus
enadant: iuxta illud poete. fertunt summos ful-
gura montes: et illud. humili casa securus dor-
mitur. Tum ob aeris temperiē: vt frigus captēt
opacum. Est enim mirus illis regionibus calor
estiuus temporibus: adeo vt domibus rarissimi
dormiant: timentes calores inclusos parietib⁹
sed i pomerijs/ viridarijs/ et hortis lectos sibi pa-
rant in hunc modum. Eligitur medio horto ar-
bor frondosior: a cuius ramis suspensa propen-
dent tentoria: inter que stratus honestus com-
ponitur: et sic per hortos tentoriatim dormitur

Tomus Quinti Caput primum. Fo. lxx.

tāta securitate: vt puellae ac matrone illustres sole dormiant citra omnem incursionem: nec q̄s audet cubiculum inermis erumpere/ timēs legū ultionem. Quinetiā omnis mundus muliebilibus hīs repositus tentorijs manet tutus a furibus. Algent enim leges in hīs terris: nec quisq̄ alteri citra mulctam est iniurius: adeo vt si qui gladijs dimicare inceperint: mox exhibiti iudici pugnīs/ amputatis dāt penas: quae lex etiam inuoluit plerūq̄ extraneos. ¶ Quintus Tomus.

¶ Tom⁹ quint⁹ de dimēsiōe Palestineid est terre sancte. De natura soli ⁊ puēribus. De regno Iuda ⁊ Israhel. De Siria/ Arabia/ et Galilea. De terminis terre pmissiōis a fluuio Egypti ⁊ a magno Eufrate: Dan: ⁊ Bersabee. De fortibus Tribuum. vltra citraq̄ Iordanem graphice disputat: continetq̄ Capitula septem.

Soluentes Ciprio die martis sequenti mēsis Iulij circa meridiem nauigantes per medium maris/ ita promouimus: vt die Iouis sequenti hora meridiana Terrā sanctā/ et portū Joppee nauī videremus. Speculantes autem terram illam sanctam alonge per tot labores ⁊ anxias curas q̄sitā/ p̄mū mire omnes gauisū sum⁹. Vñc qui gemitus/ q̄ suspiria: quae lacrimae in nobis q̄s dicere sufficiat: Ali⁹ gaudio tacitus secum orabat. Altus voce elata velut amens p̄ deuotione cantabat. Alius genu flexo/ iunctisq̄ manibus adorabat. Omnes autē in hos dauidici psalmi versus erupimus. Ecce introibimus i tabernaculū domini. Adorabimus in loco vbi steterūt pedes eius. Si dero somnum oculis meis: ⁊ requiē tempore

Gaudiū
terre sancte
vise.

Tomus quinti caput secundum.

meis: donec inuentam locū dōmīno tabernacu-
lum deo Jacob.

Caput secundum.

Acti ergo tutum portū Ioppe: et cō-
potes voti effecti gñalem Terre san-
cte descriptionē aggrediemur: id po-
stulantibus loco et tēpore: ut scz de
hulus inclyte Terre situ/ dimēsu/ p-
uentib⁹ disseram⁹. Ergo Terra hec sancta ip̃a
est tot celebrata sacre scripture precontis: toties
dei ore laudata: et israelitico populo pmissa: vn-
de hec terra promissionis in scripturis vocatur.
Hec per victoriosissimū ducē Josue (teste ei⁹ li-
bio) duodecim tribub⁹ est diuisa in funiculo di-
stributionis: deietis in ea septē nationibus fas-
mosis: celsiq; regibus triginta duobus. Huius
terre pars vna regnū Iuda nūcupat: p̃tines for-
tē duarū tribub⁹/ Iude et Benjamin: altera pars
regnū Samarie: quod regnū Israel vel decē tri-
buum noiatur: hec duo regna cū puincia phil-
isteorū maritima/ cūq; Decapoli. Terra sc̃ta est
a cosmographis Palestina vocata: que magne
Syrie pars est. Porro Syria triplices apud scri-
ptores legūt. Syria Mesopotamie/ Syria celes-
et Syria phenice. Est et Syria damasci alsy-
ria Lybanica dicta. Quinta aut magne Syrie
pars est Palestina: a nobis terra sc̃ta dicta: q̃
in tres portiones secat. Prima est cuius metro-
polis est sc̃ta Hierusalem: cōtinēs mōtes et colles
Iudee: que extēdit ad mare mortuū atq; desertū
Ladefbarne. Sc̃da est cui⁹ metropolis est Ce-
saria maritima: q̃ totā philisteorū regionē pple-
tit: incipēs a Petra ic̃sa/ q̃ castrū pegrinorū d̃-
vsq; Gazam urbē philistym: tēdēs cōtra meri-
diē. Tertia est cui⁹ metropolis Bethsam in mō-
te Belboe iuxta fluēta Jordantis: q̃ antiquitus
Sicopolis dicta fuit hec regio pp̃te Galilea si-
ue campus magn⁹ Esdrelon et Bagado vocat.

**Laudes
terre sc̃te.**

**Celi reges
triginta
duo.**

**Regnum
Iuda.**

**Regnum
Israel.
philistym
decapolis
Palestina
Syriamul-
tipler.**

Iudea.

Cesaria.

**Belboe
mōs.
Galilea.**

C Tertium caput.

Arabia similiter tres portiones
sortit. Præ metropolis est Bosrô
olim Bersa: nunc Burseth dicta.
Hinc Traconitidis: et Ithuree
regio iungitur ab occasu: Dama
scus autem a Borea: qua causa

Arabia tri
plex.

Arabia nonnunquam Syria Damasci vocat. Scde
metropolis est Petra vibs in tourête Arnô: olim
Habath dicta: que erat i domino filioz Amon
complexens regna Seon: Ezebon: Bazam: et
montem Galath. Tertie metropolis est mons
regalis: nunc Larach: olim Petra desertivocata:
supra mare mortuum sita. Hec continet terram
Moab: quam i Syria Sobal scriptura appel
lat: continet etiam totam ydumeâ: siue montem
Seir: omnemq; regionem circa mare mortuû: vsq;
Ladesbarne: et Aquas ptradictionis versus ru
bium Mare p altissimas et ferales solitudines:
vsq; ad magnum Eufratem: hec est Arabia ma
gna: i qua Mecha vibs e: et spurcissimi Mahu
meti sepulchrum.

Petra.

Petra de
serti.

Mare ru
bium.

Mecha
vibs.
Dimensio
terre. s.

C Quartum caput.

Is diligenter perspectis xpiane le
tor: colligimus Terre sancte longi
tudinem incipere ab aquilone sub
môte Lybano vbi sita est Cesarea
Philippi: nunc Helenas: olim Dâ: si
ue Rachis vocata. Porro protēdit

cōtra austrum vsq; Bersabee Iuda: que nunc
Lybety m dicif: ppinqua deserto magno. Hec
lōgitudo in sacris litteris creberrime insinuat
dum dicif. Lōgregatus est Israel ois a Dâ vsq;
Bersabee iuxta hāc dimēsiōnē tota Terra sc̄a
citra Iordanē in latitudine iusta est quiquagin
ta duorum miliarum ab Iordane vsq; ad ma
re magnum: hoc est ab oriente in occidentem.

Terra ci
tra Iorda
nem.

Terre. s. la
titudo et lō
gitudo.

c. iiii

Terra vltra iordanem.

Quinti Tomi Caput quintum.

Porro longitudo que sumitur ab Aquilone in austrum: scilicet a Dam vsq; Bersabee/ continet miliaria. c. xl. Terra autem vltra Iordanē que erat duarum tribuū scilicet Gad et Rubem: et dimidiē tribus Manasse: q̄tum visu assequi potui: credo a mari Galilee vsq; ad torrentem Arnon que est longitudo eius quinquaginta: quatuor miliaribus contineri.

Quintum Caput.

Ec que diximus de terre sancte dimensu/ partim visu experti sumus: partim probatorum scriptorū/ Moyses: Josue: atq; Iosephi possunt probari. Hic tñ lector oēs terrā ysaēliticā promissā fere modico tempore fuisse possessā: nā cū philistis: cū filiis Amō/ ac Moab Idumeysq; nunc pro suis finibus tuendis: nūc pro alienis occupādis: cōtinua fere bella gessere. Sed et deus ipse crebro in scriptura testatur populo non omnes delendos habitantes terre tum ne deserta terra et raro habitatore incresserent bestie contra filios ysaē: tum ad exercitū ysaēlis sunt relictæ certe nationes: que essent voce dei quasi fudes in oculis eorum. Adde q̄ exigentibus peccatis eorū maxime ydololatrie: indigni erāt filij ysaēl pmissa terra potiri: quin a sedibus suis per hostes crebro fuere expulsi: et multis malis afflicti: David tamē manu fortis: ⁊ Joab princeps militie armis omnia vēdicarunt traiecit: etiam magno flumine Eufrate: ita vt Solomoni pacificum regnum pararetur.

Notatudi
gna.

Sextum Caput.

Stulat loc⁹: vt de qualitate et prouētib; terre sancte paucis disseramus: de qua re magna est iter auctores dissensio: nam dicunt nōnulli terrā sanctā

esse sacrosam / et sterilem: que nō tam natura solt
q̄ dei beneficio singulari fructus / et alia vite ne
cessaria progerminat. Hic originem erroris sum
pere ex prano intellectu autoitatis scripte in li
bro Deuteronomij: qua dixit Moyses ad fi
lios Israel. Cum ingressi fueritis terram quam
domin⁹ deus datur⁹ est vobis: cauete ne vnq̄
obliuiscamini dominū dei vestri. Terra enim ad
quam ingredimini possidēdam: nō est sicut reli
que terrarum: sed de celo expectans benedictio
nem. Alij autē dicunt (id quod verissimum est)
terram hanc esse omnīū fertilissimam / amenissi
māq̄: non solum qđ experientia probat: sed etia
sacra scriptura multis in locis testatur. Unde
Jacob ex hac terra Chanaan olim dicta mit
tēs filios in Egyptū dixit. Sumite de optimis
terre frugibus. Sed / et Josue: et Haleph alla
tum in vecte bovis mōstrantes Moysē et populo
Israel ostenderūt exploratorum mendacia. At
deas lector amice in hac terra mōtes herbidos:
prata amena: agros odoros: vbi passim velut
in hortis cultis crescit feniculum: saluta: rutha:
rosa. Hic bōbar abundat et Lannamelle / vnde
saccarum educitur. Sunt etiā poma presantia
vari generis: optimi odoris: Cedri: Citri: Zy
mones: Anarāgi: Ficus: mala granata: oliue:
pepones: citrulli: melones: dactyli: racemi: legu
mina optima: frumēta presantissima. Poma va
rij generis toto āno ex arborib⁹ legunt: ex vitib⁹
singulo anno ter vindemite colligūtur: quod par
tim fit arte: partim natura. Terra sancta etiam
bestijs: pecude vario: et auibus pluriformibus
abundat. Hic visi: sues siluestres: cerui: damule
capree: lepores: cuniculi: coturnices: perdices
turdī: phasianī: galline: columbe: turtures q̄stuz
vspā terrarum abūdant. Hic leones: leopardi:

Inbertas
terre san
cte.

Rege dñi
genter.

Ament
tas terre
sancte.

Poma to
to anno i
arboribus

vitīs i an
no ter pro
ducens
vuas ma
turas.

Quinti tomi Caput septimum.

Arbores
terre. S.

Nota ver
bum.

Cameli: diomedarii: asini: muli: equi in magna copia: porro arbores p̄santes Palme. Therebenti. Cedri: Cipressi: et omnium pestatissima Balsami. Recte ergo Moyses ille p̄sentissimus auctoritate dei populum Israel contestat: dicens Deuterono. octauo. Dominus deus tuus intro ducet te in terram bonam: riuorum: aquarum: et fontium: in cuius campis et montibus erumpunt fluminiū abyssi: terra frumenti: ordei: ac vinearum: in qua ficus: et mala granata nascuntur Terra olei et mellis: ubi absque ulla penuria comedes panem tuum: et rerum omnium abundantiā frueris. Clarum tamē est omnib⁹ viris p̄udentibus multū vultu et amenitatis eripere sancte neglectu et vicis incolarum.

Caput septimum.

Sortes tri
buum.

Simeonis
sortes.
Beniamin
sortes.

Esfraim
sortes.

Ho terre sc̄te clarioꝛe noticia et ei⁹
eractioꝛe descriptione secundū so
res tribuum: sequendo Iosephum
dicim⁹: q̄ tribus Jude sortita est su
perioꝛem regionem: cuius longitu
do extenditur ab Hierusalem vsq̄ Egyptum se
ptem diebus. Latitudo a lacu Asphaltide qd̄ est
mare mortuum: vsq̄ ad mare magnum siue me
diterraneum: et est triginta miliarium. Simeon
is sortis cucurrit cum Iuda ex ea parte: que est
iuxta Egyptum in monte Arabe: et eius dime
sione continetur. Beniamin tribus sortita est ter
ram a Iordane vsq̄ ad mare magnum/longitu
dine triginta miliarium: latitudine a Hierusalē
vsq̄ Bethel octo fere miliarium. Esfaym sortis
erat a Iordane vsq̄ Baderam prope Joppem
in longum. Latitudo extenditur vsq̄ ad magnū
campū Esdrelon: ubi incipit Galilea: cōtinetur

xxliij. miliaria. Ahanasse dimidia tribus cum
 Ruben terram sortita est ultra Iordanem: reli-
 qua pars Ahanasse citra Iordanem terram ob-
 tinuit a Iordane vsq; ad mare magnum prope
 Doran: cuius longitudo est. xxx. miliarium. La-
 titudo eius vsq; Bethsan. xliij. miliarium. ysa-
 char terram accepit Iordanis et Carmelum lu-
 xta Macedonia: longitudine sexdecim miliarium.
 Latitudine ab Bethsan vsq; ad montem Ta-
 burym decem miliarium. zabulō sortita est Lar-
 meluz iuxta Bymoth vsq; Genezareth: duode-
 uiginti miliaribus in lōgum: a Thabor perval-
 lem carmeleam pingui solo decem miliaribus
 in latum. Aser tribus sortita est terram a Lar-
 melo vsq; ad magnam sydonem. xl. miliarib⁹
 in lōgū: a mari magno vsq; Naafon: duodeci-
 ginti miliaribus in latum. Neptalin tribus
 sortita est Galileam superiorem vsq; ad montē
 Lybanī fontesq; Iordanis: viginti miliaribus i
 lōgum: a mari Galilee vsq; ad Lybanum decē
 miliaribus in latum. Dan tribus sortita est lo-
 ca cōuallū magni maris intra Azotum: et Do-
 ram: in longum Jamnā Beth et Acharon vs-
 q; Bethoron lōgitudine tribus Jude et Benta-
 min: intra cuius terminos sortem accepit.

Ahanasse
 sois.

Isachar
 sois.

zabulon
 sois.

Aser sois

Neptalin
 sois.

Dan sois.

¶ Tomus sextus.

¶ Sextus tomus de ritu peregrinorū in portu
 Zoppe: De itinere in Solymā sanctā: De Bha-
 ma veteri: De Emaus: siue Aycopol: De Lyd-
 da et Dorcade: De montibus Hierosolymita-
 nis: De situ sancte vrbis: et spacio: et nomīnib⁹
 De distantia eius ab insignioribus locis pul-
 chre pertractat: et habet Capitula septem.

Sexti Tomi Caput primum.

Saluus
cōductus

exhorta-
tio ad pe-
grinos.

Is p̄libatis ad iter nostrum regres-
diendum est: igitur naui in statione
toppenlis portus recepta / expecta-
uimus donec misso per patronum
nostrum ad p̄fectum Hierusalē nū-
clo saluum cōductum obtineremus: neq; enim
ante exire nauem fas est: nisi summo periculo vi-
te. Porro p̄fectus vna cum custode fratrum mi-
norū montis Spon aduenit: quo morante pau-
lis per in littoze Lenobita minoritanus nostras
naue cōscēdēs hac exhortatiōe vsus est dicēs.
Saluete fratres christiani. Venistis huc sūmis
laboribus atq; impensis opinione mea: vt san-
ctissima loca visitando veneraremini: quamob-
rem ne tanti laboris atq; itineris fructu frustra
mini: me paucis itelligite. Prīmū Christi amo-
rem puro corde concipite: vt sacram sacrorum
locoꝝ virtutem percipere digni sitis. Deinde
patientie clipeo vos munite: si que aduersa inci-
derint: memores longe maiora Iesum Christū
verum deū in hac terra p̄ vobis tolerasse. Pos-
simum ascendentes in terram manus turche
aut p̄fecti Hierosolymitani (iuxta consuetū mo-
rem) flexo genu osculamini: et inter scribe ma-
nus (ne quis ex vobis pereat) nomina ⁊ cogno-
mina date. Horum memores: confitemini in cō-
mune / vt si quo vinculo excommunicationis te-
neamini: vos absolueri possit: vt digni sitis ha-
rum gratiarum participes fieri.

Secundum caput.

Salutat
sultanus.

Is factis mor nauem egressi ⁊ ascē-
dentes in terram genu flexo manus
p̄fecti exosculamur: damus nomi-
na: ⁊ mor numerati mittimur in spe-
lūcam cum serpentibus: camelioni-
bus / inter feces diem agentes ⁊ noctem: donec

veniente custodia militari conscensis a suis p:
gredi liceat. Porro Joppe nūc Japha dicta oli Joppe.
vibs celebratissima: ad quā fugit Jonas a facie
domini: quam Japhet filius Noe cōstruxit: nūc
penitus eversa: de qua multa nō solum i sacris
litteris maxie in libris Nabachabeoz / et in Actis
apostolorum leguntur: verū etiam apud cosino:
graphos et poetas huius loci est mentio. Hic
ostenditur beati Petri apostoli hospitium: est
etiā sacelluz iuxta mare sub ruptibus vetuste me
monie et venerandum: sunt et scopuli illi e mari p
minentes / ad quos poete fabulātur. An droma
dam Lephei filiā alligatam fuisse: et a Perseo
liberatam: sed res hec vt relique similes poeti
cis velaminib⁹ abscondita est. In dicita bine tur
res quadrate visuntur. in monte distantia pas
suum quinquaginta. In hoc portu peregrinis
plenaria remissio pmulgatur: que hoc signo ti
bi lector innotescat. †. Prope hūc portum ad
dexteram in gens saxum visitur: super quo Pe
trus apostol⁹ legi⁹ abluisse rethia Christus ve
niente: quod visitantes aut deuote salutantes a
longe / obtinent indulgentiam septem annorū
et totidem quadragenarum: quam cognosces le
ctor hoc signo. †

Signa in
dulgentiis
rum.

Saxum
sancti.
Petri.

Tertium caput.

Je ergo lune sequenti que tunc ha
beatur solempnitas diue Magda
lenes cōscensis a suis / pperauim⁹
in Rama: dato tamē tributo ad va
lorē duorū carolorū p quolibet mo
nete Fracie publicantis dñis Rame. Porro Ra
ma distat ab Joppe octo miliarib⁹ itinere pla
no atq; ameno: ad quā eadē die lune post meri

Sexti Tomi Caput quartum.

Domus p
egrinorū.

Rhama
multipler

Palme
multe.
Landelle
turchenō
vtuntur.

diē deo duce peruenimus: et in quadā domo
rutnosa olim a Burgundie duce constructa p
peregrinantibus mansimus: pauperrime hospi
tati: nam licet in Rhama sint edificia multa: no
bis tamen hospitium aliud non patuit. Hic er
go quiescentes per noctem: audiuius Tur
chas suo Mahumeto nocturnas quasdā pces
per fletum et eiulatum dicentes. Est autē multi
plex Rhama. Prima iuxta Thecuā i via Hebio
Secunda in Heptalim prima castro Sephet
Tertia iuxta Sephorū. Quarta i Sylo. Quinta
iuxta Sabaa: de qua nunc loquimur: et omnes i
mōtibus cōstruete sunt. Hec nostra Rhama est
de qua legitur in euāgelio et in Hieremia pphe
ta. Vox i Rhama audita est. Hec olim Rhama
ta Sophym dicta fuit: sita i mōte Esfraym: ex q
Samuel ppheeta et iuder Israel ortus fuit: et ibi
sepultus. Sic enim scribitur in .i. regū. c. xrv. mor
tuus est Samuel: et congregatus est omnis Is
rael: et planxerunt eum nimis: et sepeliterunt eū
in Rhamaia Sophym i domo sua. Hec postea
dicta fuit Brimathia in euangelio: ex qua fuit
sanctus ille Ioseph: nobilis decurio: qui corpus
Iesu honeste sepeliri curauit: nunc vero Rhā
mula nuncupatur. In hac vībe palme abūdāt:
et pcelse turres eminent: in qbuslāpades olīuo
perpetuo ardent: non enim illis vsus est candela
rū et cereorū apud turchas. In his turribus et
corpora nobilium turcharum reponuntur: vt ce
lo sint ppinquiora: et ad eorū sepulchra cōtinuo
Mahumetice preces dicunt.

Laput quartum.

Ad sinistram Rhame oppidum Aid
de vilitur: de quo in Actib⁹ aposto
lorum sit metio. Narratur em⁹ Actu
um nono cap. q^o Ioppe fuit quedā

discipula dicta hebraice *Thabita* / grece *Doicas* latine *Damula*: hec erat plena opib⁹ bonis: mortua est autem in *Joppe* eo tpe: quo *Petr⁹* erat in *Lydda*. Discipuli ergo totum corpusculū posuerunt in cenaculum: mittentes duos viros in *Lyddā* ad sanctum *Petrum*: rogantes ut citi⁹ ventre dignaretur. *Petrus* ergo continuo surgens venit in *Joppe*: et flentibus pauperib⁹ suis per morte *Doicadis* / *Petrus* eiecit oēs de cenaculo: conuersusq^{ue} ad orationem: et genibus flexis orauit: dixitq^{ue}. *Thabita* surge. *Que* surrexit atq^{ue} resedit: et viuentibus se miscuit. Porro locorum insignia hodie monstrantur in *Joppe*: et in *Lydda*: vbi est templum satis pulchrum: quo loco olim diuus *Georgius* pro fide capite truncatus est. Hunc visitantibus locum conceditur indulgentia. † Ergo die martis predicti mensis vicesima tertia circa aurorā egressi de *Rhama* comitatu: et conductu turcharum iter fecim⁹ per desertū: in quo grauem Arabum incurSIONem non sine vulnere et sanguine custodie nostre perpeSSI sumus. Arabes enim predonū more nudi cū gladijs et lanceis discurrunt: quicq^{ue} in via reppererint: piede loco rapiētes. Nos autem pacti cum eis: asinantes transiimus castellum *Emaus*: que insigni miraculo dominice apparitionis in euangelio Luce est celebris: olim castellum: postea vobis dicta *Hycopolis*: nūc diruta paruo extante edificio. Hinc ad sanctam *Iherusalem* alacri pede / et summa deuotione peruentimus. Et a fratribus minoribus montis *Syon* benigne sumus recepti: et per eos in hospitium conducti substratis sapetibus per noctem dormiuius.

Doicas.

Arabum
mores.

Emaus.

Hycopolis
vires.

Caput quintum.

Sexti Tomi Caput quintum.

Mōtes in
circuitu. s.
Hierusalē.

Mons of-
fensionis.

Mōs gŕo

Cuid regius propheta sanctam ci-
uitatem carmine laudās dixit. Qui
confiduit in dño sicut mōs Sŕo: nō
commouebitur in eternū qui habi-
tat in Hierusalē. **M**ōtes in circuitu
eius &c. **H**orum ergo mōtum numerū et disposi-
tionem speculemur. Ab oriēte imminet sancte
vbi mons **O**liuari ceteris altior: de cuius lo-
cis sacris & templis suo loco dicem⁹. **A**ersus au-
strum mōs est predicto minor: dictus mōs offen-
sionis: eo q̃ Solomon vt scribitur in tertio regū
idolum **A**holoch posuerit ibidē eregione tēplī
sacri deum excelsum ad iracūdiā prouocans.
Inter orientem & austrū mons est valde excel-
sus imminens agro **E**cheldemach: prope quē
est mōs Sŕo ab occidēte. **P**orro ab aquilone
mons est prealtus distans ab vbe quatuor sta-
dis: in quo **S**olomō chamus ydolo mo abita-
rum templum erexit: vt scribitur in tertio Regū
Tēpore vero **A**chabeoz in hoc monte arx
cōstructa fuit vnde **S**olima vbs valde infesta-
ta fuit. **H**uius arcis vestigia hodie permanēt.
Omnēs hi mōtes prescripti tēpōib⁹ lapsis nō
adeo p̃p̃iqui fuere mentis sancte ciuitatis: vt ex
eis de propinquo ciuitas oppugnari potuisset.
Sunt & alij pleriq; mōtes reb⁹ gestis insignes:
de quibus ordine per peregrinatiōes dicemus.
Sunt autē hi mōtes fructiferi: nec p̃erupti nī
mis: nec saxosi.

Sextum Caput.

Situs ciui-
tatis scē.

Siro de sancte vrbis Hierusalem
situ pro mea virtū inuestigans: cō-
peri q̃ antiquit⁹ sicut hodie **M**ōs
Sŕo superemineat vbi: qui incipit
a porta aquarū siue fontis Sŕloe cō-
tra orientem

Sexti Tomi Caput septimum. Fo. xxv.

tra orientem: et cingitur geminis vallibus: una ad austrum: ubi quodam fuerat turris David altera ad aquilonem: eratque Civitati pro vallo in hoc monte Syon rex David sibi constituit mansionem: ubi et multi reges Iuda sepulti quiescunt. Regio autem sancte vobis fertilis est: et amena: preterquam contra orientem et Iordanem: distat autem Solima ab Achon: que olim Ptholomaida dicebatur miliaribus septem ad aquilonem situ motoso. A Sebaste olim Samarie dicta a Samarite filio Chanaan triginta duobus miliaribus. A Sichem que Sichar in euangelio nominatur viginti miliaribus. a Hazareth quadraginta quatuor miliaribus. contra aquilonem. Ab Joppe quadraginta miliaribus. A Iherico quatuor miliaribus. A Bethleem quidecim. A Thecua octo miliaribus. Ab Ebron decem et octo miliaribus.

¶ Caput septimum.

Abse sancta sita est in pristino loco: et antiqua regione habitatur: fuit tamen per plures principes preparata et ampliata: taliter ut pleraque loca sancta olim extra urbem sita nunc menibus includuntur: inter quae est Caluarie mons sacrosanctus: et hortus dominici sepulchri sanctissimus. Ambitus Solime maior vnum militare habet per diametrum: tria in circumferentia: ita ut non sit paruitate angusta: nec amplitudine nimis vasta: sed medio spacio cui cunctis illustri vbi comparanda: que pie insignibus meritis multa nomina habet: vocatur enim Iebus in libro Iudicum: vocatur Solima: Iherosolyma: Iherusalem: et Ibelia ab Ibelio Adriano Imperatore: qui eam post vastationem Vespasiani reparavit. Priuolum tamen esse credo Solimam esse: que in scripturis Luzan et Bethel vocetur.

Achon.
ptholo-
mada.
Nota hec.

Abse ama-
pliata.

Nota vi-
bis sancte

Attende
lector.

Tomus septimi. Primum caput.

cum ex cōmentario diui Hieronymi facile pba-
ri possit cōtrariū esse: scilicet Bethel ⁊ Luzam
oppida a Solima satis longe distantia.

Tomus septimus.

Tomi septimi de locis sacris vrbis sanctissis
me: de Lenobio mōtis Syō: ⁊ de eius sacellis:
de Lenaculo magno Lene sacrosacte. De mō-
te Saluatie longe sacerrimo. De Tēplo glorio-
sissimi sepulchri. De sancti sepulchri fabrica. De
ritu militū creādorū ordine narrat: continetq;
Capitula septem. **P**rimum caput.

Ad hunc sumpto spū feruoris sana-
ctā ingrediamur ciuitatē: dicentes
cū ppheta Dauid. Ego autē i mul-
titudine misericordie tue introibo
in domū tuā: adorabo ad templum
sanctū tuū: ⁊ confitebor noi tuo. nā
si regi Dauid in laudem Solime licuit dicere:
Fundamēta in montib⁹ sanctis: diligit dñs por-
tas Syō sup oīa tabernacula Jacob. Gloriosa
dicta sunt de te ciuitas dei: ante diuinorū myste-
riorū Chusli celebrationē: quāto magis conue-
nit nos eiusdē vrbis pmere laudes post mundi
salutē ibidē per tot sacramēta patr arā. Egressi
ergo hospitale nostrum gratia peregrinationis
pūmū offendimus castrum forte fossis ⁊ turrib⁹
cinctum: p potentes olim: nūc autē delectos p
sanos in loco turris Dauid cōstructū: quo tem-
pore pīfani terre sancte tenebāt dominīū: quā
terrā Sultano turpissimo lucro pstruerūt: fue-
reg pūmī qui a terre sancte peregrinis sacri le-
gum eregere tributū: digni dei iudicio: vt ppter
hoc scelus serui dominarentur eorū: qđ impletū
videmus in Florentinis.

**Aus hie
rusalem.**

**Scelus pi
sanorum.**

¶ Secundum caput.

In crastinū tēplū mōtis Syō Ingres
si peracto sacro ritu solemni: p fra
tres mīnoritas: auditaq; fratris cō
tione: cere ostenuimus accensos in
manibus: et sociati fratribus cū can
ticis et hymnis ordie loca sancta p nostra fragi
litate cepimus vīsitare lachrimis pleni. Primo
in templo fratrum perquā deuote vidimus locū
in quo Chriſtus vltimam celebrans cenā agnū
paschalē comedit: quo loco maius altare vene
ranter erectum est. Nam ibidē Iesus sacramen
ta corporis et sanguinis nobis sumēda instituit
et hic est toties quoties remissio. ¶ Secūdo i eo
dem templo a cornu altaris dextro vīsitaui
mus locum: quo Chriſtus summa charitate lauit pe
des fratrum suoz: et multa mysteria pūdo ser
mone declarauit: vbi erectum est venerandū al
tare: et datur remissio. ¶ Tertio in superiori hu
iusdem templi parte summo amore locus vīs
itur: quo Chriſtus in die Pentecostes Aposto
lis altum misit paracletum in igneis linguis
tribuens eis charismatum dona: et datur hic
remissio. ¶ Quarto in inferioribus hu
ius templi sacellum ingressi sumus / non citra
stuporem: quo Thomas vidimus digitum in
vulnera: et manum misit in Chriſti latus sacro
sanctum: sua dubitatioe nosram solidans fidē.
In hui⁹ sacelli altari est columnē magna pars
ad quam Chriſtus in Cayphe domo creditur
ligatus: et celsus: cuius celsionis signa veluti ce
re impressa videntur: et hic est remissio. ¶
Quinto facta hac processione intra parietes
templi venimus ad lapidem: in quo loco diuus
Matthias in locum Jude damnati sorte di
uina est substitutus: remissio.

Ordo per
grinatio
nū mōtis
Syon.

Loc⁹ tho
me apli.

Colūne
Chriſti
pars.

Matthe
locus ele
ctionis.

Tomi septimi caput secundum.

**Trāsitus
s. p̄ginis.**

**Sacellum
p̄ginis. m.**

**sepulchra
regū Juda**

**Domus
Layphe.**

**Atriū do-
mus Lay-
phe.
Carcer do-
mini.**

Sexto abhinc octo passus p̄gressi veneranter
ad locū accessimus: quo diua virgo Maria mi-
grauit a seculo tristi: qui locus stratis ordine la-
pidibus cingitur: ne vlla immundicie macule-
t: nā olim fuit ibi templū decorū: vt pbat ruina.
Septimo quindecim passus ab hoc loco p̄gres-
si vidimus lapidem /super quē sanctus Jacob⁹
minor: in episcopum Hierosolimitanū fuit ele-
ctus: et est remissio. † Octauo hic ppe locus
veneratur: in quo diuus Ioannes euangelista
sacratissime virgini dieti sacra celebrabat. Re-
missio. † Nonō vidimus locū: in quo pascha-
lis agn⁹ nocte cene fuit assatus: hic dat remi. †
Decimo venimus ad sepulchra regum Juda
David /Solomons ⁊ reliquorum: que partim
in ecclesia: partim extra magno ornatu cōstru-
cta: nūc temporis in hoc loco Turce ⁊ Hesquitā
erexerunt. Undecimo. Quinq; passuum spacio
p̄gressi: offendimus duos lapides: in quoz vno
Christus predicans sedit: in altero Beata vir-
go sermonē filij audiuit. remissio. † Duodecimo
prope menia vrbis diui Stephani sepulchrum
colitur: et datur remissio. † Decimotertio pro-
gressi a Lenobio mōtis Syon quinquaginta pas-
sibus Layphe domum sumus ingressi: in cuius
porticu parua locus ostenditur: in quo Petrus
Christū negauit: hic pulchrū sacellū erectū est
quō Armeni tenēt: i cui⁹ medio locus est: in quo
Layphas Christū illūsum interrogauit: visitur
etiā a dextris fenestra: in qua Gallus negantē
Petro ter cecinit. Carcer quoq; domini hic est
in quē post illusiones nocturnas Christus de-
missus referret: et est in his locis plenaria re. †

Caput tertium.

Manc ad loca sacratissima mōtis Cal-
uarie: ⁊ sancti Sepulchri pperem⁹.
Die ergo mercurij eadem circa solis
occasum comitati Turchis sanctus
dñi Sepulchri ingressi sumus de
notione pleni: ⁊ maximo lachrymarū rore perfu-
si ibidē pernoctauimus: deinde ordinata pces-
sione incedētes pre forib⁹ sancti Sepulchri om-
nes nominatim vocati per scribā Sultani aper-
tis valuis: moxq; post ingressum nostrū reclusis
cereos gestantes in manibus: pulmo facellū in-
gressi sum⁹: in quo Christus sacra nocte pasche
glorioso in corpore virgini matri primo appa-
ruit. In hoc sacello cruce: clauis: spōgia: lancea
inuenta per Helenā imperatricē fuerunt repo-
sita: donec experimento facto per suscitationem
mortui vera Lux Christi cōprobaret. In hui⁹
facelli fenestra quadā magna Crucis pars per
multa tēpora in memoriā miraculi fuit seruata.
Est ⁊ grandis pars colūne: ad quā Christus in
Capphe domo ligatus fuit ⁊ cesus: patētib⁹ ad-
huc signis: cuius columnę altera pars in vrbē
Roma i tēplo diuę Prædētis honorat. In oībus
his locis toties quoties est plenaria. ✠ Secū-
do inter dictum sacellum et sepulchri dñi locus
est: i quo summo diluculo Christus Magdale-
ne dilecte apparuit in specle Strolani: in cuius
rei memoriā duo hic saxa videntur lapidib⁹ septa:
in quorū vno Iesus: in altero Magdalena sta-
bant colloquentes. plenaria remissio. ✠ Tercio
versus septētrionem accessimus ad locum
in quo Christus detentus creditur tempore quo
foramina crucis ⁊ alia sacre passionis instrumē-
ta pararentur. Ante hunc locū (qui carcer Chri-
sti dicitur) in lapide quodam duo videntur fo-
ramina a Christianis mire honorata: que cre-

Apparitio
facta vgl-
ni glouose.

Columna
Jesu.

Apparitio
facta Ma-
gdalene.

Foramīa
miraclosa

d liij

Tomus septimus Caput quartum.

Spelunca
instrumen-
torum dñice
passionis.
Sacellum
s. Helene

Locus p-
titionis ve-
stis Chri-
sti.

ditur constante fama virtute diuina pedum Christi
in lapidi impressa: que bona fide dixisse velim.
Hoc loco hodie venerandum altare erectum est: et
est plenaria. ✠ Quarto precedenti humillime
nudis capitibus et pedibus manibusque iunctis
facellum subterraneum ingredimur: in quo sub for-
dibus et pulueribus dominice passionis instru-
menta crux: clauis: spongia: lancea: corona fuere
reperita: per Iudam quendam sue gentis senforem:
qui iussu Helene in carcerem trusus: et fame ma-
ceratus fuit: donec celesti iudicio prefulgente ipse
primus terre fossor accessit: locum ostendit: et sacra-
tissima instrumenta imperatrici Helene protu-
lit. Erant autem demersa extra iudicariam portam
in quandam voragine: aggestis desuper sordibus:
ut citius putrescerent: in qua per ducentos fere
annos latuerunt. Hoc facellum vocat diue Hele-
ne: in quo est re. ✠ Quinto postsupradictum sa-
cellum subterraneum aliud templum in honore im-
peratricis est erectum: eiusdem remissionis. ✠
Sexto prope est facellum: quo magna colune pars
visitur: ad quam Christus in patorio Pollati dire-
gitur flagellatus: patentibus adhuc signis san-
guinis preciosi: ac fuitum: quare a fidelibus sum-
ma deuotione videtur: tangitur: adoratur: huius co-
lune pars reliqua est Constantino politim transla-
ta. remissio. ✠ Septimo hinc accessimus ad fa-
cellum in quo altare pulchrum: atque marmoreum osten-
ditur: in cuius loco Christus vestes fuere partite
et fors missa super tunicam eius incosutile. hic est ses-
miplena remissio. † Caput quartum.

Is peractis: ad deuota peregrina-
tionem sacratissimi montis Caluarie
preparamur: confestim pure: communicati
altaris mysterijs: et ardenti sermone
premoniti. Quorum per viam altis vo-

elbus singulis et fletibus dei misericordiam
imploantes / montē sacrosanctū ascendimus si-
tū ab occidēte olim extra: nunc intra vibē cōpre-
hensum. Ascendimus aut altitudine decē et octo
gradū: singulo gradu alto pede cū dimidio: in
montis medio foramē cernit auro argētoq; in-
terius circumdatū: profundū palmis duob; et di-
midio: capax capitis humani: incredibilis pla-
ne sanctitatis / et odoris p̄cipui. Hā et totus Cal-
uarie mons miris odorib; fragrat. In hoc fora-
mine Sacrosancta crux nobili Ch̄isto onerata
et consecrata p̄tis membra fuit desita: ad cu-
tus aream rupes est: ad quā ascendit trib; gra-
dibus: moxq; sacru foramen osculamur: patētis
bus hinc inde altarū duar; crucis foraminib; di-
stantia inequali ppter rupturā inter crucē Ch̄i-
sti et latronis sinistri: qua paulo longius sinistra
crux semota fuit a Ch̄isto. Ruptura hec mire p-
funditatis et lōgitudinis facta credit cū reliquis
miraculis Ch̄isto expirante in cruce. Distantia
foraminis dextri a Ch̄isti crucis foramine: est
plus min⁹ sex palmoz: distantia vero foraminis
sinistri a cruce Ch̄isti palmoz vñdecim. Erāt
autem duo altaria ab vtrisq; laterib;: quor; dex-
trū in memoriā diui Joānis euangeliste Iesuy
patientē pie contēplātis: aut certe ob merita bo-
ni latronis credit fundatū: sinistrum vero in me-
moriā depositōis corporis Ch̄isti per Ioseph
et Archodemū: q̄ ibidē facta fuit: cū in his locis
p̄cioso Ch̄isti sanguine totius mūdi petā sint ex-
piata: nō mireris ch̄ristiane frater si in his locis
tibi detur toties quoties plenaria remissio. ✠
Est etiā locus hic insignitus marmore et musat-
co opere: in quo strata in terrā cruce Ch̄istus in
ea fuit extensus atq; clauatus / anteq; eleuaret;
operaturus salutem in medio terre.

Sit⁹ mōt;
Caluarie
et altitudo
ei⁹.

Foramen
crucis.

Distantia
triū crucū.

Altaria
duo circa
foramen.

Septimi Tomi Caput quintum.

Quintum caput.

Sacellus
Caluarie
montis.

Habitus
Jesu in
cruce.

Locus vir-
gnis tpe
passionis.

Locus vi-
ctiois iesu

Sacellum hoc montis Caluarie si-
cut sanctitate omnibus prestat: ita
speciositate excellit: est enim extru-
ctū marmore: parietes interiorius mū-
dissimo alabaistro tecti: paulmentū
nitro ornatum ac coloribus variegatum: testudo
opere musino et vermiculato radiantibus lami-
nis aureis ita num specie/aut precio plus excel-
lat/non facile dixeris: nec enim simile opus in
orbe terrarū credo reperiri. Profecto quia hoc
sacellum Christi crucis fixioe et redemptioe gēis
humani est consecratum: noueritis fideles lecto-
res quod Iesus crucifixus faciem habuit ad occi-
dentem: dorsum vero versus ciuitatem: quod ex
eo patet: quia vorago in quam cruce erant p-
fecte: erat illo tempore retro locum crucifixiois
Fuit enim fossa extra portam iudiciariam ppe
muros a parte occidentali: ex quo colligitur ma-
nifeste Golgotam siue Caluarie montem fuisse
ante portam iudiciariam valde prope muros:
Sicut Ioannes testatur in euangelio dicens p-
pe ciuitatem Christum passum. Locus autem
beatissime virginis non erat sub crucis brachio
sed ante faciem filij fere ad occidentem in decli-
uio: mōtis vel ruptis Caluarie. In descensu mō-
tis Caluarie in planticie ecclesie visitur locus in
quo Christus a cruce demissus / et testantibus
euangelistis per Ioseph ab Arimathia: et Ni-
chodemum viros iustos et timoratos de conces-
sione Pilati mixtura mirre et aloes fuit iunctus
et syndone mūda / alijsq; lintheis curiose inuolu-
tus: presentibus diua virgine reliquisq; multie-
ribus: circa exequias nobilis corporis multum
solicitis: illic cōcedit plenaria re. ✠ Sudariū
apud Chamberiacum Allobrogū oppidū mul

ta veneratione monstratur singulis annis in-
gillat et die inuentiois sancte crucis: et con-
triti ac cōfessi vidētes cōsequunt plenariā re.
In radice montis sunt sepulchra Godofridi et
Balduini de Boullō regū Hierusalē miro sum-
ptu extructa: eterna patrie Lotharingorum/he-
roumque Bouillon memoria digna.

Caput sextum.

In cā p̄gredimur visuri sepulchrū
Christi gloriosum distās a loco cru-
cis Christi pedibus cētum et nouē
descēditur enim a loco crucis Chri-
sti ad superficiem pauiementi eccle-

sie spacio pedum viginthouem: quod resultat
ex decem et octo gradib⁹: et a principio paulmen-
ti vsq; ad sepulchrū spactum est pedum octo
ginta. Est ergo dispositio loci dominice sepul-
ture talis. In mediā templi area stāt due domū
cule siue cripte: sunt em̄ e rupe cauate: interius
et exterius parietibus marmore icrustatis: tecto
rudi iuxta naturam rupis exteri⁹ manētis. He
cripte contigue sunt et sub eodem tecto: eiusdem
longitudinis: latitudinis: et altitudinis: habē-
tes in longum septem pedes intra parietes: ad
quarum p̄lorem intratur hostio apertura sa-
tis patente: visiturq; locus lapide signatus: vbi
angelus remouit verum lapidem ab hostio mo-
numenti stantibus in hac cripta mulierib⁹. In
altera ingressi per portulam: que est altitudinis
pedum trium: et latitudinis pedum duorū cum
dimidio vel circa: ita q; medio corpore iclinato
ingredi necesse sit. A dextris est Christi sepul-
chrū septē pedibus lōgum instar cripte: octo
palmis altum a pauiemēto: ex marmore cādido
atq; lucente. In hac cripta lampades multe cō-
tinue ardentes lumen ministrant: sunt em̄ parte

sepulchrū
sancti de-
scriptio.

Cripte
due.

Lapis
remotus.

Mensura
f. sepulcri.

Septimi Tomi Caput septimū.

tes vndiq; solidi. Est aut̃ hec cripta vtr̃ tris ho-
minuz capax: sacerdotis scilicet ⁊ duoz clericoz
sacrū ibi peragētū. Hic cōfessis et cōmunicatis
deuotissimq; adorātibus et odore loci suauiss-
mo recreatis est plena re. ⁊ Incurrunt autem
sententiam excōmunicatiōis peregrini: qui par-
tes sancti sepulchri diripiunt: quare per fratres
montis Syon honestis vtr̃ dātur particule ex
foramine sinistri lateris sanctissimi sepulchri.

Septimum Caput.

De gloriosissimi dñici sepulchri tē-
plū sicut singlari gl̃a a deo est clari-
ficatū: ita sumptuosissime ⁊ pulcher-
rime a principibus chustiane cons-
structum: ornatum atq; ditatum: et
plurimarum nationum fidel̃ chustiane officijs
sanctis dñi noctuq; frequētat. Est em̃ hoc tēplū
mirre altitudinis et amplitudinis: plurima (vt
diximus) loca sc̃a includēs: ⁊ ab vtr̃q; laterib⁹
m̃ltis facellis distinctū: vt isra dicem⁹. Innitit̃ co-
lūnis marmoreis septuaginta trib⁹: singlis supra
basim triginta pedū altitudine eleuatis. In tes-
titudine artificiose picture mira colorū varietas
tevisunt. Porro in testudinis medio sup dñi Je-
su gloriosum sepulchrum late patet apertura
rotūda m̃tri (vt dicit̃) effectus: nam alij perhibēt
rorido celo per hāc aperturā dulcissimū manna
sup Chusti sepulchrū sepe pluisse. Alij affirmāt
ignem celestē ministerio angeloz per hāc descē-
dere solitū: a quo sc̃i sepulchri lampades fuerūt
accēse: iuxta illud p̃phetiū. Cadet de celo su-
per vos glob⁹ ignis: a quo illuminabimini. verū
hec actis tēpōibus ob scelera pseudochustia-
norum Pisanoz ad gloriosum sepulchrū perpe-
trata cessauere: vt in añiq; gestis Lenobij mō-
tis Syon vetustis libris sumus edocti. Apertu

Fabulca
templi. s.
sepulchri.

Miracu-
lū magnū.

ram hāc multi pūcipes pio zelo ducti sepe clau-
 sere argēteis: vel aureis laminis: sed altero die
 solto mare patuit: remotis laminis angelico
 mysterio: qm̄ prophetatū erat fore sepulchrum
 Christi gloriosum: sicut passio fuit ignominio-
 sa: ideo sacerrimus hic locus non solum spiri-
 talibus gratiis: atq; miraculis decoratur: sed
 etiam militaris nobilitatis illustria dantur insi-
 gnia: quib; peregrini bonorū morū: atq; nataliū
 in milites Christi consecrantur. Hoc ritu solent
 Primū interrogātur nū illegitimi sint: an ifames
 criminosi aut suspecti i fide: Scō i sacrā Christi
 militiā p̄scribūtur. Tertio dāt militare sacramē-
 tū. Quarto balthēo militari cingunt pēdēte a
 femore gladio. Quinto exēptū ense manu p̄pte
 hendētes vibāt: dato iuramēto p spherā capuli
 & rucē: atq; mucronē semp p fide catholica: tu-
 sticia: & terre scē laudibus se militaturos. Sexto
 aurata calcaria pedibus inserunt: vt parati sint
 p terra scā (si res postulat) equos ascēdere: vige-
 re sōnspedē: vt equites aurati digni sint nomi-
 nari. Pro his decem aurei coronati in vsu sacri
 sepulchri soluūtur. Vtgo autē hui; ordinis mi-
 litaris est ad sepulturā Christi sanctā: & honori-
 cam memoriā: circa quam viri illustres: & scī offi-
 ciosi fuisse legunt post mortē Christi i cruce: nā
 Pilatus interrogato Centurione: si iaz Christi
 quissiet: & cognito: iussit reddi corp;: Cēturio per-
 cussio pectore vere fili; dei erat iste dixit: & corp;
 Epi honorifice sepellēdū p̄suasit. Ioseph ab ari-
 mathia audacter corpus petiit: afferēs mixturā
 myre & aloes. Archodemus magister in Israel
 et amic; Christi occultus: syndonē mūdissimā
 attulit: et ideo corp; p̄celsus de cruce depositū
 aromatibus cōditum: linthēis inuolutū: assisen-
 tius virgine gloriosa & matronis nobilibus in-

ritus mi-
 litū crean-
 dorum.

Octauū Tomi p̄mum caput.

Compara
tio militū.

hōto in monumēto nouo: clauso: signato: hono
rificētissime sepulture tradiderūt. Ecce origo mi
litaris dignitatis cōparāde ad Ch̄isti gloriosus
sepulchrum: restat ergo hos milites sacros eius
dē et matoris esse dignitatis cuius sunt reliqui
milites: eo q̄ hī vel ex p̄gentie: vel vnus belli
periculo hunc ordinē cōsequūtur: illi aut̄ ex mul
tis laboribus: periculis et sumptibus suffragāte
p̄tissima causa militaris ordinis cōsequūtur in
signia. Merito ergo eisdem et potioribus pri
uilegijs gaudent: inter que est q̄ nuper ex terra
sancta reuersi si quod corpus suspensum patibz
lo in vīa reppererit: exempto gladio funē p̄scin
dere possunt: et vt sepulture mādetur imperare.

¶ Tomus octauus De sacellis Templi sancti
sepulchri. De varijs natiōibus ch̄istianorum in
tēplo et eorū sacris. De alijs natiōibus ch̄ristia
norum per terram sanctā. De cōparatione epis
coporum oriētālium et occidētālium. De spur
cis moribus Agarenorum et Sarracenoz. De
sacellis in atrio templi. De portis vrbis Iheru
salē. De pretorio Pilati et Lycostatos. De ge
mina sentētia prolata in Ch̄istū. De templo
Solomonis seriatim perdocet: continetq; Ca
pitula octo.

¶ Caput p̄mum.

Nationes
varie in tē
plo scti se
pulchri.

Eus noster ante scla sicut teste Da
uid salutem operatus est in medio
terre: scilicet in monte Caluarie: ita
sue passionis virtutē in omnes na
tiones diffudit: dicēte eodē David
Nō sunt loqueles: neq; sermones et.
In hoc enim sacro tēplo dom̄nici sepulcri va
rie sunt nationes suis sacellis discrete: quarum
cenobia per terram sanctam et finitimas regio

Octant Tomi Caput primum. Fo. xxxf.

nes habentur in magno numero: licet diuersis ritibus Christo famulantes: et he singulis septimanis successiue et vicissim sacra mysteria pagunt in templo domini sepulchri.

Quarta Natio est Latinorum: videlicet fratrum sancti Francisci: quorum Conuentus est in monte Spon: et hi tenent Capellam virginis Marie. Hi primi sunt nomine ob dignitatem ecclesie Romane. Fateor enim coram Christo deo me non reperisse ibidem latioris vite christianos quam Latine nationis: quod vnde accidat nescio: nisi forte quod omnium Romani imperij terrarum ob scelera facti profugi terram sanctam: ut legum penas euadant: et libere vitis indulgeant accedunt. Celum plane ac solum mutantes: minime animum. Horum vitia ac mores subterficebo.

Latinorum
natio.

Notatu dignum.

Natio secunda est Grecorum et pane azymo consecrantium: hi varijs ritibus et opinionibus discordant ab occidentali ecclesia: videtur tamen mire deuotionis in sacris officijs et magne abstinentie. Horum prelati omnes sunt monachi: qui magne sunt apud eos venerationis: habent suum patriarcham nihilominus Romanum Pontificem venerantur. Inter Latinos et Grecos magna est de rebus fidei controuersia: que autem alteri prestat in fidei sacramentis: et moribus: dies domini declarat. Ego quod a prudenti: et sancto viro audiui: hic inseram: dixit enim. Sicut ecclesia orientalis ob nimiam paupertatem lapsa est in multa incommoda: ita occidentalis ecclesia ob nimias pompas et diuitias desolabitur.

Grecorum
natio.

Monachi grecorum prelati.

Verbum notandum.

Tertia natio est Jacobitarum: dicta a Iacobo discipulo patriarche Alexandrine ecclesie. Hi occupant magnam partem

Jacobitarum
natio.

Octauus Tomi Caput primum.

Baptism⁹
ignis.
Errores
Jacobita-
rum.

Assie: et conuallem in Ambrie vsq; ad Egyptu et
Ethiopiam: vsq; ad Indiam: ita vt credant qua-
draginta regna tenere sub iugo. Hi circūclio-
nem suscipiunt. Baptisantur in igne accipien-
tes caracterem in fronte ferro ignito in modum
crucis: soli deo consitentur: in Christo vnam tm̃
naturam pdicant scilicet diuinam: vtuntur lin-
gua Chaldaea et Arabica: cōdemnati fuerūt in
cōcilio Calcidoneſi. Aident autē deuoti ac sim-
plices victu ac vestitu: nam per quadragesimā
nec oleo vtuntur nec piscibus: conficiunt in azis
mo: ingrediuntur templa erectis ad dei hono-
rem vexillis.

nestorianorū
natio.

Quarta natio est Nestorianorū: q̃ de
nominant a Nestorio heretico. Cō-
ſtantinopolitano. Hi ponūt in Chri-
sto duas personas: vnā diuinā: alte-
ram humanam: negant diuinam vir-
ginem esse dei genitricem: conficiunt in fermē-
tato: habitant Tartariā et Indiā maiorem: in-
colunt montē Libani prope ythureā regionem
reputati sunt autē schismatici i synodo Ephesi-
na: sermone vtuntur Chaldaeo et Arabico: i mul-
tis alijs similes Jacobitis.

Armenio-
rū natio.

Quinta natio est Armeniorū: qui Ar-
meniam incolunt ppe Antiochiam
hi vidētur boni ac simplices: vtunt
officio sicut Latini. Hi cuq; habeāt
linguam pplam et literatā: ea vtū-
tur in sacris. Prelatos habent oēs monachos
Seculares vero presbyteri minime honorati.
Campanis carent vt Greci. Cōuocant populū
ad sacra crepitaculis: vt nos facim⁹ in hebdo-
mada sancta: sunt apud eos Vatrapiete: qui eis
sacram scripturam interpretant. Sacerdotes se-
culares vxores ducunt. A die lune vsq; ad vne

vatrapiete
armenoz.

ris dñe minime celebrāt mīsam: vt matrimonio
vacēt. In diuinis vulgari sermone vtunt: vt ab
oib⁹ intelligant. Adulteri graui multa puniunt:
hi a cōi plebe discernunt albo panniculo: quē
humeris ⁊ collo circūdāt. Parui furti rei castrā
tur: ne filios gignant paternoz criminū sectato
res: Asirati p eunuchis seruiunt in edibus ma
gnatum. Doctores grecos Athanasii. Basilii
Ephosomū: Nazancenum mire obseruāt in tē
plis: nil agūt aliqd q̄ orāt: corp⁹ Christi iter thu
ribula ⁊ Cherubim deuotissime leuāt: atq; ado
rāt: dulces hymnos personātes. Vestitu vtunt
vili atq; vulgari: adeo vt nec p̄cipes: nec reges
p̄ciosis vtant: hi p̄matem suū catholicū vocāt.

Extra natio ē Georgianoz: hi a bea
to Georgio nominant: qm̄ bellico
si sunt: ⁊ hoc patrono vtunt. Habi
tant in partib⁹ oriētali bus: vtuntur
lingua greca in sacramentis. Horū
clerici coronas habet rotundas in capite: vulga
res vero quadratas. Georgiani isti qm̄ Hieroso
lymā eū pegrinatū Sultano tributū nō soluūt:
sed in camelis diomedarijs ⁊ eqs pōpaticis ve
nietes erectis vexillis Hierosolymā ingrediunt
horum femine vt marces armate icedūt. Pileis
vtunt vt turche cubito altis. Sultanus ac Tur
cha eos valde timent: commorantur in finibus
Abedorū: Persarum: ⁊ Assyriorum.

Septima natio est Surtanorū: qui a
Sur ciuitate denominantur. In ser
mone vulgari vtuntur lingua Sar
racenica: Greca in sacris: nā ⁊ gre
corum ritus et opinioniones sectan
tur. Horum aliqui dicuntur Samaritani: nec
Moyse legem: nec Christi recte tenentes: om
niū plane miserrimi atq; auari. Hi discernunt

Mira po
littia.

Doctores
grecorum

Georgi
noz natio

Georgi
norum pu
gnacitas.

Surtano
rū natio.

Samar
tani.

Octau' Lomi Caput secundum.

zonavirgi
nis.

cingulo lane nigre ⁊ albe: vnde christiani de zo
na Beate virginis vocantur: quam dicunt se in
pignus amoris a diua virgine ascendente in
celum recepisse.

Caput secundum.

Indiant.

Abiru im
pertum.
Abos pi°.

maronite.

Senex de
motantis.

Mozora
bet.

Aerunt ⁊ alie pulitinis temporibus
nationes i hoc templo sancti Sepul
chri: que ppter celi soliqz in consuetu
ritatem / ad suas terras redierunt
inter quas sunt Indiant: quib⁹ Pie
sbyter Joānes dominat: cui⁹ ditto ⁊ ipertu om
nem potestātē fertur excellere: itavt septuagin
ta duos reges habeat subiectos. Huic equitan
ti mirabili apparatu crux lignea pferur: edu
centi exercitum due cruces pferuntur: vna au
rea: alia ex gemmis pciolis: quib⁹ intelligi da
tur: eum diuitijs ⁊ nobilitate omnes principes
terre excellere. Isti corpus diut Thome aposto
li mirabili veneratione psequuntur: quē dicunt
Christi pcepto euāgelij per Indiam pdicasse.
Maronite a Marone heretico dicuntur: vnam
tm in Christo voluntatem credentes. Conficiūt
in azimo: ritum in sacris tenēt more Grecorum
in vulgaribus arabico sermone vtūtur: Lybie
prouinciā incolūt circa castrum Brachas cō
tra fontem hortorum in radicibus Libani. Du
centa milia hominum pugnatorum educūt in p
lium vtentes arcub⁹: ⁊ lancelis. Principē sibi
pficiunt non viribus aut diuitijs: sed virtutibus
precellentem: hunc vocāt Senem de montanis
Imperia Sultani ⁊ Turche paratificāt suis le
gibus viuentes: horum plati in ceremonijs val
de similes sūt latis. In cōcilio Lateranensi. sub
Innocētio tertio eorum patriarcha obediētā
pstitit Romane ecclesie: sed in concilio Constā
tinopolitano schismatici declarātur. Mozora
bet dicti sunt:

Octau. Domi. Secundum caput. Fo. xxxij.

bel dicti sunt: q̄ mores Christianos cum Arabi-
cis miscent. In officijs sacris lingua latina uti-
tur: obedunt Romane ecclesie: in Azimo confi-
ciunt: in officijs diuinis valde discrepant: dicē-
tes plerq; in fine: que nos in principio dicim⁹.
Eucharistie sacramentum alij in septem / alij in
decem diuidunt partes. Hi videntur valde de-
uotti: z solis sue nationis gentibus matrimonio
iunguntur. Coniungunt mortuo marito vidua ma-
net. Saraceni hominum genus spurcissimum
adeo vt nomē falsum sibi vendicarint: nam cum
sint orti ab Ishmaele filio acille Agar: z spurio
Abiahe: pfecto nō Saraceni merent vocari: sz
Agarent: vere em̄ i eis videt̄ ipleta pphetia de
Ishmaele. Totam fere occupant terrā: Ahabu-
meth predicant: z legem eius obseruant: Chri-
stum maximum pphetam dicunt: vt hominem
natū de x̄gie paupcula: passum negāt: ideoq;
loca passionis Christi irridēt: asserūt aut̄ Chri-
stum libito sue voluntatis ascendisse in celum
Ahabumethē suū ad dei sinistram sedere: vt ad-
uocātū: z Christum a dextris cōsitenē. Hi porco-
rum instar libidinis obuoluunt: tot ducentes
vxoies / quot possunt nutrire. Spurcitia quā so-
domiticā vocāt eis p risu est: ita vt lupanariū
loco ephebias cōstituāt: hi tot scelerib⁹ inuolu-
ti curiales tamē sunt: hospitales: benefici i ami-
cos / fideles in pmissis. Pūiores gentis turche
vocantur. Erebio se lauant: vino abstinēt: cum
magno elulatu p̄cantur. Porro Ahabumetani
non illeptide elephantibus comparantur: q̄ no-
uissinio in fluminibus se abluūt: z mox integro
mense ad solita loca reuertuntur. Iudei quoq;
Iherosolymis degunt magno plane suo dede-
core: nullis enim sacris / nullis legibus / nullo
p̄ncipe vtuntur: sed in solo natali ab omnibus

Arabij ri-
tus.

Saraceni

Turpis
cōparatio

Leptida
cōparatio
Iudei.

Tomioctanti Secundum caput.

**Sacettia
falsa.**

Supstitio

**nubiani &
Iameni.**

**priesbyter
legis.**

Bidui.

vt canes vilipenduntur: Chistum negat: Aher-
liam vanissime expectant. Habent sepulchram
in valle Syloe ppe reliquias eoz pphete pdi-
tours. Funera lugentur a consanguineis nouem
diebus: inter quos narrantur cum etulatu mo-
res defunctorum. Sabbati diem a vespera in
vespera colunt: ita vt nec quid emant: nec nimos
tangant. In vespera veneris mensas parant p
sabbato: ne quid agere cogantur aliud q̄ orare
Synagogam frequentat: in qua vetus testamē-
tum declaratur. Sabbato vltra mille passuum nō
ambulant: carnibus occisis a Chistianis non
vescuntur: sues non comedunt nec lepores: leu-
norum diebus vtuntur pane & aqua: ante solis
ortū & post occasum nil operantur. Sunt & alia
rum nationū homines Nubiani & Iameni ter-
ram sanctam incolentes: non tamen Hierosoly-
mis manent. Hi se Chistianos farentur: & rece-
pisse fidem a beato Mattheo apostolo. Bap-
tismi in igne caracterē crucis fronti imprimētes
in ceremonijs deuotissimi credunt inter omnes
orientales: palam omnibus deo considentur: in
plertisq; viuunt more turcharum/ vino tñ vten-
tes. Romanum pontificem nō audiunt: sed in-
ter se virum pbatum eligunt: quē Priesbyterum
legis appellant. Habitant in regione maris ru-
bi: sunt et alij populi Madiantani vocati: aut
Bidui: hi tantam operam alendo pecori dāt:
vt instar pastorum demorentur in tabernaculis:
que p pastura pinguiore circūserunt p prata et
rura: montes: & colles. Bellicosi sunt: vtētes ar-
cubus / gladijs: & lanceis: vestiuntur pellibus: &
pileo alto more turcharum. Habitant circa flu-
men Iordanis a monte Lybano vsq; ad deser-
tum pharam.

Quia deritu et morib⁹ nationum in terra sancta degentium dicere poteram: nisi breuitati studerem: et euitarem fastidia: certo enim credo non esse nationē sub celo / de q̄ i terra sancta non sit homo: adeo ut possit adhuc verificari hoc tempore moderno: quod legim⁹ de Hierosolymis tempore primitiue ecclesie in Actis apostolorum: ubi dicitur. Erant autem viri religiosi de omni natione que sub celo est: Parthi: Medii: Elamite: Lyones: Arabes: aduene Romanarū. &c. Preterea multum falluntur / qui credunt orientem et Asiam solis turchis / et infidelibus habitari: cum vbiq; repertantur regiones / regna / prouincie / vrbes: agri: montes: deserta agminibus Christianorum repleri: verū de his satis superq; dictum fuerit: nunc reliqua sacri templi sancti sepulchri expediāmus. Ergo ante portam templi huius est lata area: magnis strata lapidibus quadratis: in cuius circuitu multa visuntur sacella / sacris pignoribus dedicata: inter q̄ vnum est sacellū dñe Marie egyptiace destinatum: que cum visitandū huius templi amorem concepiisset: monita fuit ab angelo: ne meretrix indigna sacram edem ingrederetur. Que mox soluta in lachrymas: et toto corde contrita penitentiam egit. Et ante imaginem virginis gloriose genu flexo angelice vocis consolationem audiuit. hic est remissio. ¶ Secundum sacellum in honorem virginis gloriose et sancti Ioannis euangeliste est erectum: in quo olim ipsa virgo Lualarie montem summa cordis amaritudine cōtemplabatur. indul. ¶

De sacello
lis aī tem
plum. s. se
pulchri.
S. Egr
ptiace sa
cellum.

S. marie
sacellum.

Octau' Tomi Caput quartum.

Sacellum
angeloz.

Tertium sacellū in honorē supernorum spiritū et sanctorū angeloz est consecratū: hic est remis. †
Nec em̄ dubitandum: q̄ partente Chusto totus
Caluarie mons et eius circūferētia legionib⁹ an
geloz fuerit frequētatus. Quartum sacellū di
uo Joanni Baptiste cedit: qui licet sacrosancte
passioni Iesu cognati sui nō interfuerit: quippe
immatura morte puentus per Herodē tyrānum
virtutem tamē passionis sensit in limbo: et patri
bus declarauit. remissio. †

Sacellum
Magda
lene.

Quintū sacellum
Magdalene feruētissime Iesu Xpi amasie est
consecratū: dictat em̄ ratio / vt que vtuenti Xpo
tam p̄clara officia exhibuit: patientem vsq̄ ad
Caluarie montē secuta est: sepultuz quesiuit cū
aromatibus: et nunc in celo beata partē habet
in templo sui magistri. remissio. † In huius
arce medio ante templuz visitur locus non sine
lachrymis: in quo Xps sc̄tā crucis sarcina one
ratus Caluarie montem lachrymosis oculis su
spexit: et suo tenerrimo corpori duri strati cubile
preparari audiuit. hic est plenaria remissio. †

Locus ple
n⁹ pietate.

¶ Quartum caput.

¶ Quartum caput.
Je iouis. xxv. mēsis Julij predicti
hora matutina comitantibus Tur
chis Sancti sepulchri templū egres
si ordine quo venimus / iuimus p̄a
suz: hora pomeridiana reliqua loca
sancta visitaturi. Facto prandio egressi a reno
dochio nostro: inter conuentū montis Syon et
castrū p̄isanuz templū sumus ingressi: qd̄ in ho
norē dñi Jacobi maioris est constructū: in quo
ad sinistrā ingrediētibus sacellum visitur locus
maritū predicti apostoli. Hoc templū incolūt
Armenij ch̄risticole. indul. † Ibidē in strata pu
blica vidimus domū sancti Bartholomei apli:
indulgentia. † Ibidē visitauimus domū mo

Templū. s.
Jacobi.

Dom⁹. s.
Bartholo
mei.

nacht vnus ex septuaginta duobus Christi discipulis: in qua post mortē sancti Jacobi / Petro q̄ incarcerato ceteri discipuli orabant p̄ liberatione ipsius: in cuius domus loco cōstructa fuit prima ecclesia Grecoꝝ christianoꝝ: et est sedes ep̄alis: quam tenent Surlenses. Hoꝝ ep̄iscopū osculata manu salutantes: inuenimus operantem in serico: lōge plane ep̄iscopis nostris dissimile: qui putant omnē sanctimoniam ep̄iscopales in phaleris: famulatio / anulis / mytris constitutam: haud scientes / q̄ Paulus apostolus etiam manū labore victū queritabat: huius ac reliquorum apostolorum exemplū et memoria visis. In ep̄iscopis oriētis que omnes fere certis diebus manū artificio insistant: reliquū tempus sacris officiis expēdentes: si quo eundū est / exemplo Christi asina aut subiugali vehuntur: vno famulo comitante: memores verborū Iesu dicentis. Nō est seruus maior domino suo: nec apostolus maior eo qui misit illū. Si quo eundum est: lignea crux p̄fertur. Porro aurū: argentū: equi: vestes p̄cose: omnia hec vel non habentur: vel in pauperū vsus distribuuntur. Raro videas ep̄m quēpiā extra fines sue diocesis morā trahere. At hec vt ep̄oꝝ occidentis moribus respondeāt testis est orbis catholicus: nā et ipsi p̄ dolor sc̄m omnium sacroꝝ vim apud nos in auro argento gēmis et pompis constitutā: et adeo hic pestifer morbus inualuit: vt si videas ep̄iscopū in occidente asino insidentē et cruce lignea nullo famulato nullis anulis aureis: nullis holofericis: nullis gēmis ornatū sacra pagere: ridiculū credas omne qd̄ gerit: sed vere q̄ habitat in celis irridebit eos et dñs subsannabit eos. vos autē ep̄i occidentis vos interim Dicite pōtiffes in freno quid facitis aurum? indulgentia. † Hinc p̄gressi sum⁹ ad

Sedes ep̄iscopalis,

dissimiles ep̄iscopi.

Tomus octauus caput quartum.

Porta ferrea.

Porta aurea.

Statutus capitale.

Heraclius hisloria.

sancte vrbis Portam ferream: que Petro vinculis soluto patuit angelico ductu. Larcer autem sancti Petri erat tunc temporis extra ciuitatem domus autē p̄dicta erat intra menia vrbis: quare Petrus nō est vrbē egressus (vt multi credūt) ⁊ p̄dicant: s; ipaz ingressus. Porta hec nūc muris vrbis cingit: cuius adhuc arcus semirupti extāt remissio. † Promouentes hinc accessimus ad portam aureā contra austrum super torrente cedron: que sita est ante atriu templi Solomonis: vt tēplū potius q̄ vrbis porta nūcupetur: et nūc muro vrbis inclusa est vndiq; per hanc itur ad vallem Josaphat et montē oliuariū: sed per eam ingressus in tēplū minime p̄t; Christianis: statuto capitali vetātes quo edicti capitis reus ipz templū ingreditur: aut cogitur fidē Christi abnegare. iuxta hanc portā a latere dextro est portula quedā: interpositiōe colūne a porta magna discreta: per quā Christus in die palmarū humiliter ⁊ solēnt pompa ingressus est tēplū. Heraclius autem de Cosdroa ceso triumphans: ⁊ partē lgni crucis superbo equo vectitans: cesareo apparatu dum hanc portā vult ingredi: magno miraculo parietes porte cōiungūtur: atq; clauduntur: sed angelus menibus imminens: clara voce dixit. Iesus celtz terre rex longe alia specte hāc portam dudū intrauit: tu ergo si portā hāc vis ingredi: seruus domini exemplū imitare. Quo audito pius princeps equo descendit: coronā imperialē deposuit: auream chlamydē exuit: et syndone vestitus nudis plantis ⁊ capite lignum crucis sacrosanctum iniectū Cesareo humero pulchre humilitatis typo templū ingressus est: patentibus valuis in p̄stina forma. plena. ✠

Caput quintum.

Erogredientes venim⁹ ad portā speciosam: per quā itur a Hierusalez in Bethaniā: in Hierico: et ad Jordānem. In hac porta Petrus ascēdēs in templū: rogatus elemosynam ab Aenea paralitico respondit. Aenea frater auruz et argentū nō habeo: quod autē habeo tibi do: in nomine dñi Jesu surge z ambula: memor verbi Jesu: gratis accepistis z gratis date. Tu pa pa qui es: quicq; futurus es: aut fac similiter: aut evangelīū nega. Porro per hanc portā minime chūsianis pmittitur transitus: quia est ex portis palatij Solomonis: rōne tamen miraculi facti est. indulgē. † Insistentes itineri z p aeris essu valde fatigati: quin et lā multis affecti intuitis muniti patiētia puenimus ad portā fontis Syloe: ab austro super torrentē Cedron sitam in valle media inter montē Syon z montē tēpli q̄ dicitur porta aquarū. Ab hac porta itur pmo ad fontem Syloe. secūdo ad vallē Gehennon. tertio ad ortum regis. quarto ad agrū Achelde mac. Porta hec antiquitus dicebat porta octaua: sacre em vrbis situs ppter loca abrupta nō admisit plures portas. indulgentia. † Inde psequentes iter in angulo vrbis super torrentem cedron versus orientem peruenimus ad portas Beniamin: eo q̄ per hanc itur in Anatoh: in desertum et ad vrbes tribus Beniamin: per hanc etiam portam inuehebantur ligna pinea vrbis de Carmelo: et etiam quarta porta dicebatur. Intervallō abhinc modico ventum est ad slerquiliniū portam super Torrentem Cedron: per quā oēs sordes scē vrbis in Torrentē cedro decurrebant. Per hanc iter patet in desertū Beiamin: hz domūculas hūiles z hīatores paupes

e illj

Porta speciosa.

Actus. iij.

Exhortatio ad. s. p.

Porta fontis Syloe.

Porta aquarum.

Porta octava.

Porta Beniamin que quarta dicitur.

Porta slerquilini.

Octavi Tomi Quintum caput.

- Porta David.** in vicinia. Inde pcedētes/ puenimus ad portā David versus montem Syon: que antiquitus porta vrbis dicebat. Ante hanc portam late patent due vo. agines: vna ad aquilonem: altera ad orientem: et extra eam arbor funesta vlsit: in qua informis leti nodum nectens Iudas scarioth suspendio perist. hec porta olim piscium dicebatur: et per eam via patebat in Joppe: Dispolym: et maritima: a quibus pisces vrbī afferebantur: et ingreduntur vibem per hanc oēs peregrini occidētales: dicebatur et olim hec porta negociorum: eo q̄ p eam trāsitus erat in Bethleem: Ebron: Bazam: Egyptum: et Ethio-
Porta piscium. pliam. Ceterum via hec tendebat per agrū fulonis in montem Syon: et a sinistris iter esset in Ebron: a dextris vero in Joppem. Unde paruo intervallo capiebatur iter versus Bazam atq̄ Egyptum: ex quibus sciose merces inferebantur vrbī Solimorū. Est et alia porta gregis contra austrum super torrentem Cedron: inde ducta q̄ animalia immolantia per hanc in tēplū ducebantur / lota primum in pbatica piscina: que et inde nomen sortitur: vocatur etiā porta vallis: quia per hanc iter patet ad vallē Josaphat iuxta sepulchrum virginis gloriose: qd dīstat ab ea iactu lapidis: ppe hanc portam vlsitur turris Phazeth ab Iherode rege constructa añ quā fons scaturit diaconis. Sed riuii fontis p canales nunc fluit in tēplum sepulchri virginis gloriose. Non longe hinc patet porta Effraym ducens ad montem Effraym: olim dicta sancti Stephani hic scilicet lapidati: hac itur ad Samariam et Galileam: et piope eā lapis est / super quem Saulus spirans minarum et cedis in discipulos domini lapidantiū vestes feruabat. De porta iudiciaria inferius dicitur.
- Porta ne gortiorum**
- Porta gis.**
- Turris Phazeth**
- Porta Effraym.**

¶ Sextum caput.

Piscina probatica a lotione greguz dicta: cuius supra meminimus: ampla est et longa: muro templi contigua: in hac mersum dicitur lignum sancte Crucis: quod ponticuli loco erat euntibus per torrentem Cedron: donec regina Saba hac transiens in Hierusalem: per spiritum cognouit crucis mysterium: et Solomoni regi reuelauit: qui trabem inde tollens: iussit mergi in piscinam: et inde piscine vis sanationis dicitur prouenisse: donec passionis tempore hoc lignum supernatans pro arboze sancte crucis Iesu membris ornatum fuit extractum. hic est plena. ¶ Progressi autem mox uenimus ad domum Symonis Pharisei: in qua miris officijs amoris peccatrix illa euangelica Iesum suum in medio Phariseorum residentem lauit lacrymis: terxit capillis: osculata est labijs: et unxit unguento omnium peccatorum: largam remissionem summi pontificis Iesu Nazareni ore promulgatam reportans remissio. ¶ Hec domus licet sit inhabitabilis et clausa: stat tamen erecta suis parietibus. Hinc non longe domus est diuitis epulonis: antequam Lazarus ille euangelicus fame: et morbo elanguit: domus quidem olim alta muris: sed inops virtutum: quam ingredi minime permisi sumus: obstantibus turchis: hinc constat euangelium de diuite epulone et Lazaro uicerofo historiam esse non parabolam. Paululum progressi uenimus ad locum: in quo uirgo gloriosa uidens filium innocentem oneratum cruce: et repletum opprobrijs: spiritu fertur defecisse: quo loco olim templum fuit Madarie de spasmo nuncupatum: nunc autem propheta factum est turchis stabulum equorum: ple-

Piscina
pbaticeAbstrac-
tu piscineSymonis
Leprosi
domus.Domus di-
uitis epu-
lonis.Templum de
spasmo
Mardarie.

Octauū Tomi Septimū caput.

Domus
ioachim
et anne.

na remissio. ✠ Venimus deinde ad illustrem
olim domū Ioaachim et Anne: in qua diua vir-
go concepta fuit: et educata annis tenere etatis
sue: hec domus heu dolor Turcis habetur pro
thesquita: et nos vidim⁹ veteranū Mahumett
Islam cum sexaginta scortis illic mechantez: nec
ullo precto vt ingrederemur potuimus obti-
nere: conuersi tamē in preces pro foribus merui-
mus remissionem ✠

Septimū caput.

Pilati do-
mus.

Deegrinātes inde cū multa deuotio-
ne accessim⁹ Pilati domū: que am-
plior est et pulchrior oībus edibus
vrbis: prope quā adiacet dom⁹ He-
rodīs. Has domos in presentia ha-
bitat Turca: qui hierosolymis dominatur: vbi
visitur locus: in quo Pilatus volens dimittere
Christum: tādē vt placeret turbe iussit eum fla-
gelari: coronari: illud. Hoc loco olim in venerationem tantarū penarum templū fuit extructus
valde decorum. Hunc autē est stabulum equorū
datur hic remissio. ✠ Porro a celsiori latere do-
mus Pilati iuxta triuiz visitur arcus lapideus
a tempore passionis Christi durans ad presens
in quo sunt due fenestre: quarum vnā Pilatus
tenuit: et ex altera Christum flagellatus: corona-
tum: illum: principibus Iudeorum: et populo
ostendit dicens. Ecce homo: et hic est plena re. ✠
Hic hic locus est eterna memoria dignus: Pre-
torei phidīs dicit⁹ Ricostratos Grece: Hæbraice:
Galbata: ad quē Christus crucis patibulo con-
dēnandus per gradus ascēdit marmoreos: qui
Romam trāslati pro foribus templi Lateranēsi.
magna veniarū prerogatiua genibus scādūtur.

Ricostra-
tos.

hoc Christus ascendens pie et humiliter pro nobis sententia crucis accepit: et inde per portam iudiciaria vicinam ad Caluarie montem crucis propius humeris extulit. Proinde sciendum quod relictis errore Lactantij Firmiani dicentis Pilatum non protulisse sententiam mortis in Christum: ut ex vetustis annalibus prolaturum inuenimus. Pilatus duas in Christus sententias protulit: minorem flagellationis: maiorem vero crucifixionis. Forma sententie minoris vera hec est. Iesum Nazarenum virum seditiosum: et Mosaisce legis contemptorem: per pontifices et principes sue gentis accusatum expollate: ligate: et virgis cedite. Et Licet: expedit virgas. Sententie maioris forma est. Iesum Nazarenum subuersorem gentis: contemptorem Cesaris: et falsum Messiam: ut maioris sue gentis testimonio probatum est: educite ad communis supplicij locum: et cum ludibrio regie maiestatis in medio duorum latronum cruci affigite. Et Licet: expedit Cruces. Falsa est ergo oino vulgaris illa et inepta sententia: que incipit. Nos Porcius Pilatus etc. Hoc in loco est plena remissio. Non longe ab hoc loco ostenditur domus dicta schola virginis Marie: quod in ea per teneram etate literas virgo didicerit: et est ibi plena re. Deinde transientes ad triuitium venimus ad locum: in quo Christus batulas crucem dicit cecidisse: quare milites hic angariauerunt Symonem cyrenaeum: ut portaret crucem post Iesum. Prope etiam est locus in quo Christus pie se vertit ad mulieres lachrymantes: dicens. filie Iherusalem nolite flere super me etc. Hic quoddam fuit extructa ecclesia in honorem tantorum mysteriorum: cuius nunc nec vestigia quidem apparent: datur hic plena remissio. In hoc itinere est domus humilis sancte Hieronice: que explicito Lyntheco

Due sententia in Christum prolata.

Scola. b. virginis.

Octauū Tomi Caput octauum.

Deplū ve
ronice.

perpetue memorie effigiem sanctissime faciei
Iesu christi recipere meruit. Deplū hoc Rome
in ecclesia sancti Petri grādi honore seruatur:
quod vidētes nullam deinceps oculorum caligi
nem pati dicuntur. hoc loco est plena re. ✠

Octauum caput.

Visitatis per nos locis in vrbe sacris
locis dico Christi sacramentis: et no
ue legis mysteriis insignitis: et pere
grinationis ordo: et nostra deuotio
vt templum Solomons visitarem?

exposcere videbātur: sed obstitit ferale Sarra
cenismi decretum ne ingrederemur: vt dictū est.
Libet tamē de hoc templo hic nonnulla infere
re: ne opus nostrū mutilum indicetur: aut lector
concepta spe fraudetur. Templum igitur hoc to
to orbe olim famosum fuit: vt merito inter septē
orbis spectacula numerari posset: ad quod oēs
reges dona mittebant: adeo vt pie sui gloria cre
bro destructum fuerit: et reparatur: nam Dauid
expensas et materiā Solomoni filio pparauit:
sed quia vir sanguinū erat: indignus est habitus
qui hoc templum erigeret: donec Solomon rex
pacificus miro sumptu operarijs pene innume
ris ipsum templum extrueret: cui simile nō esset
in orbe terrarum. Verum hoc templū destructū
fuit per reges Medorum: atq; Persarū: et per Zo
robabel: Aemipā: et Esdran restitūtū. Fuit etiā
per reges Grecorum: et Asiē turpiter violatum
et spoliatum: et per Achabeos duces munda
tum: ac cōsecratum: dein de obsidēibus Ihero
soly mā Romanis ducibus Tito et Vespasiano
funditus euersum: vt verificaretur sermo magni
prophete Iesu Nazareni lōge ante dicētis So
lume et habitatoribus eius. Non relinquetur in
te lapis sup lapidem: qui non destruat. Impe

Deplū So
lomonis
descriptio
amplissī
ma.

Destru
ctio tēplī
Solomo
nis.

Destru
ctio tēplī
p Roma
nos.

ratores enim Romani non solum templum diruerunt:
sed etiam motum cui templum innitum erat in planicie
redegerrunt: electa terra in torrem Cedron: nevis
presidio motus et templi ipsa Romanis ampli-
us rebellis esset. Hoc templum quod nunc visitur pro-
prie multum dissimile est: licet amplissimum sit: et
sumptuosissimum. Huic templo placet area qua-
drata habens in longum et latum tantum arcus: et ipsa
templi structura intus et extra mire spaciose et spe-
ciosa. Porro curiosius hoc templum describere non
magni retulerit: tum quod nos Christiani interiora
eius videre prohibemur: tum quod spurcitia ritus
Mahumetici tam sordet: ut ois eius gloria offusces.
In hoc autem miror dei iudicium: quod Iudei adhuc
suum Messiam expectantes errorem non videant: quod scy
Terra promissionis extiores: regno priuati: et quod ma-
ximam est deplorare damnationis argumetum: ab
hoc templo quo vniuersum gloriantur solent: velut canes
excluduntur. Unde hoc: nisi quia Christum verum
Messiam et summum sacerdotum et templo exclu-
serunt: et quasi templi destructorem fallissime accu-
sarunt: Perierunt Barrabam latronem: et ubique
terrarum latronem suum inueniunt: imprecati
sunt capitibus suis ultionem sanguinis innocen-
tis: et sequitur eos sedes sanguis non solum
mensuris: ut mulieres: sed et hebdomadarius: ut
prophanos et sacrilegos: qui etiam scisso per
mortem Christi velo templi omnia sacra ab eis
recesserunt. Suntque relictis toto orbe profugi: pro-
phani: atque proscripti: ut verus fiat sermo Chris-
ti dicentis. Ecce relinquetur vobis domus vestra
deserta: et non me videbitis: donec dicatis. Bene-
dictus qui venit in nomine domini.

Ecceitas
Iudeorum.

Pena Iu-
deorum.

¶ Tomus nonus.

Tomus noni caput primum.

¶ Tomus nonus de valle Josaphat. De tourte Cedron. De sepulchro virginis gloriose. De Bethsemani et Bethphage pagis. De probatica piscina. De monte Oliveti. De Bethania illustri. De Hierico et rosetis et monte quarétane. De Decapoli et Galilea. De Jordane et mari mortuo. De Hazaret iclyta: et mote Thabor. De Pentapoli et statua salis. De Lana / Thiberia: de / Corosain / Bethsaida / Bethulia / Tyro / et Sydone: pulcherrime docet: continetq; capita. x.

¶ Caput primum.

¶ Eiusdem die eiusdem mensis Julij. xxvj. summo diluculo cōsurgētes loca Jordani et reliqua illius regionis insignia visitavimus: principio descēdentes de mote Syon venimus ad locum obitu virginis gloriose insignem: in quo obstinati Iudei conati sunt impedire virginem corpusculi sepulturā: quādo furibūdi accurrētes ad feretrum arefactis mēbris sunt absteriti: ac penitentes per aplos cōversi sunt et sanati. In hoc loco olim sacellū erat: nunc diruptum: datur tamen remissio. ✠ Prope adest locus: in quo Petrus apostolus trine negatiōis peccatū amara penitentia expiavit: hic etiam quondā fuit sacellum extructum: nunc funditus eversum. remissio. † Hinc properātes ad famosum Torrentē cedron pervenimus: qui fluit per mediā vallem Josaphat vsq; in vallem Syloe ita ut inter geminas valles sub ponticulo lapideo vno arcu erecto torrens decurrat: per quem Christus trāsit oratur⁹ in Oliveto. hic plena. ✠ Ibi prope sepulchra regū Iuda visuntur: licet corpora alibi requiescant: testante sacra scriptura. Notatu dignū lector: q; sepulchrum Ioseph

Miraculus
in agnum.

Torrentis
cedron.

Sepulchrum.
s. Ioseph.

sponsi virginis gloriose hic monstratur: sed corpus nuspiā inuenit: unde conſecere licet hunc sanctum patriarcham cum reliquis patribus moriente Christo resurrexiſſe: et aſcendiſſe in celum tamenſi de eius obitu nil referat ſcriptura. Vablis autem Joſaphet ambit ciuitatem ſancſtam ab oriente: que licet per Romanos principes fuerit terra repleta (vt tradit Joſephus) eſt tamen hoc tempore ſatis profunda. Hinc ambulantis per quinquaginta paſſus ad meridiem patet locus: in quo ſanctus Iacobus minor Jeſu capto ſe abſcondit: dicens ſe inde non exiturum nec comesturum panem donec Chriſtus reſurgeret: eſt et ibidem ſepulchrum zacharie filij Zacharie: qui occiſus fuit inter templum et altare: eſt ibidem remiſſio ſemiple. † Paulum inde vinea eſt: in cuius loco angelus olim elatā palmā decerpſit: quā perferens virgini glorioſe obitum die tertia aſſuturum cum ſummo gaudio nunciavit. remiſſio. † Hinc ordine pcedētes in ipſa valle vidimus templum inferius: ita vt in illud deſcendatur gradibus quadraginta nouem: in cuius medio ſepulchrum eſt virginis glorioſe inſtar ſepulchri Chriſti per omnia factum niſi q̄ cripta ipſius ſepulchri duabus ſanuis patet virinq̄. Hoc ingredientiſ tep̄lum (deſi imortalem) quantam mor ſenſimus odoris fragrantia: ego autē i ſtupore verſus id Canticoꝝ partim mēte: partim voce occinui. Que eſt iſta que aſcendit per deſertū ſicut virgula ſummi: ſicut auroꝝa cōſurgens in cubilibus et in ortis aromatum: Et ſicut dies verni circundabant eam flores roſarum: et lilia conuallium: illa autē vt eſt plena gratiarū pulchre dilectionis: et ſancte ſpei: viſa eſt mihi virginea voce reſpondere. Quasi Cedrus exaltata ſum in Eades:

Cripta. ſ.
Iacobi mi
noris.

Sepulcrū
zacharie
p̄phete.

Sepulcrū
virginis
marie.

Noni tomi Caput primum.

et quasi Cipressus in monte Syon: et quasi plantatio rose in Hierico: et quasi Libanus non incensus vaporauit habitationem meam. Odor meus quasi thesauri: et omnes rami mei honoris et gratie: et ego sicut Cynamomum et Balsamum aromatizans dedi suauitatem odoris. Est enim tante virginis sepulchrum marmoreum nedum nobis peregrinis: sed et angelis: Turcis perfidis et Sarracenis summe venerabile: in quo nullas Christiane frater quere sanctissimi corporis reliquias: quando fides habet: et ecclesia cantat eam cum Christus beata immortalitate potiri: et in corpore et anima super omnes angelorum choros eleuatam. In hoc templo ad sinistram est sepulchrum sancte Anne: cuius corpusculum apud Lugdunum in insula quam Barbaram vocant: constanter dicitur asseruari. Ad dextris sepulchrum est diui Iohannis: et datur his locis remissio plena. ✠ et semple. † Hic fons diachontis scaturit: ut vocat Heemias. Non longe ab hoc loco illustris ille locus est: ubi beatissima anima illa virginis gloriose resumpto immaculato corpusculo celos coronanda ascendit: comitate filiorum omni celestium militia famulante: vocataque ab altissimis patre celesti. Veni de lybano filia mea dilecta: veni coronaberis. Illa autem ibo (inquit mihi) ad montem myrrae: et ad colles thuris: loquar dilecto meo: et ascendens zonam pietatis amoris pignus reliquit diuo Thome apostolo. Hanc zonam certi homines Christiani mirre colunt: et quod creditur: non citra superstitio-nem: unde Christiani de zona vocantur: et albo paniculo ab alijs distinguunt. Olim hic templum erat erectum: sed nunc dirutum. hic datur remissio. ✠

ascensio vir-
ginis Ma-
rie.

zona pignus
Marie.

Caput secundum.

Ab hoc

A hoc subterraneo diue Agnis
templo per quinquaginta passus
Bethsemani villa est: in qua est
ortus: in quē Christus transmis-
so torrente Cedron patrem ora-
turus intrauit. Locus hic est in
latere montis Oliueti: adherens cuidam rupi
concaue de monte pendenti: in qua sederunt dis-
cipuli: cū dixit eis dominus. Sedete hic donec
vadam illuc: et orē. Et adhuc patet locus sessio-
nis eorum: patet et ibidem locus: in quo Iesus
Iuda osculo traditus fuit: tentus a turbis. Vi-
dentur lintamenta verticis et capillorum eius in
rupe pendente: et digitorum impressio apparet
hec sacris manibus Christi crux cū traheretur
a turbis. Virum dictu/ qd ab hoc lapide nil ra-
di potest/ vel sculpi ferreis instrumentis: cum fa-
cile cesserit Christi manibus instar cere: vt pro-
bāt vestigia: his i locis supradictis est plena. **I**
A Bethsemani versus austrum quantū latus
est lapidis locus est sacratissim⁹: in quo pietissi-
mus Iesus auulsus a fratribus orauit patrem
primo: secundo: et terrio/ tristis: pauens: tedto af-
fectus: mestus: agonizans: et preciosum sangui-
nem sudans decurrentem in terram: et hic lapis
retinet impressas figuras manū Christi et ge-
nuū. Credas lector catholice hāc criptam non
arte: neq; natura: s; gratie celestis artificio esse
formatam: ita vt dignum sit credere/ sanctū san-
ctorum merito posse vocari ob ritulos precio-
sissimi sanguinis de toto corpore Iesu benedi-
cti instar torrentium de montibus decurrentes
ibidem est plenaria re. **I** Prope hunc locū
sepulchrum est Iosaphat regis Iuda pulchra
pyramide insignitū e regiōe Solomōis tēpli: et
inde vallis sortita est nomen illum famosum: vt

Bethsema-
ni villa.

Locus ca-
pitulatis
Christi.

Res mirā-
da.

Locus ago-
nie Iesu.

Sepulchrū
Iosaphat

Tomi noni Tertium caput.

Locus iudicii generalis,

Domūcula, s. marie

**Quod dicitur
ca i rupe
sculpta.**

**Locus symboli
apostoli**

dicat in scripturis / et historiis vallis Josaphat in qua generale iudicium creditur futurum / dicente propheta in persona dei. Congregabo omnes gentes in vallem Josaphat: et ibi disciptabo cum eis. Ab hac valle illustri apicante sole ascendimus montem Oliueti excelsum magnis plane laboribus et sudoribus: in cuius cacumine primum vidimus domumculam: in qua gloriosa virgo solita in montana transcendere cum festinatione: multis annis post Christi ascensionem dicitur vitam contemplatiuam: et optimam partem que non auferret ab ea duxisse: extat ibidem porticus quedam his diebus in perpetuam rei memoriā: quo i loco est indulgē. plenaria. ✠ Paululo intervallo locus insignis visitur: in quo discipuli rogantes Iesum dicere. domine doce nos orare: ac pius magister primum quidem orationem quam dominicam vocamus protulit dicēs. Sic orabitis. Pater noster. etc. Deinde hanc ipsam sacratissimam orationem in petra exaratam reliquit: cuius rei testes sunt omnes peregrini: et datur hic remis. ✠ Inde mouentibus locus ille subijcitur oculis: in quo post ascensionem Christi misso spiritu sancto apostoli congregati catholice fidei symbolum articulatim ediderūt: incohante Petro Eredo in deum patrem omnipotentem etc. In hoc loco olim sacellum pulchrum in honore dei ui Marci fuit erectum: cuius hodie vestigia cernuntur: et est plena. ✠

Caput tertium.

Edetentim ingredientiē venimus modico intervallo ad locum: in quo accedentes ad Christum discipuli dixerunt, Magister aspice qua

les lapides ⁊ quales structure. Et respondens
 te Christo de vrbis ⁊ tēpli excidit: illi q̄rebant
 signa futuri iudicii: quo in loco est iter magnus
 ⁊ cisterna p̄funda: iuxta quā olim fuit pulcherr
 tēplum: nūc disruptum. remissio. † Insuper i di
 cti montis cacumine visitur antrum: in quo fa
 mosa peccatrix ⁊ formosa meretrix Pelagia ex
 egit penitentiam salutare: ibidem sepulta: por
 ro locum hunc nullus peccato mortali grauat⁹
 potest penetrare: nos autē dei misericordia fre
 ti visitauimus locum humiliter ⁊ deuote: ⁊ ve
 niam obrinuitus. † Hinc hinc sequenter in al
 tiouibus mōtis sacri est locus (heu nos miseros
 mortales) non citra lachrymas referendus: lo
 cus in quo pientissimus ille generis humani
 saluator. Adessas Emanuel Iesus Haza
 nus post patratam mundi salutem: spacio an
 norum triginta trium: post declaratum resur
 rectionis altum mysterium quadraginta die
 bus/presente schola militantis ecclesie firmatis
 euangelij legibus: videntibus amicis in al
 tum eleuatus est: et suscipiente nube extenta
 ad benedictionem manu/ vale dicens amicis
 pius victor alta celorum penetrauit: missis duo
 bus viris: qui i veste alba desolatam scholam
 consolarentur: dicentes. Viri Galilei quid sta
 tis aspicientes in celum: hic Iesus qui assum
 ptus est in celum: sic veniet quemadmodum
 vidistis eum euntem in celum. In tanti mys
 terij eternam memoriam visuntur glorioso
 rum Iesu pedum vestigia petre impressa: ex
 tititq; olim templum tanta memoria dignum:
 nunc prohpudor disruptum et euersum: rem di
 cam fidelis lector omnibus perfidis admirādā:
 nullis fidelibus dubiā. Al loco vestigio:ū bene

Antrum
 Pelagia.

Locus ascē
 sionis iesu

Toml noni Caput quartum.

Resdigna
miratu.

Bethphage.

Tredecim
arboresoli
uarum.

bethania.

dicti Jesu/suspicientibus in celum linea velut
perpendiculari/apertura quedā etheree regio
nis luminosa apparet: patente hincinde celo ve
lut conscissis marginibus: quā obiem putas fra
ter christiane nisi vt pateat Christi famulis via:
qua gloriosus dominus Iesus olim ingressus
est: quod si ad latū (vt dicitur) vnguē/locum
mutaueris: via tibi claudat celestis visionis. ✠
Inter reliqua montis Oliueti insignia loca: sin
gularis est pagus Bethphage ad pedem in
clyti montis Oliueti: hic enim locus est vnde
Christus mittens Petrum et Philippum iussit
adducti asinā et pullum subiugalis: quib⁹ addu
ctis: et apostolorum substratis vestibus: Iesus
Nazarenus mansuetus rex iuxta vaticiniū za
charie Hierosolymā properauit: exceptus cla
more turbe: honoratus hymno puerili. Olian
na: celis ⁊ stratis frondibus: dispassis vestibus
sacrosancā vibem humilis triumphator ingres
sus est in memoriam tanti mysterij. His diebus
visuntur summo miraculo tredecim oleē ordine
plantate: duodecim apostolorū et Christi illu
stres typos preferentes: quas refert antiquitas
ab illis durasse diebus virore perpetuo: ⁊ ex his
ramos cesos: quibus via magni regis sterneba
tur. ✠ Juxta est locus vnde Iesus dilectā vi
bem contemplans: solutus in lachrymas fleuit
super illam: dicens. Hierusalem Hierusalem ⁊ c. hic
est plena. ✠

Caput quartum.

Bethphage vnus leuce spacio pro
gressi: venimus in nobilem illā Be
thantiam multis mysterijs memora
bilē. Bethantia ergo a Solimis di
stat tribus miliaribus: interiacente

sez monte Oliueti. Olm fuit castellū nobilit⁹
 habitatum et edibus frequens: nūc pene deser-
 tum. Ante introitū iuxta cisternā lactu fere lap-
 dis/locus est vbi domino Bethaniam venienti
 Martha occurrit: et disputante cū ea benigno
 Jesu de resurrectione futura: et fratris Lazari
 resurrectione Magdalena vocata aduenit. Vi-
 situr hic insigni deuotione dom⁹ domine Mar-
 the hospitalis: in qua toties pius Jesus hospiti-
 tio est receptus/et humaniter habitus: sed hec
 domus vtpote digna in templū versa est Martha
 et Marie dedicatū. Adest prope locus sepul-
 chri vnde Lazarus quatrduanus diuine vocis
 imperio fuit suscitatus: sepulchriū quidem mar-
 moreis lapidib⁹ est coopertū: p̄simile sepulchro
 sancto et virginis gloriose: et hic erectū est sacellum
 marmoreū in tam celebri miraculi memoriam:
 nō soluz christiani: sed etiam Turce et Sarrace-
 ni magna deuotione venerantur. Erat etiam
 in hoc pago domus illa Symonis leprosi: in q̄
 recubente Jesu Magdalena amatrix super ca-
 put eius effudit Alabastrum vnguenti p̄ciosi: di-
 centibus apostolis. Ut quid perditio hec: pote-
 rat enim vnguentū hoc venundari trecentū de-
 narijs: et Judas vt trecentū denariorum furtum
 cōpensaret: magistrum vendidit triginta argen-
 teis. ✠ Ostendit etiā Bethanie spelunca
 quedā siue cripta: in qua sancta Maria Mag-
 dalena non dicā penitentiā egit: sed contempla-
 tioni vacauit: anteq̄ transito mari ad Iherosolimā
 perueniret: quam em̄ penitentiā ageret: cui dñs
 ipse celi et terre peccata dimisit: nulla penitētie
 opera iniūgens. † Hinc ventum est nobis
 ad domū diue Magdalenes: in qua dictum est
 ei a Martha sorore. Magister adest et vocat te
 hic olm sacellum fuit: nūc diruptū. remissio. †

Domus
 Marthe.

Sepul-
 chri Lazari.

Dom⁹ Sy-
 monis le-
 prosi.

Cripta
 Magdale-
 ne.

Domus
 Magda-
 lene.

Tomt noni Caput quintum.

Nō longe abest locus: in quo versus occidenteꝝ
lapis est: super quē Chriſt⁹ veniens ad Lazari ſe
pulchriū requeſit: atq; reſedit. mirū dictu de hoc
lapide q̄ ceſus: ſculptus: raſus nō minuitur. ✠
A Bethania aggreſſi ſum⁹ peregrinationē Jor
danis: aſint⁹ vecti. progreſſi ergo i medio itineꝝ
riſ viſus eſt nobis locus cenobiꝝ dirupti in me
moriam ſancti Joachin patriarche: qui oppro
briū ſterilitatis delectus de templo hic manſit
cuꝝ ſuis paſtorib⁹: donec angelice vocis ſolatiū
de habēda ple hīe mereretur: quo habito Anne
vxoꝝ in porta aurea letus occurrit. remiſ. † In
de pgreſſis nobis viſus eſt locus: de quo euāge
lium memorat. Homo quidā deſcēdens de Iher
uſalem in Iherico incidit in latrones ꝛc. hic vi
detur quedā caverna pfunda: ſuper quā olim
erectum fuit edificiū: hic eſt remiſſio. †

Caput quintum.

Deſertum
Edonin.

Iherico.

Regreſſi et nocturnis hōis er
diētes dulcia quietis ſolatia: vibem
Iherico attigim⁹: que vibs diſtat a
Iheruſalē triginta miliarib⁹: ſita in
plante: vibs olim famoſa atq; fortiſſ
ma fuit: nūc ruinoſa: vt vir decē domus habeat
habitat⁹: vigēte diuina ſentētia: ne quis ſcꝝ i
pꝑationē illuſtriſſimi Joſue: nō ſatis verit⁹ in pꝑ
mogenito ſuo repararet eā: quā cōſtat nūc tñ
eſſe abiectā / q̄tū olim inclꝝta fuit. Iherico illu
minati: hic zacheus ab arbore Sycomorū deſcē
dēs plus Chriſti hoſpes eſt iuſtificat⁹: nūc autē
vnica turris ſemirupta hic viſit. reliqua oīa mi
raculoꝝ ſignia vel tēpoꝝ legis vel tpe euāgelij
facta deleta ſunt. Abest duo⁹ militari⁹ Balga
la olim vibs inclꝝta: nunc ne pagus quidē: a qua
ſpacio quinꝝ miliarū eſt ſacellū diuio Joāni ba
ptiſte ſacrū: ꝛ fama eſt hic nō lōge Jeſuꝝ a Joāne

Stracula
Iherico.

Balgala.

baptisatum: cui scriptura sacra consentit. reliq̃
vrbis Iherico ex libro Josue: et euāgelis discē
lector: ego nihil hic dicā preter id vñ q̃ iter ab
Iherusalē difficillimū est lapidosum: ac asperri
mū: cui simile me vidisse non memini. In sacello
supradicto est ple. re. ✠ Iherico distat a Jor
dane decem fere miliaribus: vñ colligit fluitus
Jordanis abesse a Solimis q̃dragita millarib⁹
itinere difficillimo (vt dixim⁹) arido et penurioso:
in quo emptile nil iuentas nec p̃ce: nec p̃cio: nisi
Jesum quēpiā tecū ducas: qui aquā vertat in vi
nū: et lapidib⁹ istis dicat: vt panes fiant: et sic nu
ptias p̃sente Jesu facies i Chana Iherico. Est
plane notatu digna planities inter Iherico et
Jordane decē milibus lata: lōgaviginti: p̃ quas
euntib⁹ nobis plus minus centū ex fratribus lā
guerunt ob n̄mios solis calores et labores itine
ris. Hic orientes versus Bethgla videt̃ vetuste
memorie locus dict⁹ hebraice Bethgala id est
domus plāctus vel meroris: eo q̃ ibidē Joseph
et reliqui filij Jacob deducētes corpus patris
planxerūt septē dieb⁹. In hoc loco nūc habitāt
monachi greci de canone sancti Basilij: quorū
cenobiū distat a Jordane duob⁹ milib⁹. Hic ce
nobite nō vtūt̃ forciptibus: nouacula: aut cultris
sed pilos crescere p̃mittunt instar nazareorū. ✠

Locus ba
ptismi xpi

Bethgla.

Cenobiū
s. Basilij.

Caput sextum.

B Iherico agente spiritu Christi le
ti properauimus ad fluenta Jorda
nis: quare Jordanem per vtriusq̃
testamēti scripturas tam celebē de
scribere paucis iustum fuerit: ortur
autē in radicib⁹ Rybani pre porta vrbis Helene
que alias noiatur Cesarea Philippi: cōfluētib⁹
f. iiii

Ortus for
dantis.Cesarea
Philippi.

Noni tomi Caput sextum.

**Opinio
Iosephi.**

**Venatio
regia.**

**Locus ubi
Christus ba-
ptizatus.**

**Obitus
peregrini.**

Jor. et Dan: que Jordantis nomē efflūt. Iosephus autē refert mille stadis altius versus oriētem hoc flumē oriri: ex fonte largissimo dicto Phiala: qui subterraneo meatu decurrit usque ad fontes Jor. et Dan. Hic fluuius post longos circuitus separat a Traconitide / ab Ithurea tādē inter Lapharnaon et Corosaym mare Galilee ingreditur spacio quatuor leucarū ab urbe Eddar. Medio autē Helene / et maris Galilee vallis est / quam Jordantis niuib. inundans replet quādoq; iuxta quā siluula Eregle venationis. Inter reliqua Jordantis insignia est: qd tempore legis mosaice Jordantis cucurrit mediū per terram pmissionis: et nūc nobis significans Baptisma diuidit ecclesiam a Synagoga. Hic prope locus est penitentie sancte Marie Egyptiace. Porro Jordantis flumē quo loco Christus baptizatus fuit ruinoso edificio est insignis: dignū plane longe clariore titulo: ubi pater celestis adfuit in voce: spiritus sc̄tus i specie colūbe: et filius in carne humana baptismum humane salutis remediū et lanuam sacramentorum erat cōsecraturus. Hic ergo flumen sanctum oēs peregrini ingressi: et corpora lauimus et animas: illa a sordibus: has a peccatis: res summi gaudij atq; salutis / nisi tristis casus: gaudia nostra turbasset: nam medicus quidam Gallus nostre societatis vir p̄bus / cum flumen paulo longius ingrederetur: captus a Crocodilo (draconem dicas aut bestiā incertus) absorptus fuit: nō sine cōmunium fratrum nostrorum tristitia: hic toties quoties est. ✠ Jordantis piscosus est: cū tamē i mare mortuum se recipit: pisces retro cedūt: nil enim quod animā agit vegetalem viuere potest in mari mortuo: adeo qd arbores circūcirca crescentes pestifero maris afflatu infecte nil esūt

aptum pducere possint: videas enim pomavisu
decoia: intus plena cinere ac fauilla: vnde me-
rito mare mortuum dici potest: stans immobile:
sua viscositate et viru concretum: Jordanis velu-
ti conscius huius putrefactionis minime misceat
aqs maris mortui: sed perpetuo raptu transcurrit
(vt aliqđ dicit) subtus mare ips: vt alij supra istar
olei supra aqs fluitat: h3 i lōgitudine ab Aqlo-
ne i austrū cētū et viginti milliaria: i latitudine ab
oriēte in occidetē septuaginta / semp et vbiqz feti-
dum et tenebrosū velut sulphureū / et vt Lo-
cytum infernalē / aut atram stygem dixeris: apđ
autores cosmographos lacus Asphaltidis vt
bituminosus nūcupatur: hoc loco Bitumē na-
scitur varij vsus: qđ aromatarij glutē iudaicum
appellāt: res est plena miraculis maris mortui:
nisi sacra genesis historia (authore Moise) cau-
sam describeret: alit enim olim hanc regionē so-
litam irrigari fluētis Jordanis: sicut paradisus
dei: stantibus vibibus olim famosis in hac pla-
nicie hīs nominibus: Sodoma Gomorra. Aida-
ma: Seboym: et Bala: qđ olim Pentapolis regio
dicebatur: omnium rerū opulētissima: donec in-
ualescētib⁹ sceleribus aures dñi dei Sabaoth
dirus clamor percelleret: vt diceret illustri Ha-
brae. Clamor Sodomorū et Gomorre venit ad
me: descendam et videbo: si clamorē opere com-
pleuerint. Habraam ad pces conuersus dixit:
absit a te domine. vt perdas iustum cū impijs
factusqz est cum deo: vt si decem homines iu-
sti inuēti fuissēt: parceret deus Pētapoli: quos
cum Habraam minime inuenisset: exist cum fra-
tre suo Loth / vxore / atqz familia: pacto ne quis
post tergum respiceret: morqz deus fortissimus
vltor: et iust⁹ iudex pluit ignem et sulphur supra
Pentapolim: merisqz hīnc vibibus in profun-

Maris
mortui mi-
racula.

Pentapo-
lis regio.

Honi Tomi Caput sextum.

Statua fa-
lis.

Fons he-
lizei.
Balgala

Rosaliae
ricuntina.

Monsqua-
rentane.

dum: vbi nūc mare mortuū est. Porro Habiaā
consurgens stetit: et euerfas vires alonge con-
spexit: at vroz Roth feminea mollicie ducta re-
trosperit: moxq; in statuā salis versa est durāte:
(mirū dictū) atq; in eternū duratura hac statua:
vt vidimus. Nos autē timētes pestiferam regio-
nem diuertimus sinistram versus Haterico: vbi
amēnus fons est Helisei pphete olim amarus:
sed merito prophete per immissionē salis dulco-
ratus: vt refert historia Reguz quarto libro. hic
fons ab austro decurrens iuxta Balgalā: tan-
to impetu fertur: vt molas circūagat: deinde in
riuulos diuisus irrigat Lanamellas: et hortos
fecundat: deinde in Iordanem se recipit. Pro-
pe hunc fontem arbores crescunt instar pruno-
rum: spinose tamen: in quibus flores nascuntur
quos rosas Hatericūtinās vulgus appellat mirā-
di effectus: nocte enim natalicia nostri salua-
toris paulatim hiant: atq; se recludūt: licet sicce
sint et aride in testimonium vrginei partus
atq; pceptus: vt credere licet: dicūtur etiam par-
turientibus mulieribus esse remedio. Post quē
tem quinq; horarum qua resecti fuimus ad fon-
tem Helisei: quidam ex nostris mōtem Quarē
tane ascenderūt: quibus ego comes itineris fui
Mons hic est: in quo saluator noster tētat⁹ fuit:
et quadraginta diebus letunauit: prealt⁹: a fon-
te Helisei dimidio militari distās: in huius mō-
tis cacumine sacellum est ruinosum: ieiunio et
oratione Christi venerabile: vbi datur remis. ✠
Sunt et alie sex cripte in memoriā: hebdomada
rum: quas Christus suo ieiunio: et oratione: con-
secrauit: vbi et indulgen dantur. ✠

Caput septimum.

Deus autem partim labore fracti:
partim fame et siti cōsumpti: par
tim metu Arabū perculsi omnia
hulus mōtis loca perlustrare nō
potuimus. Vidimus ab hoc mō
te alium montē duobus milibus

distātem: in quo Saluatorem nostrum Sathan
euerit: et offensis omnibus regnis mūdi se ado
rare monuit. Prima enim tētatio fuit in monte
Quarātane. Scōa in monte sã dicto. Tertia in
pinnaculo tēplī. Videtur etiā a mōte Quarāta
ne Castrū Monichal: quod olim petra deserti
vocabat: instructū a Balduīno rege Hierl̃: nūc
aut Thurca in hāc arcē puehit vectigalia Egy
pti: ac Arable. Regrediētib⁹ nobis quidā pere
grinus de Flādrīa oriūdus ob nimios labores:
atq; calores dū asino vehere repētina morte ob
dormiuit i dño: cui⁹ corpusculū in itinere dedim⁹
sepulture: et aiam cōmēdaui⁹ deo. Nos autē
oēs semimortui nīmīs laborib⁹ fatigati ad fon
tem reparauimus vires: refocillato spīritu a sa
cro fonte regressi sumus ad sanctam ciuitatem:
vt reparatis viribus Galilee loca sacra vīsitā
remus: docente enim Euangelio: et tota noui
testamenti hīstoria: hec prouincia multis my
steriis: et locis sacris abundat. Galilea enim
illustis est Christi conceptu: sermonibus: mira
culis resurrectionis: ita vt Christi⁹ magis Naza
renus q̃ Bethleemita vocaret. Dignū est ergo
Galilee miracula diligēter pscrutari: et referre
fideliter. Galilee prouincia media est inter Iu
deā et Samariam: vt ex sacris hīstoriis colligim⁹
et ipsis oculis nostris vidimus. Galilea duplex
est. Altera superior: altera inferior. Galilea su
perior ipsa est regio nūc terra moab: nūc Galilea

mons tē
tationis
Jesu.

Castrum
monichal.

Obit⁹ pe
regini.

Galilea
insignis.

Galilea.
duplex.

Noni Tomi Caput septimum.

Urbes de
capoleos.

gentiluz: nunc Ithurea: nunc planities Libani:
nunc Traconitidis regio: nunc Decapolis nuncus
pata in sacris scripturis: huius prouincie lōgru
do tenet triginta miliaria: iter scilicet vni⁹ diei
et dimidie: latitudo paulo minor est. Urbes De
capolis sunt Tiberias: Sephet: Sedes: Hepta
lym: Azor: Cesarea Philippi: Lapharnad: quā
Iosephus Ionepharā vocat: Bethsaida: Cor
rosaim: Bethsan als Sycopolis dicta: que est
metropolis superioris Galilee. Galilea inferior
ipsa regio est que alias planities Galilee: alias
Cāpus magn⁹ Edrelō: als Magedo vel Ma
gedā noiatur: regio oīz pulcherrima: atq; huber
rima: habēs in longitudine viginti miliaria: in
latitudine quatuordeciz. Lingit ab oriēte mari
Galilee: atq; Iordane: ab austro mōte Efrayn
Samarita. Ab occidēte partim monte Efrayn
partim Carmelo. Ab aquilone Phénice et Li
bano: et hec est pars fertilior. Nos ergo vt insi
tuto nostro satisficiamus: et maiorem volupta
tem afferamus lectoribus: loca insigniora (vt ipsi
vidimus) breuiter describam⁹: tenentes magis
ordinez dignitatis: q̄ situs. Prima ergo omniū
sit Nazareth illa olim quidem ignota: nunc autē
per totum orbem gloriosa: hec distat a monte
Thabor duabus leucis: ab austro habēs mōrē
Ihermon: in cui⁹ latere aquilonari est Rayn: vbi
Iesus filium vidne vnicum ante portas fuscita
uit. Nazareth ergo ciuitas Galilee: vt Lucas re
fert primo capitulo sui euangelij: ex qua flos de
radice Jesse nunciāte angelo: superueniēte san
cto paraceto: obuiāte virtute altissimi: gaudē
te tota curia celesti: optante toto orbe terrarum
consentiente virgine in totius mundi salutē mi
ro modo verbum dei factum est caro: intra con
clauē virginē corpusculi: intra parue Nazareth

Nazareth
sancta.
Rayn.

Tomi noni caput octauum. Fo. xlvij.

menia: vt oino iam interrogare nō liceat. Num
ex Nazareth possit aliquid boni esse: stat nūm-
rum q̄ a Nazareth om̄is salutis est factum exor-
ditum: vt refert Lucas euangelista in pulcherri-
mo euāgelio. Misus est angelus Gabriel. Hic
ergo Christus conceptus est: atq; nutritus: lo-
cusq; conceptionis virginē: et salutatiois ange-
lice hodie permanet. Est enim templum ibidez
erectum: in quo sunt tria altaria excisa de rupe:
nam et Nazareth domus pro maiori parte sunt
excise de rupibus: et videtur hodie synagoga
illa: in quas Iesus de deserto regressus intrauit:
quādo datus est ei liber: quo aperto legit. Spūs
domini super me &c. Et dixit prophetiam imple-
tam. Est etiam in fine oppidi sacellum in nomi-
ne sancti Gabrielis archāgeli dedicatū: in quo
fons est ab incolis valde estimatus: ex quo puer
Iesus crebro dicitur aquam hausisse iussu Ma-
rie et Ioseph: domūcula illa omnī beatissima
domorum: in qua incarnationis mysteriū: et sa-
lutatio angelica sunt consummata creditur ha-
beri in prouincia Hanconacy: loco qui dicitur
Lauretū. Extra Nazareth ad austrum militari
dimidio locus est dictus saltus David: vbi ceci
homines nūi sunt. Iesum benedictū precipita-
re de monte: vt legitur Luce quarto: atq; hodie
in latere montis oppositi videntur vestigia cor-
poris Christi lapidi vt cere impressa Christo fu-
giente.

**Templum
nazareth.**

**Fons Ies-
u.**

**Sacellum
Laureti.**

Octauum Caput.

Nazareth leucis duabus ad orientem
mons est Thabor: nūq̄ satis
laudatus: in quo Christus presente
patre in voce filio: in carne Spiritu-
sancto in specie columbe: presentib⁹
etiā Moise & Helia cum apostolis: Petro: Ja-

**Thabor
mons.**

Mont Tomi Caput octauum.

**Tria taber-
nacula.**

**Altare
Melchise-
dech.**

**Castrū Le-
phet.**

**Mons
Chusi.**

cobo: et Joāne transfiguratus est: p̄scus myste-
rii m̄tro gaudio Petrus optauit fieri tria taber-
nacula: quoru ruine adhuc hodie extant. Sunt
etiā in hoc monte alioru edificiorum turriū atq;
edum regalium ruine insignes: in quibus nunc
latitant fere syluarū. **Mōs Thabor** ascensu dif-
ficilis est: in cuius radice via qua itur de Syria
in Egyptū locus ostēditur illustris plane: in quo
Melchisedech sacerdos dei altissimi occurrit
patriarche Abrahe reuertenti a cede q̄tuor re-
guz: vt legimus Genes. xlii. cap. Prope locus
est insignitus: in quo Iesus monuit apostolos
ne visionē transfigurationis reuelarent: donec a
mortuis resurrexisset. Aliqui etiā credunt in hoc
monte Ch̄stū apparuisse discipulis post resur-
rectionē. ✠ Ceterū est alius mons in Galilea
ad quē hoc mysteriū verius est referendū: est em̄
castrū dictū **Lephet** munitissimū olim p̄diu:
ch̄stianoū et totius Galilee: nunc autē nudus
Turche: vnde totam Galileā que cōtinet fortis
tribuum Sabulon: Neptalin: Aser: Izachar:
Manasse. p̄tholomaidam: Tyri: et Sydonem
tyrannice occupat. Prope hoc castrū iuxta ma-
re Galilee orientē versus mōs est: in quē solitus
erat Ch̄stus ascendere: vt p̄dicaret vel oraret.
In hoc monte Ch̄stus predicauit sermonē illū
longum atq; morālē: qui scribitur Matth. v.
cap. hic pernoctauit in oratione: hic satiavit q̄n-
q; milia hominū ex quinq; panibus et duobus
piscibus: in huius mōtis radice sanauit puerus
Centurionis paralyticum: et multitudinem lan-
guentū. Habet hic mons duos latus arcus
in longum: iactu lapidis in latum: plantie her-
bida: florida: decora: amena: ac contemplationi
aptissima. Extat adhuc lapis super quem sedē
Iesus predicans populo: et apostolorum sedilla:

Tomt noni Caput nonum. Fo. xlviii.

ehunc locum appellat Chulstanti mēsam Chul
 fit z apostolor. In radice hui⁹ mōtis iuxta ma
 re Galilee spacio triginta passuum fons viuus
 ouī muro circūdatus: quē incole credunt venā
 Ailī: eo q³ piscis Coruus dictus hic inuenitur:
 quē solus fert Ailus. Ab hoc fōte spacio vigin
 ti passuū super mare Galilee locus est vbi salua
 tor resurgens stetit in litore: dicens discipulis
 piscantibus. Pueri nūquid pulmentariū habe
 tis: Joannis. xxi. cap. Hoc in loco gloriosi Jesu
 extāt impressa vestigia lapidi: sed Sarracent la
 pidē sustulerūt. Inde abhic decē passib⁹ locus
 est vbi apostoli piscantes viderunt priuas i lit
 tore: z piscem superpositum ac panem: hinc spa
 cio vnius leuce est Lapharnaō vibs olim glo
 riosa multis miraculis Chulsti: insignis: adeo vt
 Jesu ciuitas vocaretur: nunc autē adeo desola
 ta: vt vir octo tuguria habeat: sed hoc diuine vo
 cis z verborum Jesu virtute scimus contigisse.
 Regimus enim Matthei. xi. capite Jesum dicē
 tem. Et tu Lapharnaō nūquid vsq³ in celum ex
 altaberis: vsq³ in infernum descendes.

Caput nonum.

Lapharnaō duab⁹ leucis Jorda
 nis mare Galilee igredit: in cui⁹ vl
 tertore ripa vibs Corosaym est so
 la ruina testāte. Nā z huc diuia ve
 ritas p os Jesu cōminata ē: dicēs
 Matthei. xi. Vt tibi Corosaym. Et eadē fors (vt
 vidimus) cōtigit vbi Bethsaidē sorori iniquitatū
 Corosaym: vt ibidē in euāgelio legit. Hec sira
 est in augulo maris Galilee: in austrū vibs nata
 lis Petri: Andree: z Philippi apostolor: vt legi
 mus Joānis. i. cap. Hūc autē est deserta (vt dixi
 mus) habuit olim aqueductuz a fluuio quē Jo
 sephus parū Jordanem appellat: cui⁹ vestigia

Mensa
 Chulsti z
 apforum.

Coruus
 piscis.

Vestigia
 Chulsti.

capharna
 on.

Coros
 saym.

Bethsal
 da vibs
 natalis
 triū aplo
 rum.
 Paruus
 Jordanis

Tom noni Caput decimum.

Chana.

**Tricliniū
sponsi.**

Tyberias

Bethulia

Tyrus.

adhuc apparent in descriptione nobilis pū-
cie Galilee: nequaquā omittenda est illustris
Chana: cuius nuptias sacrosanctas legimus
Joā. ij. cap. Hec distat a Betholomaida quin-
que leucis: in hac dum solennes nuptie celebrant: in-
uitatur nobilis illa vgo Maria: vocatur Iesus
et discipuli eius ad nuptias: et initio miraculoꝝ
Iesu aqua mutatur in vinū/sex ydrys aqua re-
pletis secundū purificationem Judeoꝝ. Aidi-
mus oculis nostris: vel hac parte felicibus nobi-
le illud triclinium Joānis (vt creditur) sponsi: in
quo matrimonij sacramentum Christi matrisq;
eius p̄sentia/et primo miraculo est honoratum.
Est nihilominus honoratus celibatus: ad quez
Christ⁹ Joāne vxoꝛē ducere volentē inuitauit.
Hic triclinij locus sicut omnia fere alia miracu-
lorū Christi loca insignita est subterraneus. Est
et alia Galilee ciuitas insignis Tyberias nun-
cupata in euāgelij: hec tribus leucis distat ab
vibe Bethulia: vbi adhuc castrorū Iherosolensis
et facti Iudic apparent vestigia: porro Tybe-
rias est supra littus maris Galilee: vnde et mare
Tyberiads nuncupatur: olim dictū Cenereth
vel Ceneroth: vnde Josue. xij. legimus Seon
rex Amoreoꝝ dominatus est vsq; ad mare Ce-
neroth. Hec vibs longa est valde ad littus ma-
ris extensa: vbi balnea sunt salubria: palme mul-
te: oliueta: et vinee: et restaurata fuit ab Herode
tetrarcha: in honore Tyberij Cesaris Tyberi-
as nuncupata.

Caput decimum.

Am saluator noster ex finibus Tyri
et Sydonis iussu dicat ad fines De
capoleos: congruum fuerit post De
capolym loqui de Tyro/et Sydone
Ergo a loco qui in Latīcis vocatur
puteus

Puteus aquarū viuentium: duobus miliarib⁹
est Tyrus inclita per Tyrias Iaphet filiū con-
structa post generale diluuium: ⁊ a Phenicis re-
staurata: vnde Syrie Phenicis metropolis est
habita: cingitur firmissimus menibus figure cir-
cularis: ⁊ i medio maris super rupem extructa:
essetq; peninsula: nisi opera pūmū Nabuchodo-
nosor: deinde Alexandri magni ab ortu conti-
nenti iūcta fuisset. In hac vbe p̄ctose martyruꝝ
seruantur reliquie: vt narrat historia ecclesiasti-
ca. Porro in tēplo sancti sepulchri Ougenis do-
ctoꝝ ossa magno in honore seruant: quoruū titu-
lus est in colūna marmorea magno sumptu gē-
marum ⁊ auri. Ante portas vrbis ad ortum spa-
cio duorum factuū arcus: inter densissimas are-
nas ostenditur locus predicationis Chusti: vbi
mulier exclamauit. Beatus venter qui te porta-
uit. Est ibidē lapis magnus: sup quē Iesus soli-
tus erat p̄dicare nūc stās: nunc sedens: lapis hic
nūq; arena quātūcūq; v̄to agitata occultatur
nec etiam niuib⁹: est ⁊ ibidē columna strata i
longum: vbi ferunt peregrinos olim transeūtes
a Sarracenis occisos. Sydon vrbis in hac regio-
ne quāta fuerit / ipse ruine docent: ⁊ sacri libri p̄-
phetarū ostendunt. Vnde Hieremie. xlviii. de
his dicī. Dissipabitur Tyrus ⁊ Sydon cū au-
rilijs suis: ⁊ Ezechielis. xxviii. Ecce ego ad te
Sidon / dicit dominus. ⁊c. Ex reliquis Sydo-
nis antiquis parua vrbis reparata: ⁊ fortis: terra
in circuitu vberima est / abundās Canamelle: ⁊
vinetis delicioſis. an portā vrbis antique extru-
ctum fuit sacellum: in cuius loco Cananea pro
demoniaca filia Iesū orabat: vt dicī Matthei
c. xv. Tribus leucis a Sydōne est vrbis illa cele-
bris ⁊ maritima Tripolis: in qua omnium fe-
re nationum Chustiani morantur: vrbis per se

Sepulchri
ougentis.

Locus p̄-
dicandi
Iesu.

Sydon.

Tripolis.

Tomus decimus Primum caput.

Lybanus
mons,

diues est in opulentissima regione: in qua fertur esse plusquam quatuor millia textorum in serico et holoserico operatum. Lybanus mons tribus leucis distat a Trypoli: vnde dicitur in Laticis, Fons horum: puteus aquarum viuentium/que fluunt impetu de Lybano. ¶ Tomus decimus.

¶ Tomus decimus de valle syloe: de natatoria. de agro alcheldemach: de domo Symeonis senis de castro mali consilii: de therebynto pccata: de morticulo Abachuc: de illustrissima urbe Bethleem: de templo magnificentissimo loci natalis domini: de valle Raphayn: de monte Jude et domo zacharie: de regno Haze: de oppido buticele: de antiq et nona Ebro: de ilice mabre: de agro damasceno et ortu Adā: de vineis engaddi: et hortis balsami: de cenobio Joānis baptiste: de miraculo reliquiarum eius/ de monte Carmelo: et miraculo fontis prodiginē disserit: continetque cap. sex. ¶ Caput primum.

¶ Anciorum pastorum monito obtemperantes transiimus usque in Bethleem/visuri hoc verbum quod fecit dominus: et ostendit nobis: exeuntes ergo Hierusalem/et descendentes pumumentum in vallē syloe: vbi in radice montis Syon decurrit fonticulus cuius rivulus Beata virgo in variis suis rebus domesticis: et Iesu filij necessitatibus credit usque fuisse. Hic rivulus decurrit in Natatoria syloe: vbi Christus illuminavit cecum natum: et Solomon pascuis teporibus hic quadam domo cuius adhuc ruine videtur testates opus magnitudinem dicitur cuditse moneta. Porro aqua fontis istius etiam Saracenis in pretio est: adeo ut cum naturaliter fereat istam hircorum: huius fontis lotione fetorem mitigat: seu depellat. Aqua etiam natatorie syloe mira de vulgatur esse virtutis: quod scilicet lavantes oculos minime cecitatem/vel ophthalmiam incurrant: quare Lurchis est

Vallis sy
loe.

Natatoria
syloe.

Toml deciml Caput secundum. Fo. l.

In magna reuerētia: dat ibidē. ✠ Deinde pue-
nim⁹ ad locū: vbi vñt sepulcrū Esae pphete: q̄
fugiēs irā furētis ppli i arbore Cedro concava
se abscondit: q̄ mox p̄tute diuina cōsolidata ē. Ac
currētes aut ppli furibūdi arbore ipaz ferra se
cuerūt: secto ē corpore sc̄ti pphete p mediū: in
cui⁹ rei memoriā alta arbor ibidē plātata ē. ⁊
insistētes itineri venim⁹ ad quādā Laueā excisā i
petra i valle Syloe: i q̄ fama ē octo ex discipulis
capto i horto Chusto vsq; ad diē resurrectionis
ei⁹ fuisse absconditos. Hodico iteruallo venim⁹ ad
agrū Acheldemach emptū triginta xp̄i denarijs
p̄ciosis i sepulturā pegrinorū: vt pphetauit Isie
remias: etenarrat euāgelista. Hic ager vndiq;
muro cinctus: ē ⁊ desup tect⁹ patētib⁹ nouē forā
minib⁹: p q̄ corpa xp̄ianorū defuncta ponūt. Sūt
etiā i hoc agro m̄tra monumēta p̄ciosissime stru-
cta. Illō at ē mirabile: ⁊ ad totū mūdi p̄uersatio-
nē vt fidē xp̄i suscipiāt efficax testimoniū: q̄ corpa
i hūc agrū p̄lecta spacio. xxiij. horarū redigūt i
pulnere: lōge h̄inc ad tactū arc⁹ ppe sepulcrum
Esae ē lapsi i zoeth: ⁊ fōs rozerh vbi Adontas
fili⁹ regis Dauid regnū affectans pauli nobile
cōsulū: vt scribit in. iij. regū. Loca hēc sūt hor-
tis ⁊ vīridantis deliciofa: i q̄b⁹ tñ olim m̄tra sup
nitida facta fuisse legūt: vt scribit. iij. reg. xv. ca.

Ager
Acheldemach.

Caput secundum.

Ze vener⁹ mēsis iulij. xxvij. reffectis
corpib⁹ asinātes pperauim⁹ ad sc̄tis-
simā Bethleē: et p̄mū ad dextrā di-
uertētes vidimus domum sc̄tissimā

Dom⁹ Sy-
meonis.

Symeōtis pijsimū sentis: q̄ desiderto plen⁹ ⁊ spū-
sc̄to puulū iesū vnus suis i tēplo cōplex⁹ ē: dictās
hymnū vespertinū. nūc dimittit seruū tuū dñe ⁊c.
h̄ dat. ⁊. Prope hūc locū Castrū ē mali p̄liti nū
cupatū: i q̄ pharisei atq; pōtīfices iterūt p̄liti ⁊

Castrum
mali cōsis-
tis.

Lomi decimi caput secundum.

**Terebyn-
tus antiq.**

**Locus stel-
le appare-
tis.**

**Domus
Abachuc
pphete.**

**Domus
Jacob pa-
triarche.**

**Achille
mons Da-
uid.**

Iesum: et Cayphas ipse habens prophete do-
num ex pontificali dignitate nesci⁹ pphetavit
dicens. Expedi vobis: ut vnus moriatur homo
pro populo: ne tota ges pereat. Verbu^m ab int⁹
quo quide^m corde prolatu^m: sed verissimu^m ac myste-
steris plenu^m. Eteru^m sefellit inuidos consiliato-
res iniqua int⁹to: na^m vnde ipsi ira Romanoru^m et
vrbis euersione euadere satagebat: inde incur-
rerunt: na^m Titus et Aespasianus missi a deo ad
vltionem innocentissime mortis Christi: vere ab-
stuleru^m locu^m et gentem. medio miliari a Hierusa-
lem in grandi itinere nobilis arbor Terebyn⁹
visitur: subtus qua^m virgo Maria Solyma^m iens
et rediens quiescere solebat. Adrum dictu^m est
hanc arborē tantisper virētib⁹ ramis ac fron-
dibus procera statura durare: q^{uod} nō solu^m vltorū
bus gratū pstat vmbre refrigeriū: sed etiā ventā
septēnem pīs chusticolis. † In eadē via pu-
blica visuntur tres cisterne pfunde: apud quas
Magi Hierosolymā egressi perditā stellā mul-
to gaudio reiueneru^m: quo in loco est remissio se-
ptēnis † Erat in hac via monticulus: in quo
ostenditur domus pphete Abachuc: quē feren-
tē prandiolū messorū angelus dñi comprehen-
dit in vertice: translulit in Babylonē: misitq^{ue} ad
lacum leonū: vt cibaret Daniele pphetaz: quo
facto ad domu^m suā eodem angelo ferente est re-
ductus. Ibi dē prope viā que ducit in Ebron ad
iactu^m arcus vilitur illustris domus magni pa-
triarche Jacob: et sepulchru^m Rachelis ei⁹ vxo-
ris quondā insigne: nūc vero diruptu^m: vbi colla-
guntur lapilli parui et nigri: quos gestātes mul-
res facilius pariūt. Videtur ab hoc loco mons
Achille: in quo rex Dauid latitans euasit Sau-
lē ip^s psequentē: vt legimus pumi Reg. xxvi. ca.
Ab sacra Bethleē spacio vni⁹ miliaris ad meri-
tud.

item locus est: in quo angelus precator chorū celestis / pastoribus vigilantibus super gregem / leta noue salutis gaudia nūciauit / dicens. Natus est vobis hodie saluator &c. morq; celestis militiā intonuit. Gloria in excelsis deo &c. In tā te rei memoriā sacellū hīc erectū ē medio agro: & pascendo pecori apto. est ple. re. ✠ Nō lōge ab hīnc sacellū est semiruptum: in quo tempore cēdis innocentū Ioseph cū virgine atq; eius infantulo Iesu fertur latuisse vsq; admonitionez angelicā dicentē. Accipe puerum & matrē eius et fuge in Egyptū: nunc est casa pastorū. ple. ✠

Sacellum
virginis.

¶ Caput tertium.

Is peragratis locis / alacres ppera
uimus visere sacratissimā Bethleē
cuius olim laudes nouimus pphes
te preconio dicentis. Et tu Bethleē
nequaquā minima vocaberis in mili
bus Iuda: ex te enī exiet dux qui regat populuz
meum Israel. Accurre & tu gloriosa filia Syon
vibs Hierusalem: et admirās dicto cū rege tuo
atq; ppheta. Nōne homo nat⁹ est in Bethleē: &
ipse fundauit eā altissimus: nā & dñs narrabit in
scripturis pphoz & pñcipū hoz q̄ fuerūt in ea. Si
cut letantiū omnium habitatio est in te. nā cum
regum atq; illustriū heroū ortu Bethleem p̄cel
lat mltas vibs maiores: partu tamē veri Mes
sie / et summi Emanuelis Iesu oēs mūdi vibs
antecellit. Est ergo Bethleem in terra Iuda cō
structa in monticulo: distans ab Hierosolymis
octo miliaribus: iuxta portam vibs cisterna vi
situr: cutus aquam Dauid in presidio manens
petiit: sed allatam bibere noluit: vt legim⁹ in. ii.
Reg. xxiij. cap. olim inclyta et locus natalis re
gis Dauid: nunc parua & raro habitatoze vix ce
tum continens domos humiles. Est cenobium

Bethleēz
sacratissima.

Bethleēz
situs.
Cisterna.

Cenobium
fratrum.

Templi
descriptio.

fratrum sancti Francisci: quod ingressi huma-
niter fuimus recepti: et cibo potuq; recreati: dein
de inuitis fratribus loca sancta ordine visuri p-
cessimus: venimus aut primum ad templū ma-
gnū vbi est sedes archiepiscopalis: cuius des-
criptio difficilis est: nā (vt mea fert opinio) tē-
plum hoc amplitudine / speciositate ac precio
tantum superbit: vt omnia christiani orbis tem-
pla excellere videatur: et hic plane iustissima ex-
git ratio: vt dei filius summo celo descendens et
exiens illam regione: in qua mansiones multe
sunt: templū hoc haberet in terris suo ortu et glo-
ria dignū: est aut mire excelsum amplū et longū
quatuor ordinibus colūnarū marmorearum in-
nitum: quarū singulus ordo cōstat quinquagin-
ta columnis magno artificio et sumptu erectis.
Ita tēplū nautis a capitibus colūnarū vsq; ad
testudinē ope vermiculato cōstat: oēs historias
ab exordio mūdi vsq; ad ortu Chisti continēs
mirabili artificio: et visenda colorū varietate il-
lustris: pavementum stratum est marmore varij
coloris: parietes tabulis magnis alabastrinis
sunt incastrati: quorū precū et artificio estimari
nō pōt: adeo q; ipse Sultanus quondā harū ta-
bularū precio / et pulchritudine captus admouit
sacratissimo templo manus sacrilegas: iubēs la-
tomis: vt e parietibus leniter submouerēt: et pro-
palatio suo in Babyloniā transportarētur. Quā-
rū dictu / et oibus seculis narrandū miraculum.
Mox vt latomi cū instrumētis accessere tabulas
amoturi: ex solido pariete mire magnitudinis ser-
pens prodijt: et palmā tabulā momordit: statimq;
crepuit: in hunc modū: et relique moise a serpen-
te crepuerunt numero quadraginta. Porro Sul-
tan⁹ viso miraculo timēs ulticem dei iram ius-
sum reuocauit: et de templo exijt plenus timoris

Miraculū
stupendū.

simulq; serpens disparuit. Visuntur his diebus serpentis vestigia et fixuræ tabularum. Hec historia missa est in annales scriptorū: adeo ut et his quoq; diebus Turchas et omnes Sarracenos huius templi magna reuerentia teneat. In superiori parte huius templi versus orientem altare erectum est eo loco: vbi tres magi relictis diomedarise ad sacraz adorationem promptis muneribus se preparauerunt. et est remissio. † Ingressi sumus et sacellum in honorem Catharine virginis et martyris erectum: in quo similis venia datur sicut in monte Sinay scilicet plenaria remissio. ✠ Profecto in summo huius templi ad dextram descensus patet decem gradibus: locus scz ipso celo augustior nuncq; satis laudatus: æterna memoria omnibus fidelibus venerandus: in quo medio noctis silentio virgo sacrosancto partu grauida castis visceribus et illibato pudore huic mundo edidit saluatore tellurem infantulum: et beate salutis pignus: in commune exponens duum animalium medio. hic locus tegitur mēsa marmorea ac candida: in qua sacrum peragitur: quin et oscula impiluntur: et conceditur plenaria remissio. ✠ Ceterum illa lapidis pars super qua Christus dicitur natus: et presepis pars in quam fuit reclinatus nō marmore vestiuntur: sed nude patent vt erant tempore natiuitatis. Locus presepis quatuor passibus distat a loco natiuitatis. et est ibidē etiam plenaria remissio. ✠ Prope est locus vbi Christus octauo die fuit circumcissus: et sortitus nomen Iesus: cui omne genu flectitur celestium terrestrium et infernorum: in quo et saluamur omnes. plenaria remissio. ✠ Hinc non procul cripta adheret: locus olim studiozū sancti Hieronymi meritis preclarus: in quo libros Byblioz trāstulit ml.

altare trīū
regum.

Sacellū. s.
Catharie.

Locus do
minicena
tuitatis.

Locus cir
cūcisionis.

Locus stu
diorū. s.
Hierony
mi.

Tomū decimū Caput quartum.

et exposit: vñ sunt et ibidem sepulchra sancti Hieronymi / atq; Eusebii marmorea: quorum corpora Romā sunt translata. Cripta quoq; ibidem visitat ad austrū: quā mīta inocētū martyriū ab Herode interfectōū corpora fuerūt congesta plena. † Progressi de tēplo ad aqlonē intrauimus resectoriū sancti Hieronymi: in quo nūc viridariū est herbis / et fructibus copiosum: ad tactum lapidis sacellum est sanctarum dominarū Paule matris: et Eustochii filie nobiliū Romanarum: quarum merita et monumēta ibi videtur: et est remissio. † Hinc ergo resectis corporibus et animabus pgressi sumus versus montē Iudæ: et in Egyptu Bethleen vidimus locū Leonis sancti Hieronymi nunc desertum: in quo claudicanti Leoni spinam ex planta pedis dictur extraxisse. indulgen. †

Caput quartum.

Ursiētes itineri vno miliari a Bethleē in cacumine mōtis vidim⁹ pagū quē alij Buticellam: alij Belzeth vocant: in quo Saul creatus rex cōgregauit Israel in bellum contra

Naas Amontē. pagus hic octoginta fere domus habet: et optimo vino abundat: cole fere oēs sunt Chriftiani censum soluētes turche. Ad eam non longe vallis Raphaym vsq; ad torrētē Botri: per quā discretis habitationib⁹ habitāt multi Chriftiani diuersarum nationum: pmouētes a sinis insidēdo deuenim⁹ ad fōrē dulcissimis aq; fluentem medio itinere: quo itur ab Hierusalem ad ciuitatem Gaza: vnde et Gaze regnum nominatur: hec vrbis ad austrū sita est in littore maris valde populosa: habens figurā semicircularem: in hac omne fere robur Sarracenicę gētis confertur. Porro ad fontē pāictū Eunuchus ex

Lenobis
f. Hieronymi
in deserto

Buticelle
pagus.

vallis Ra
phaym.

Regnum
Gaze.

Ethiopia oriundus / Regine Candace cubicu
latus curru vectus: legēs qz Isayā pphetā post
enarrationē pphetie quinquagesimi tertij cap.
amore fidel z mysteriorum Christi dulcedine ca
ptus / baptisatus fuit a Beato Philippo apo
stolo: qui mox disparuit raptus a spiritu / z tras
latus in Azotū: vt narratur Actū octauo capi
te. Paulo post hinc meātes venimus ad mōtem
Iudee visitaturi domū zacharie z Elizabeth il
lustrū ortu diut Joānis baptiste inclytā: z visita
tione virginē / editione cantici Magnificat cō
secratā. Fateor tibi cādide lector: multū trahē
bamur desiderio hui⁹ sacre domus vidēde / me
mores mysterioz in ea factorū: vt narrat Lucas
euangelista pmo z secundo capitib⁹. Domus
hec in pago est adhuc hodie habitata: quā re
uerenter salutātes merent remissionē. ✠ At vix
dum nobis egressis Arabes latrūculi acrem in
curSIONem in nos fecerunt: ita vt veloci cursu in
cenobiū Grecoz ingressi euaderem⁹. Cenobiū
hoc in honore sancte crucis est dedicatū: in quo
pauci Christiani greci monachi deo seruitūt in
paupertate: ferturqz crucē Christi hic inuētā i ar
bore qdā fabrefactā. sub altari chori hui⁹ tēpli ē
foramē rotūdū / loc⁹ (vt dī) quōdā illi⁹ arboris: in
quo dat indul. † Tēplū hoc pulcherrimū plane
est / colūnis marmoreis / z ope vermiculato de
coratū: estqz fortissimū contra icursus Arabū. A
Bethleē trib⁹ miliariū i via Thecue ē sepulcrū
scti Chariatot abbatis: q̄ mīgrāte ad deū oēs
parit monachi cū eo ad celestia regna feliciter
trāsierūt.

Domus
zacharie.

Sepulcrū
chariator.

Caput quintum.

A regide Iudee / et cōfinib⁹ Bethleē
est Ebion illa antiq: olim dicta Ca
riatherbe: de qua legim⁹ Gen. xliij.
Sarā fuisse sepultam. Quinetā hic

Toml' decimi Caput quintum.

Ebrō anti
qua.
Fler Mā:
bie.

Alger Da:
mascenus.

Lect^o ade
et eue.

visitur famosus ille locus Spelſice duplicis: in
qua quatuor patriarche cū vxoribus sepulſi le-
guntur: Adam: z Eua: Abiaā: et Sarra: yſaac: z
Rebecca: Jacob et Ra. Ebron antiqua olim in
mōte fuit vrbs inclſta: nūc ſubrupta: vt pbāt ru-
ne: in hac regnauit Dauid ſuper Judā ſeptem
annis. Habet autē illic Māmbie a latere: vbi
Abiaā ſedēs in hoſſito tabernaculi vidit tres vi-
ros: et vnum adorauit: manifeſte exprīmēs altū
trinitatis myſteriū: ſc: patrē filiū paracletū tres
eſſe perſonas vnū deū vna adoratiōe venerādū.
Fler Mābie adhuc hodie viſit aū hoſſitū taber-
naculi Abiaē nobilis patriarche: nā licet antiq̃
illa Fler aruerit: tamē ex ei⁹ radice alia pullus
lauit: cui⁹ folia ſunt paulo maiora folijs lentis: ſc:
fructus vt quercū. Ebron noua diſtat a priore
ad tres ſactus arc⁹: hic olim fuit ecclia Cathe-
dralis: nūc in ſpurciſſimos rit⁹ thurcay redacta.
Porro vnus ſactus arcus ſpacio ab Ebron eſt
ager ille Damascen⁹ creatione prothoparētis
Adam celebratiſſim⁹: adeo fertilis z ſpecioſus:
vt aliqui hic paradīſum terreſtrē intelligi debe-
re crediderint. Alger hic habet terrā rubrā: z mē-
retractabilem: quā Sarraceni deferūt in Egi-
ptum: Ethiopīā: et Indiā chare vendētes. Fe-
runt autē foueas reuoluto anno adimpleri diui-
nitus: habeturq; fama pſtanti: hūc terrā eſſe ta-
lis virtutis: vt eaz geſtātib⁹ nulla incōmoda no-
ceant. hic locus monſtratur: vbi Chayn occidit
fratrem ſuū Abel. Paulo lōgins eſt quedā ſpelū
ca ſub rupe: in qua Adam et Eua luxerūt Abel
cētum annis: vbi viſunt eorū ſaxei lecti habētes
in longitudine triginta pedes: ſed et ſons ſca-
turit in ſpelūca: de quo bibiſſe credūtur pihopa-
rentes noſtri. Sub hac ſpelūca in ipſa valle via
deſcēdit qua itur ex Ebrō in Gajā. Conſtat ex

Lomi decimi caput sextum. Fo. lxxx.

his erroneā esse op̄tionē vulgi credētis Adam
in paradiso fuisse formatū / p̄tra h̄storā libi Be-
neseos: sed ⁊ magnorū doctorū testimonio p̄bat
Adā in hoc agro Damasceno de rubia sc̄z ter-
ra a deo fuisse plasmātū: ⁊ inde translātū in pa-
radisū: vbi soporato Adā Eva formata fuit ex
costa ei⁹. ¶ Fertur aut̄ in quibuscūq̄ apocriphis
q̄ deus formato Adā in hoc agro angelū Mi-
chaelē misit ad ouētē: qui visa stella Anathole
id est oriēs rediit. Sc̄do misit Gabrielē ad occi-
dētē: q̄ visa stella Disis nūcupata: id est occidēs
rediit. Tertio misit Raphaelē ad Septētrionez
qui vidēs stellaz Arcos id est Septētrio: rediit.
Quarto misit Urielē ad Meridiē: qui visa stella
Mesābū: q̄ significat Meridiē: rediit ad desū.
Ergo quatuor angeli iussu dei ad quatuor ange-
los mūdi emissi quatuor literas p̄mores: et qua-
tuor mūdi p̄tes capitales sc̄z. A. D. A. M. cōpo-
nētes effecerūt nomē Adā: quo facto de ip̄e arti-
ficiū p̄robauit dicēs, huic homini vos angeli
seruietis: ⁊ ip̄e toti mūdo Oiet: Occidēt: Bo-
ree ⁊ Austro imparabit.

Formatio
Ade.
Institutio
nois Ade.

¶ Onet loc⁹: vt post damasceni agri mētō
nē meminisse debeam⁹ vineaz Engad-
di: nō q̄ loca sint vicina: nā Engaddi ē p̄
pe h̄terico: ager Damascen⁹ p̄pe Ebro.
S̄z q̄ loca s̄ vbertate: specie: ⁊ fructib⁹ sint mire
excellētia. Engaddi p̄o ē i q̄ David declinauit
furtas Saul i cui⁹ mōtis circuitu ⁊ cacumie hor-
tus Balsami s̄titur⁹ erat: q̄ppe cū in nullo alio
loco Balsamū nascebat. Leterū t̄pe magni Ihe-
rodīs Cleopatra regina Egypti fauēte Antho-
nto marito: s̄ inuidētē Herode horti Balsami
trāstulit in Babylonā Egypti: vbi p̄ciosissimaz
arborū hort⁹ deliciosus colit a xp̄iantis solis: ri-
gaturq̄ aqua fōtis i quo fama: est p̄ginē gl̄osaz
sepe lauissē infantulū Iesū: cū degeret in terra

Vinea En-
gaddi.

Tomus decimus caput sextum

**Hortus
Balsami.**

Egypti: sunt tamē adhuc surculi quidāz Balsa-
moriū in mōte Engaddi: sed nulli? culti? nullius
prouētus. Sic mirō modo se viciſcitur deus de
peccatoribus: vt qm̄ Herodes olim horti Balsa-
mi poſſeſſor: Jeſum purū perſequebatur: Jeſus
fugiens in Egyptum poſt ſe traxit Balaſami hor-
tum. Eſt autem hic hortus in Egypto inter Ihe-
liopolim et Babylonez habens in longitudine
duos ſactus arcus: in latitudine ſactum lapidis
terre fere albe. Nos cū ibidem eſſemus in men-
ſe Septembri Balaſami lignum humile erat pal-
mi ſcilicet et dimidiū in altitudine: folia habens
paruula vt rutha: paulo tamē albiora.

**Meſſis
Balaſami.**

Meſ-
ſis autem Balaſami talis eſt: decerpitur foliū ex
ſtipite contra ſolem: morqz gutta lucida et mire
fragrans ſcaturit ex ruptura: et hic Balaſami pre-
cioſiſſimus liquo: vitreis vaſis colligitur: minis
me fluxurus: niſi ad ortū ſolis fiat ruptura. Fon-
ticulus autem Jeſu paruulus eſt: non ſufficiens
irrigationi totius horti: quare Sarraceni alium
foderunt iuxta illum puteum: ex quo quatuor
boues aquam protrahūt per rotam: ſperātes ex
vicinitate fontis Jeſu aquam fore ſalubrem: at
longe aliter res euenit: donec miſſis canalibus

**Oraculū
pulcrum.**

aquam putet ducerent in fontē Jeſu: quo ſacto
largiter/et ſalubriter ex aq̄s mixtis rigat Balsa-
mi hortus. Mirum dictū veruntamē a meridie
ſabbati vſqz ad auroꝝam die lune: boues nullo

**Fons ſalu-
tiſer ſarra-
cenis.**

verbere impelli poſſunt: vt in protrahēda aqua
laborēt: qđ eſt fidei noſtre teſtimoniū celebre: in
hoc fonticulo Jeſu lauimus indigni corpora no-
ſtra: ſed et Sarraceni hic ſe/et pueros ſuos la-
uant: non vt baptiſcentur: ſed vt corporum ſuo-
rum fetorem naturalem euadāt: iuxta hāc Ba-

**Lenobiz
dini ioan-
nis bapti.**

byloniā Lenobiz eſt dini Ioānis Baptiſte: in
quo ſeruātur reliquie eius in quadaꝝ arcula: eſt

autem cōsuetudo: vt in festiuitate sancti Joānis
 Chustiani/et Sarracent ad Lenobiū cōuenien
 tes Arculam hanc in nauī recepam vehant per
 Nilum spacio quinq; leucarum ad altud Leno
 bium dñs Joanni consecratum: quo in loco
 per sacris Arculā cum sacris reliquis mit
 tunt in flumen Egypti: visuri an beatus Joan
 nes velit reliquias suas in locum pristinum re
 portari. Pulchrū prodigium. Arcula mox vt in
 flumē missa fuerit: contra impetum tanti flumi
 nis tam velociter natat: vt equis cursouibus
 eam quis nō valeat p̄uenire. Multus miraculū
 testes habemus oculos: et aures: Chustianos ⁊
 Sarracenos. Nam ⁊ hī dñū Joānem valde ve
 nerantur. Sic deus optim⁹ pro cōsolatione pere
 grinorum: pro cōfusiōe infidelīū: ⁊ pro terre san
 cte dignitate non desinit quotidie in varijs lo
 cis potētie sue miracula ostendere: quibus fidei
 Chustiane veritas cōmendetur. Nam simile fe
 re prodigium visitur in monte Carmelo: qui est
 in inferiori Galilea situs ad occidētē: montē em̄
 hunc olim prophete sancti Helias ⁊ Heliseus
 incolere soliti erant cum filijs prophetarū: quo
 rum successores sunt fratres: qui Carmelite vocā
 tur: horum Lenobiū est in monte Carmelo: vbi
 fons scaturit nō quidē perpetuis aquis: s; tēpo
 raneis: nulla em̄ est tibi aquarū copia: nisi trans
 euntibus fratribus peregrinis Chustians: ita
 vt nunq; infideles bibant ex eo: vt verificet illud
 prophete. Dertinetur fons in platets aque eius:
 sed nō bibat alien⁹ ex eis. ¶ Eractis p gratiā
 Jesu Chusti peregrinatiōibus Terre sancte cū
 magnis laborib⁹: atq; expēsis: mira tamē alacri
 tate corporū: ⁊ iucunditate animorū regressi in
 Iherusalē tertio Templū sancti Sepulchri in
 gressi sumus: vt ppter quod p̄mū venim⁹: etiā

Miraculū
 pulchrum
 de reliq̄is
 sancti Joā
 nis bapti.

Mōs Car
 meli.

Redit⁹ cuꝝ
 epologo.

Toml deciml Caput sextum.

novissime visitaremus. Comendātes ergo nos
deo Christo/ beate virgini: ac sanctis illius ter-
re tutelaribus: primū gratias egimus nro salua-
tori de suis immēsis in nos beneficijs: deinde re-
fecti vale diximus fratribus: moxq; recessim⁹ al-
latis nobiscū sanctorū locorū pijs pignorib⁹: de
quibus fauente deo regressi amicis nostris im-
pertiremur: missis etiā in paterā argenteā cer-
tis nūmis pro sustentatione fratrum mōtis Spon-
ti in recōpensatione officiorū ⁊ ministeriorū: ergo
conscensis asinis sanctissimā Hierusalē egressi
sum⁹: et relicto castello Emaus a dextris ad fon-
tem vivū puenimus inter oliueta ⁊ dulcia fon-
tis murmura pnoctantes: nulla ibi lectorum ac
puluinarū mentio: sed somnos dabat herbas
salubres: positis tñ custodijs ppter timores no-
cturnos. Altera die q̄ erat auroa dominice asi-
nantes viā mōtosam cōsecimus: comitati custo-
dia Sarracenorū. Transita autē ciuitate Ma-
chabeorū ducim⁹: in qua plures manēt larrūcu-
li (vt supra narrauim⁹) ventū est ad ciuitatē Ba-
me. Hinc die martis ad ortū solis egressi sum⁹/
obtentio prius saluoconductu ab vrbis prefecto
attigimusq; portū Zoppe: in quo multas intu-
ritas pposuit soluto tributo naues nostras ingres-
si sumus/ patronos nostros expectātes. Die au-
tē dominico sequēti sublati velis et flante pspe-
ro vento nauigantes applicuim⁹ Cipio die Jo-
uis. Cognit⁹ aut in Cipio insidijs piratarū q̄ nō
esset tuta nauigatio nāsimus ibidē tribus heb-
domadibus: inde altum pelagus sulcātes varia
maris fortuna perpassi/ tandē dñi optatā tenui-
mus Rhodū: quā ingressi per principē illustrem
dñm Philippū de Ailiers de Lisle Adā magnū
magistrū humaniter recepti sumus: hic em pau-
loante Rhodum aduenerat sui principatus in-

Ciuitas
Macha-
beorū duci

Philipp⁹
de Ailiers
Rhodiorū
mag⁹ ma-
gister.

signib⁹ exornat⁹: māsim⁹ aut octo dieb⁹ a dñis militib⁹ Rhodiēsis⁹ mlti⁹ bñficijs humanissime cumulati. In Rhodo soluētes: altū mare igressi inasi futm⁹ a piratis: q̄ direptis nauib⁹ nōnullis celsiq⁹ p̄grints oēs nos trucidassent: nisi Rhodior⁹ militū p̄sidio misso euasissem⁹. Audies enī illustis p̄iceps magnus mgi⁹ sonitū tommētoz intellexit hostilem incursum: moxq⁹ dato ad arma signo: instructaq⁹ classi / misit naues subsidiarias: que vententes non solum nos eripuerunt periculo: sed etiam recuperata preda: qn̄ et hostibus cesis / et partim in fugam versis: partim captiuis nos cum insigni victoria Rhodum reducerūt. Quid plura: generosissim⁹ dñs ne vllas magnificētie ptes omitteret: nos cū summo gaudio p̄ sua arma a turchis vindictos letāter recepit: i pulchro palatio cōstituit: et p̄ tres lheb⁹ domadas liberalit⁹ suis expēsis enutrit: donec p̄ligatis vndiq⁹ hostib⁹ / instructaq⁹ classe mator⁹: re: nos p̄ oīa maris picula cōduceret: et i tutis locis collocaret. Iheu n̄forū tēporū infelicitatē: q̄bus audire compellimur altam Rhodum crucis verillo inclytā Chustiant orbis tutissimū p̄ pugnaculū a spurcissimis gētib⁹: ab ignobili tyrāno occupari: electis ide Chustis armis: fugato nobili p̄cipe: et celsis militib⁹ generosis: q̄ tāta īffres Chustianos bñficia soliti sint cōferre: exurgite reges: exurgite p̄cipes: et v̄ inclytā Rhodū turchē tyrāno ereptā Chusto reddite: v̄ pudeat vos nois Chustiani. Pudeat vos mutuis inter vos gladijs dimicasse: quo tpe inclyt⁹ heros Philippus villeri⁹ p̄ Chusti cruce: p̄ fide: p̄ ecclia: cū p̄h̄dis Turchis solus tot dieb⁹: tot mētib⁹: bella cruenta p̄seruit: at vos dānata socordia correpti neq̄cōs audietes creptātia tot mētib⁹ añ rhodū tommēta fluētē ī Adriaticū mare sāguinē xp̄ianū

Prosidium
militum
Rhodior⁹

Liberalitas
magni
magistri
Rhodi.

Deploratio
Rhodi

Exhortatio
pulcra
ad principes.

Toml deciml caput sextum.

Peroratio
authoris.

Aliter
terre iuete.

nil considerantes: nulla vos vnq̃ sacra plabūt:
nulla ventia digni cēsebitini: donec hanc teter
rimā detergatis ignautā: magnum magistrū et
ordinē militarem suis locis / suis ordinibus / ve
stris armis restituatis. Tanto ergo periculo ere
pti a Rhodo in Landiā / a Landiā in Ilystriā
ab Ilystriā ad Parentiam: e Parentiā ad Ae
netias lecti regressi sumus: p̃sp̃era satis vultudt
ne pro nostrarū complexionum diuersitate et si
tu regionū. ¶ Habetis lectores candidi et xp̃ia
ne professionis viri illustres quod promissimus:
habetis descriptionem itinerarij Terre sancte
magni quidē laboris et expensarum multarum
verum multo maioris iucunditatis / atq̃ salu
tis adeo vt vir credam / q̃ vlli peregrini probe
nature a sancta terra sint vnq̃ regressi: qui non
desiderio esluent eiusdē terre reuidende: si opor
tunitas daret: nā si ceteras terras Chalcutum:
Syulphā: Americam: Indiam: Aphricam vi
disse iucundū est: in quibus preter horridas frō
tes: inhumanos mores: obscenos rit̃: rara mō
stra: et reculas quasdā auro vel argēto emptiles
nulla alta vident: cur nō longo maiore deside
rio iardescam⁹ illā terrā videre: q̃ tot signis et mī
raculis est incl̃yta: tot mysterijs p̃secrata: tot gra
tiss abundans: prohpudo: quousquisq̃ hec est
mat hoc nostro euo: et q̃t longissima transeunt
maria pecunie augende gratia: cū olim parum
illustis inter nobiles haberet: qui Terram san
ctam nō visitasset. Plane hec res in causa est: vt
Terra sancta tanto iam tēpore a Turcis habi
teatur: q̃ sc̃z pauci ch̃ristianoꝝ eius vidende vel
possidende flagrent amore: hoc est qd̃ nobilis il
le propheta Esayas: et p̃uident et p̃dixit his
p̃bis. Regionē vestrā corā vobis alienigene des
norabunt: et desolabit sicut in vastitate hostili.
Ceterū

Leterū o me felicem: o mihi tam lōge maneat
 spes ultimavite: vt audiā p hui⁹ terre recupera
 tione conscribi militiā: z signa efferrī. Inter q̄
 prima erūt cādēta Zilia: q̄b⁹ iā olim oīes dīdī
 cit submittere colla: vt fiat qd lōge aī pphetas
 tum est. Exultabit desertum: letabitur solitudo
 z exultabit letabunda: z germinās germinabit
 sicut Lilium. Huius tante rei exanclator esto
 Franciscē Valesi: z quod nomine censeris: rex
 Christianissimus facinoribus effice preclaris
 Tāte glorie triumphum alto cōtpe corde: quo
 in prestantissimorum Gallie regum albū multo
 strategemate referri possis. Redeat illustria cor
 da antiquorum Gallorum pugnacitas z ardor
 ille in armis: quem olim formidauere capitolia
 et Tarpete arces expauere. Quorū virib⁹ neq³
 Apollo ipse satis tute i Delphis possedit trip
 dem. Si quid male pugnatū est in agris tycinē
 sibus: his trophēis aboleat. Si qd dudū de cō
 stātinopolitano imperio regia pectora pcepere
 nūcūc mancipet effectui. Nec em̄ credere licet
 minores fore vel vires: vel aīos in pfidos turcas
 z p vidicādo chusū sacrosctō iperio: q̄ olim fue
 re: z vires z aī p regno tutādo: p debellandis
 Heluētis. Sit cōstātinopolis loco Mediolanti:
 sit turcha typus Heluētis: q̄q̄ forte nec vires v
 bi: nec gēs gēti vsq³ respōdeat. An ista oīz regū
 maxima decora alteri culpiā regū Gallie nasci
 turo te clariori possint cōtingere: Quā sane cū me
 moria repeto sternuitatē Christianissime rex
 Franciscē: egregiasq³ aī tui dotes: nullis pūci
 pib⁹ quātūvis ab auctorib⁹ celebrat⁹ mihi cede
 revideris: tu ei Butāns: tu Theutonib⁹: tu de
 niq³ oib⁹ Europe pūcipib⁹ multis annis forti
 ter pugnādo restitisti: exercitui tuo (fateor) Ty
 cinēsis clades dedecori nō puo fuit: tibi aut hō

h

Nota ora
 culum.

Gallorū
 pugnaci
 tas.

Imperii
 Constanti
 nopolita
 num.

Exhortatio ad regem Franciscum.

Regis fra-
ncisci pbi-
tas.

Amplitu-
do regni
Francie,

Asiatica
mollicies

Exempla
illustria.

Nationes
Christia-
ne.

non sumo: ut qd hoste ite mille tela ac (vt dicitur)
gladestacletē magno al robore exceptis: multos
qz (tā qz alter Hercules) obtruncaueris. An qspā
multis retro annis nascer te fortior: aut aliofior:
aut bellicarū rerū pitor: An cuius regū pulcro
rū partū est ampli⁹ regnū: aut paritē i futurum?
An in villū pulce etatis regē Gallorū corda fue-
rint ppēiora qz in te: qd vt syncerissimū regni tui
amorē iclytis factis faceres cōestatu tuis: regni
collis: nisi il dubitasti excedere limites regni: hō
redo te bello committere: z strenuissimi Cesaris
imitat⁹ exēplum / vere regia voce dixisti. Venite
imus in hostes. Neqz hoc satis fuit alto pectori:
nisi duces oēs ac pceres fortissime bellādo pue-
nisses. Tibi ergo vt sunt vires z al pcpul: vt res-
gnū ē hac tēpestate oiz āplissimū z pacatissimū:
ita annitēdū est: vt pclara facta disticti respōdeāt
Porro ne quid extereat frōtes Christianas tur-
charū vis: memineris antique toti⁹ ouētis igna-
nte: adeo vt i puerbiū abierit / Asiatica mollicies
que nō solū nō gignit militem hoirendi martis
alūnū: verū z generosum quēqz tyronem effemī
nati: id qd clarissimus impator: Alexāder in Ba-
bylone z vidit: z doluit. Quod Cyrus ille tan-
ta disciplina militari corrigere nifus ē: qd Scipio
Asiatic⁹ mira acrimonia castigauit: qd Iulius
Cesar in bello illo pharsalico Pompeio obiect.
Memineris variarū nationū: que p orientē des-
gunt sub Christiane legis pietate varijs ritibus
vna tamē fide Christi colentes. Greci: Arme-
ni: Parthi: Perse: Moriofabes: Maronite: Au-
biani: Gregoriani: Jacobite: Indi: oēs Christi
cultores: quib⁹ resides olim animi ad arma cor-
ruptēda redibunt: mox vbi Gallorū regem z Gal-
licas regiones i Asiā trāsmittere cognoscēt. Tā
nunc Gallorū metus incubat oriētī: quoties ad

memoriam rediit/ q̄ paruo negotio pauci mil-
 lites Galli multos Turchas neci dedere: vnū di-
 cā certe memoria dignissimū: qđ te Christianis-
 sime rex Franciscē/atq; a deo Gallie pceres oēs
 gaudio ⁊ admiratione afficiat Referunt Anna-
 les nō leuiū scriptorū circa annū dñi millesimū
 ducētesimū pfectos Hierosolymā Gallie pce-
 res sacrorū locorū visitādī gratia: q̄ cū soluto vo-
 to redirēt: medio mari a turchis pdonib⁹ capti i
 Tartariā delati sunt: inter hos cū duo essent spe-
 ctate virtutis corporisq; pceri: interrogati cuius
 nationis essent: cuiusue terre: libera voce se Gal-
 los eē p̄fessi sunt: ad qđ ductor Turchici agmīs
 nis. Si Galli esis inq̄t: spectāda i armis vestra
 virtus est: roburq; corporis. Ob̄tinet enī apud
 nos fama vnū militem Gallum multis p̄stare
 turchis. Que res vt nobis pateat: magno disc̄i-
 mine: ⁊ marte iniquo agēdum est. En quadra-
 ginta q̄nq; turches equites armati: cum his vos
 duo cathaphracti man⁹ serite: ⁊ laudate toties
 virtutis specimē date: erāt hī nobiles galli Guil-
 lerm⁹ Būduis⁹ ⁊ Remūdus guinafcus a latro-
 nib⁹ delati in Tartariā ppe vibē Arsenguā/ qui
 xp̄iana p̄tate ducti: ⁊ pegrinorū freti modestia
 respōderūt se lōge alteri⁹ eē mētis: quā vt cruen-
 tis gladijs iter pegrinādū dimicarēt. At turcha-
 rū dur alt. Absint p̄ba: ad rē ipsam venite: aut
 districtis gladijs salutem vestrā vindicate: aut
 mille penis vos pate. Ad hāc vocē hī duo gene-
 rosi milites habito paulisp̄ colloq̄o: ⁊ alterutrū
 cōfessi: sese aminā t: morq; armis iduti equos cō-
 scēdūt: gladijs se accingunt: lanceas corripūt.
 Quādo (alūt) dura hec viget necessitas: non de-
 erūt nobis ai/ neq; vires: qđ laudatā hacten⁹ p-
 bitatē Gallorū posteris intolatā seruemus. Tu
 Ch̄riste adesto tuis tyronib⁹: ⁊ xp̄iane frōtis p̄st
 h ij

Illustre fa-
 ctum Gal-
 loium.

Lathas
 phracti
 duo galli.

Deo pia.

Epilogus:

Altranda
victoria.

Aliud exē
plum.

Alres Eu
rope.

decus iter hec mala pserua. Tuq̃ dñi Georgij
sustēra lācēā: dirige gladiū: robur largire: inde
alos sonipedi ⁊ vires q̃b̃ hāc trucc cohortē pio
Christi honore mactemus / sup̃pedita. His dia
ctis hī duo cathaphracti animis ac virib̃ leo
ninis equos vident calcaribus: ⁊ infestis hastis
ferunt in turchas. Altrū dictu p̃m̃is congres
sibus duo quindecim Turchas cōficiunt: ruptis
q̃ hastilibus micantes gladios arripiūt: ⁊ reli
quos triginta semineces in cāpo prostratos res
linquunt: magna plane christiani nois ⁊ Gallic
ce nationis gl̃ia: maiore Turchice gētis dedeco
re: adeo vt hui⁹ rei fama timore vniuersaz pene
Tartariā pcelleret. Patuit hoc paucis post die
bus: nā cū hī duo equites Gullhelm⁹ ⁊ Raymū
dus Turcharuz spolijs ornatī ad fratres suos
peregrinos qui erant numero trecēti rediissent:
christicola quidā natione Florētīn⁹ incidit ī ma
nus Turcharū: qui ob cesuz quēpiā ex suis am
biebant christicolā maximo numero minātes et
cruces atq̃ patibula: que res vbi innotuit p̃es
grinis: visum est cōibus votis redire ad turchas
et fratrē christianū vendicare e manib⁹ turcha
rū p̃ce vel p̃lio: nec mora vt rē sciuerē turche me
mores virtutis Gallicę christicolam mox dimi
serūt. Age ergo rex Franciscę: agite p̃ncipes
christiani alos tandē resumite: vires ṽras ipsi
cognoscite: ⁊ militū vestrozū robur torpescere ne
patiamini. scatent similib⁹ exēplis omnes h̃isto
rie: adeo vt si seposito numine ⁊ nutu diuino (q̃
q̃ id imp̃issimū fuerit) vires viribus cōparant:
haud sustinere poterit tota Asia vires Europe:
probauere hoc cū multi p̃ncipes maxime impe
rator Lōradus: nā cū ipse ⁊ Galloz rex Rudo
lucus iunctis copijs in Asia armis detonarent
et in obsidione Damasci crebris dimicationib⁹

vterent: Imperator ipse medijs peditū legionib;
 bus se miscuit voce ⁊ virib⁹ dans mira pbitate
 erēpla: adeo vt turcha quidā validus viribus:
 Imperatorē apprehensum collo pstringeret: qui
 mox turcham excuties vibrato ense hostem ab
 leuo armo per pectus transuersus vno dissecuit
 ictu: mirantibus turchis apud Damascū: et ad
 deditionē conuersis. Rudouicus diuus q̄ pro
 spere in ouēre bellauit impar numero: sed sup̄
 or virtute. Godofredus Balduinus ac reliqui
 Rotharingorū principes parua manu tungen
 tes sepe copias pessunderunt. Vbi oēs tamē
 etsi diuinis fuerint vñ p̄sidij: bella tamē huma
 nis virtibus ⁊ militū robore exanclarunt. Quod
 futurū speram⁹ / si deus optim⁹ maxim⁹ / si salu
 tifer Chriſtus omnesq; sancti tutelares cū legio
 nibus angelorū in Chriſtianorū castra descen
 dant: et pijs precibus inuocati precedāt agmīs
 na: ferant signa: firment virtutes: fiet dubio pro
 cul qđ olim cōcessum est populo Iherosolymita
 no verū ac summi dei cultori: vt vnus ex nostris
 percutiat decē: decem centum: centū mille: mille
 decem milia: ⁊ totus orīs: ⁊ gens si qua tacet
 nascenti cōscia nilo: vnde venit titan: ⁊ nox vbi
 sydera condit: quaq; dies medius flagrantibus
 estuat oris. Et qua bruma rigens ⁊ nescia sole
 reuerit: Astrigit scythicū glaciali sydere pōthū
 Summi dei ac Chriſti nomen inuocetur: vna to
 to terrarū orbe sit diffusa ecclesia: id quod olim
 multi pphete cecinerunt: et his tēpōibus futu
 rum speramus: si viribus animi accedant: ⁊ vo
 luntati facultas respondeat. Tunc tunc satis lō
 ge mihi fuerit victitatum: clausuraq; vite mee
 diem felici perlo do dicam cum sancto Symeo
 ne. Nunc dimittis seruum tuum domine secun
 dum verbum tuum in pace.

Insignefa
 ctū coradi.

Argumen
 tum a for
 tiori.

Turris for
 tissima no
 men dñi.

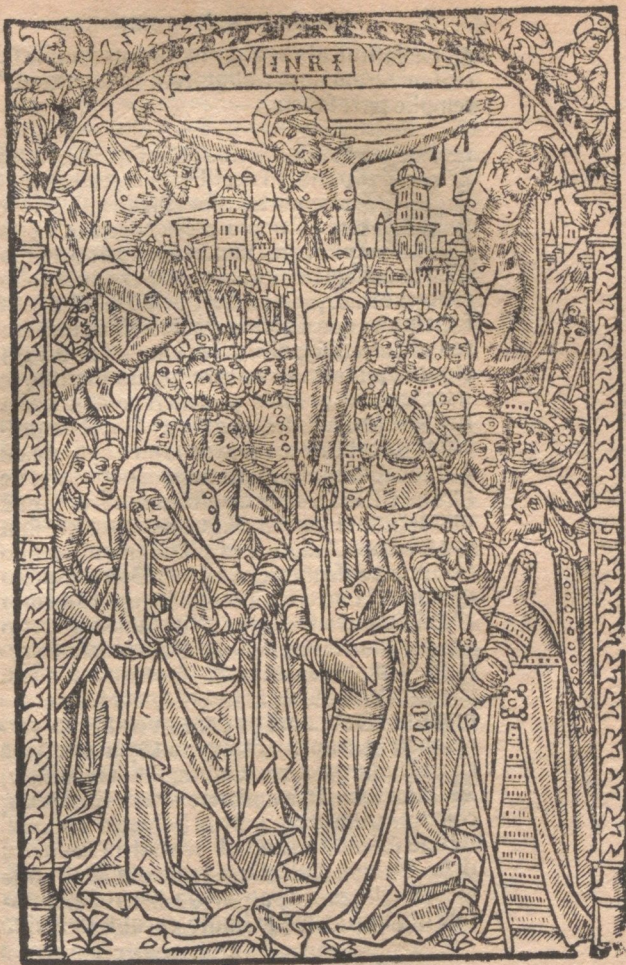
Dixi.

h. iij

Ad pillustrē ac generosum vtriusq; et
armate ⁊rogate militie auratū equitem:
sancteq; sedis apostolice prothonotariū/
simul gemine censure licentiatū dignissi-
mum dominū Bartholomeū a Salignia
co Gabriellis Delez carmen elegum.

Bithurīgum sublime decus: clarissima gentis
Gēma Saligniace: et tēpus in omne iubar.
Bartholomee sagax gemino splēdescis honore
Armoriū atq; toge miles vtrūq; tenens.
Dū ferus hostiles ⁊dauors ad bella phalāges
Excitat: occurrens strenuus arma capis.
Tum bellona furens clypeū ptendit et ensem:
In medias acies irrūis impaudus.
An dum palladias delectant oia mentes:
⁊Nemofine cerebrum vellicat ipsa tuū.
Impiger hesperidū placido spaciaris in orto:
Atq; decem Tomis psallit amena chelys.
Que latuere prius tua cōmentaria pandunt:
Pandunt res miras que latuere prius.
Queq; peregrinus Iudeo noueris orbe:
⁊hetoricis ornans floribus ipse notas.
Multa tibi totus debere fatebitur orbis:
Si tua perlegerit lumine scripta pio.
Nescio que meritis preconia digna rependam:
Dunere pro tanto / sit tibi laus et honor.

Vale.

Prefatiuncula in orationes.

Prefatiuncula in Decalogum orationum sacrosanctarum nuper allatarum ex secretionibus templis terre sancte.

hustus Iesus fons sapientie: verbum patris in excelsis: pius Emmanuel et verus Messias presens mundo in carne assumpta: volens declarare pijs israelitis summi patris ac dei ois pietatis immensam bonitatem: usus est exemplo solis etheri: dicens. Pater vester celestis solem suum oritur facit super bonos et malos. Huius estote imitatores omnes mei discipuli: scientes in nullo vos ad participationem diuine illius nature proprius dignusve accedere: quam si in multos et si fieri possit in omnes sitis benefici. Huic sententie diuus Iacobus publiche subscribit: dicens in sua canonica epistola. omne datum optimum et omne donum perfectum descendens a patre luminis: sane quem imitari summa virtus est: quem cognoscere summa felicitas. Alludit his prebatissimorum philosophorum consensus dicentium. Bonum quanto communius tanto esse diuinius. Horum ego memor cecidi lectores: facile inductus sum ut secretionibus preculas quas mecum ex Terre sancte secretionibus templis attuli vobis facerem communes. Tametsi aliunde ut id facerem: sum non semel commotus. Sunt autem he preces a vetustioribus terre sancte episcopis et presbyteris. Symeone Hareisco: Iuda: Marco: Cosma: Andrea: Efre: Basilio: Damasceno: Hieronymo: Nazarenis. Quas serenissimi regis Hierusalem Godofredi de Buillon illustrissimi principis Rothartingie Sacellanus: et patriarcha Hierosolymitanus singulis locis pio studio curauit describi.

nuper in terra sancta inuentas. Fo. lxx.

Et sane haud cōminisci possum q̄ occasiōe acciderit: vt he p̄ces tātisq̄ latuerint ecclesiā occidē-
talem. Quātū em̄ memoria repeto: nuspiā loco
rum habent̄: p̄terq̄ Rome in Bybliothecava-
ticanavetusissimis mēbranis iscripte/ & h̄tero-
folymis in mōte Syon i volumine de gestis an-
tiquorū p̄sulū Terre sancte: cuius rei causam
si quis curiosus inuestiget: nō alia mea opinio-
ne occurrit/ q̄ Sathane malicia: q̄ noscens ha-
rum piecū virtutem: quantumq̄ sint miseris
mortalibus ad dei gratiā demerendā pfuture
egit magno liuore & miro astu: ne vsplam in lu-
cem p̄dirēt: vos aut̄ Christiani fratres atq̄ so-
rores: vt harū orationū fructū pp̄sius conse-
qui possitis: egimus vt p̄fecto tenore exp̄merē-
tur: quali scilicet sunt in suis locis descripte pie-
missis imaginibus: quarū contēplatione anim⁹
orantis in amorē occurrentis myst̄ij vehemē-
tius inardescat. Est autem virtus earum mira:
& omnium orationū dignitatem excellens: qd̄
nemo dubitauerit: qui earum materiam & formā
iusta ratione expenderit: p̄inde fidelib⁹ oratorū
bus hic fructus puenit: p̄mū meritovl̄te et pas-
sionis Iesu Christi ab obstinatione mētis et fi-
nali impenitētia seruant̄. Deinde ab subitanea
& ip̄ouisa morte p̄tegunt̄. postremo cōtra septē
vitia capitalia muniunt̄: septē virtutib⁹ adornā-
tur: & p̄cepta septē sacramētorū salute in celesti
patria septē doctib⁹ glouificant̄: dicēde sunt aut̄
ore sobrio: flexis genibus: corpore erecto: ordine
quo iherius ponūt̄ directa itētiōe ad loca sacra.

Quidō & numerus sacrarū orationū sequētis.

Prima oratio in tēplo Nazareth ad hono-
rem dñice incarnatiōis & annūciatiōis angelice.

Secunda oratio in templo Bethleem ad ho-
norem natiuitatis Iesu & partus virginel.

Oro prima que est sc̃i Symeonis.

Tertia oratio in mōte Thabor ad honorem
gloriose transfigurationis: et summe trinitatis.

Quarta oro in mōte Syon ad honore cene
sacrosc̃te diuine eucharistie: et sp̃s̃s̃c̃i pacleti.

Quinta oratio in horto Gethsemani ad ho-
norē trine orationis Iesu tristicie: mestitue: pa-
uoris: agonie: et sudoris sanguinei.

Sexta oratio in monte Caluarie ad honore
amarissime: et piētissime passionis: et mortis sal-
uatoris nostri domini nostri Iesu Christi.

Septia oratio in horto Sepulchri sc̃i ad ho-
norē sepulture honorifice: et gloriose resurrectio-
nis domini nostri Iesu Christi.

Octaua oratio in monte Olueti ad honore
victoriose ascensionis domini nr̃i Iesu Christi.

Nona oratio in valle Josaphat ad honorem
celeberrime assumptiōis diue virginis Marie.

Decima oro in tēplo Solomonis ad honore
mysterioꝝ Christi: et gloriā totiꝝ ecclesie militan-
tis. Et hec eq̃dē oro in tēpli penetralibꝝ venerā-
ter asseruabat: quādiu Hierosolyma erat chri-
stiane dittonis: nūc vero rasa credit: et abiecta.

In templo Nazareth. j. Oro. Inuitatorium.
Adiutoriū nr̃m in noīe dñi. Qui fecit celū et
Sit nomen dñi benedictū. Et hoc. An. Dñs in
tēplo sancto suo: dñs in celo sedes eiꝝ / alla. ps̃.

Cetus annūciat firmamentum. Dies dies
erucat verbū: et nox nocti indicat sciētiā. Q̃
sunt loquele: neqꝫ sermones: quorū non audiant
voces eorum. In omnē terrā exiuit sonus eozꝫ:
et in fines orbis terre verba eozꝫ. In sole posuit
tabernaculum suū: et ip̃e tanqꝫ sp̃s̃us procedēs
de thalamo suo. Exultauit vt gygas ad curren-
dam viā: a summo celo egressio eius. Et occur-
sus eius vsqꝫ ad summū eiꝝ: nec est qui se abscon-
dat a calore eius. Rex dñi immaculata cōuer-

tens aias: testimoniū dñi fidele sapiētā prestās
puulis. Iusticie dñi recte letificātes corda: p̃ces
ptū dñi lucidū illuminās oculos. Timor dñi san
ctus p̃manet in seculū sc̃li: iudicia dñi vera iust
ficata in semetipsa. Desiderabilia sup̃ aurū et
lapidē preciosum multum: ⁊ dulciora sup̃ mel ⁊
faū. Item seru⁹ tu⁹ custodit ea: i custodiēdis il
lis retributio mltā. Delicta q̃s itelligit ab occul
tis meis mūda me: ⁊ ab alienis parce seruo tuo.
Si mei nō fuerit dñati tūc imaculat⁹ ero: ⁊ emū
dabo: a delicto maxio. Et erūt vt cōplaceāt elo
qula oris mei: ⁊ meditatio cordis mei i cōspectu
tuo sēp. Dñe adiutor me⁹: ⁊ redēptor me⁹. Gloria.
P̃f n̄. Ave maria. p̃. Verbū caro factū est: ⁊ ha
bitauit in nobis.

Oratio sc̃i Symeonis.

Adonay: de⁹
fons sapiētie
origo rerū: plasmā
torceli: q̃ vt hominē
p̃mi p̃cepti trāsgres
siōe dānatū mirabi
liter reparares: celo
empyreo descēdisti:
mādato p̃ris ⁊ opifi
cio sc̃i spūs itra vtr
ginee aule thalamū
fact⁹ hō p̃hoier: hu
milis Nazareth me
nla mystērij tui int
tiss: ⁊ humane repa
tantis exordijs cōse

Aldonay
est nomē
dei.

crasti: tuam implozam⁹ clemētiam: vt gratie for
tem in nos redūdes: quo refecti: atq; abluti: ne
prime dānationis sentiamus cōtagia: nec man
datis tuis vnq̃s reluctemur: sed merito sacrosan
cte incarnationis tue simus digni in fratrum
tuorum/et filiorum dei numerum cōputari. Per

Oratio sancti Narcisci.

te Iesu Christe saluator mudi. qui cum patre et
paracleto viuis regnas et imperas p[er] sc[ilicet]a sc[ilicet]oꝝ.
In templo Berpleem Oꝛo. ij. Inuittatoꝝiũ.

**Psalm⁹ cā
tici filius
Chore.**

Aduitoꝝiũ nostruz
in nomine domini.
Qui fecit celum et
t[er]ra. Benedicā d[omi]no
in omni tēpoꝛe: sem
per laus eius in ore
meo. **Psalmus.**

Eandamenta
eius in mont
bus scis diligit do
min⁹ portas syon su
per oia tabernacula
iacob. Gl[ori]osa dicta
sūt de te ciuitas dei.
Memor ero raab et
babilonis: sciētum

me. Ecce alienigene et tyꝛus et populus ethyo
pum: hi fuerūt illic. **Q**uoniam syon dicit homo
et homo natus est in ea: et ipse fundauit eā alit[er]
simus. **D**omin⁹ narrabit in scripturis pp[ro]p[het]oꝝ et
p[ri]ncipum hoꝝ qui fuerunt in ea. Sicut letan
tium omniũ nostrũ habitatio est in te. **G**loria pa
tris. **S**icut. **P**ater noster. **A**ue maria. **¶** Tanq[ua]m sp[iritu]s
fusus dominus procedens de thalamo suo.

**Agyos
Grece san
ct⁹ latine.**

Oratio sancti narcisci epi hierosolymitant.
Agyos **C**hriste Iesu eterne de⁹: qui in ple
nitudine temp[or]is factus ex muliere: fact⁹
sub lege mundo aduenisti salutifer. Et vt pp[ro]p[he]
te tui fideles inuenirentur: latens adhuc virgi
neo vtero: post sanctificatum prophetā: post in
choatum Baptiste preconiu: et Elyzabeth ma
tris testimoniũ pium: postq[ue] hymnum virgineo
plectro decantatum: et patris Zacharie canticu
letabundum voluisti in inclitam Bethleem

deferri: vt Cesareo mandato tu rex regum ⁊ dominus dominātium obedires: et promisse salutis pignore paruulam Bethleem illustrares: in tēpeste noctis silentio in medio duorum animalium plentissime / ac humillime nasci: angelicis hymnis declarari: glorie et pacis nuncio celebrari ab innocentibus pastoribus inueniri: ab orientali- bus principibus fulgore stelle: et mysticis muneribus adorari: tuam implozamus clementiam: vt mirrha cōtritiōis: thure deuotiōis: ⁊ auro charitatis nos ad tua cunabula ducere digneris: vt quem redemptorem leti suscepimus: venturum iudicē securi videamus te eisdem Iesum Christum saluatorem mūdi: qui cum patre ⁊ patre clero viuīs regnas: et imperas per secula seculorum. Amen.

¶ In monte Thabor Oratio. liij. Inuitatoriū.

Adutoriū nostrum in noīe dñi: qui fecit celū ⁊ terram ⁊c. An. Ego aut in dño gaudeo: et exultabo in deo Iesu meo. Ps.

Domine domine noster q̄ admirabile est nomē tuum in vniuersa terra. Quonā eleuata est magnificētia tua sup celos. Ex ore infantium ⁊ lactētium perfecisti laudē propter inimicos tuos: vt

Psalm⁹ p
torculari-
bus filijs
Dauid.

destruas inimicum ⁊ ultorem. Quonā videbo celos tuos opera digitor tuorum: lunā ⁊ stellas que tu fundasti. Quid est hō q̄ memor es eius: aut filius hoīs quonā vīstas euz. Minuisti eū

Oratio sancti Jude.

paulominus ab angelis / gloria et honore coro-
nasti eum: et cōstituiſti eū super opera manuꝝ
tuarū. Omnia subiecisti sub pedib⁹ eius / oues
et boues vniuersas: in super et pecora cāpi. **Uo-**
lucres celi et pisces maris: qui perambulant se-
mitas maris. Domine dñs noster: q̄ admira-
bile est nomē tuū in vniuersa terra. **Gloria patri.**
Sicut erat. Pater noster. Ave maria. Versus.
Dominus regnauit decorē indutus est: induit⁹
est dñs fortitudinē: et precepit se virtute.

**Oratio sancti Jude episcopi
Hierosolymitani.**

caddoshe
braice san-
ct⁹ latine.

Caddos: deus immortalis / Jesu tetragrā-
maton: q̄ in mortali vīta i terris visus es:
et cum hominibus conuersatus sine tedio: sine
amaritudine: sed plenus gratia ⁊ veritate. Tu
vt alti patris pīam dispensationē impleres: ⁊ ge-
mine gygas substantie appareres mortalibus
ante dies ascensionis tue ascendisti in sanctum
montem Thabor assumptis magni sacramenti
fidelibus testibus: ibiq; presente patre in voce:
spiritu sancto in nube: teipso in carne mirabili-
ter transfiguratus es: immortalis vīte futuram
gloriam mira claritate p̄mōstrans: atq; vtriusq;
testamenti patrum decreto audisti incompa-
rabilis amoris excessum: quem cōpleturus eras
in Hierusalem: tue maiestatis thronum humili-
ter accedimus: deprecantes: vt nos splendore
vultus tui illumines: ⁊ sancte adoptionis parti-
cipes facias: Jesu Christus saluator mūdi. Qui
cum deo patre ⁊ spiritu sancto viuīs: regnas: et
imperas per secula seculorum. Amen.

**In monte Syon Oratio
quarta. Inuitatorium.**

Adiutorium nostrū
in noīe dñi: qui fecit
celū et terrā. amē. añ.
Ego autē autē con
stitutus sum rex ab
eo sup̄ Sp̄o mōtem
sanctum eius predi
cans p̄ceptū ei⁹. ps.

Confitebor ti
bi dñe ī toto
corde meo: ī cōsilio
iustorum et congre
gatione. Magna
opa dñi: exq̄sita in
oēs volūtates eius.
Confessio et magni
ficentia opus eius:

et iustitia eius manet in seculum seculi. Memo
riam fecit mirabilia suorum misericors et mise
rator dominus: escam dedit timentibus se. Me
mor erit in seculum testamenti sui: virtutem ope
rum suorum annuntiabit populo suo. Ut det il
lis hereditatem gentium: opera manuum eius
veritas et iudicium. Et idē omnia mandata
eius: confirmata in seculum seculi: facta in veri
tate et equitate. Redemptionem misit dominus
populo suo: mandavit in eternum testamentum
suum. Sanctum et terribile nomē eius: initium
sapientie timor domini. Intellectus bonus oī
bus facientibus eum: laudatio eius manet in se
culum seculi. Gloria patri et filio et spiritui sanc
cto. Sicut erat in principio et nunc. etc. Pater n̄r.
Aue maria gratia plena. Versus.
Cadent in rheticulo eius peccatores: singula
riter sum ego donec transeam.

Oratio sancti Cosme laterosolymitani.

Agyros. l.
sanctus.
Otheos. l.
deus.
Athana-
tos. l. im-
mortalis.

Oratio sancti Cosme Hierosolymitani.

Agyros: otheos: athanatos: rex regū / z sū
me sacerdos: q̄ añ diē festū pasche trāsī-
turus ex hoc mundo ad patrē: tuosq; diligens
vsq; in finē: ascendisti in sanctū montē Syon: in
troisti cenaculum magnū: et p̄ntibus apostolis
senatoribus ecclesie z mūdi iudicib⁹ mirabilia
sacramenta patraisti: p̄mū agnum paschalē ser-
uatis cerimonis legis sub typo tue pietissime
immolationis comedisti: z fratrū tuorum pedes
humili officio in exemplū amoris lauisti: inde
corporis z sanguinis tui diuinissimū sacramen-
tum instituisti: et totius fidei atq; ecclesie alta
mysteria pfundo sermone declarasti: tuam im-
ploramus clementiā: vt nostrorū delictorum ma-
culas riuulis sacrosancti sanguinis tui digne-
ris abstergere: z in mēsa ecclesie tuis sacramen-
tis salutariter cibare Iesu Chyiste saluator mū-
di: qui cū deo patre et sancto spū vtuīs / regnas /
et imperas per secula seculorū. Amen.

In horto Bethsemani o. v. Inuita.

Adiutorū nostrū in no-
mine domini. Qui fecit
celum et terram. Añ.
Anima mea desiderauit
te in nocte: sed et spiritus
meus in precordiis meis
suspirauit ad te. Ps.

Verba mea aurib⁹
percepe dñe: intels-
lige clamorē meū. Inten-
tende vocē orationis mee
rex meus et deus meus.

Quoniam ad te orabo dñe: mane exaudies vo-
cem meam. Mane astabo tibi et videbo: qm̄ nō
deus volens iniquitatē tu es. Neq; habitabit
luxta

Psal. p. ea
q̄ heredi-
tate conse-
quitur.

Oratio sancti Marci hydruntis epi. Fo. lxx.

iuxta te malignus: neq; permanebūt intus in
te oculos tuos. Odisti omnes qui operant iniqui-
tate: perdes oēs qui loquūtur mēdaciū. Virum
sanguinū z dolosum abominabit dñs: ego aut
in multitudine misericordie tue. Introibo i do-
mum tuā: adorabo ad tēplū sanctū tuū in timo-
re tuo. Dñe deduc me in iustitia tua: ppter in-
micos meos dirige in cōspectu tuo viā meam.
Qm̄ non est in ore eorum veritas: cor eorum va-
num est. Sepulchrum patēs est guttur eorum:
linguis tuis dolose agebant iudica illos deus.
Decidāt a cogitationibus suis secūdū multitu-
dinem impietati eorū expelle eos: qm̄ irritaver-
unt te domine. Et letentur omnes qui sperant
in te: in eternū exultabunt z habitabls in eis.
Et gloriabuntur in te omnes qui diligunt no-
men tuum: quoniam tu benedices iusto. Dñe
vt scuto bone voluntatis tue: coronasti nos.
Gloria patri. Sicut erat. pater n̄r. aue maria. ꝛ.
Domine exaudi orationē meam: z clamor me⁹
ad te veniat.

Oratio sancti Marci hydruntis episcopi.
Aldos Jesu deus de deo: lumen de lumi-
ne: q; de celo z terra descendēs amore ho-
minis redimēdi vt innotesceret mundo magnū
pietatis sacramētū: qđ scz voluntarie patri sacri-
ficares iuxta duorū pphetarū vocē David dicē-
tis. In capite libri scriptū est de me: vt facerē vo-
luntatem tuā deus meus volui sacrificiū: z obla-
tionem noluisse: tūc dixi ecce venio. z Esaiē dicē-
tis. Oblat⁹ est qm̄ ipse voluit: sicut ovis ad occi-
sionem ducet: hāc ob rē pie Jesu de mōte Syō
ad montem oliuarum trans torrentem Cedron
ingressus es hortum locum vtiq; tuis mysteriis
dedicatum: z cognitum proditori: i quo inter no-

Lados
id est sanz
ctus.

Oratio sexta.

ctis silentia tristat^r es vsq; ad mortem : tedul^r
 sit : expauiſti / meſticia affectus es / agoniſaſti :
 ⁊ ſanguineo ſudore mauiſti : ter patrem ora-
 ſti : ⁊ angelico myſterio conſolatus es : per tante
 pietatis myſterium tuā humiliter implozamus
 clementiam : vt doceas nos orare : ⁊ tuā volūta-
 tem implere : vt digni ſimus in tuorū ſeruorū nu-
 merum aggregari : per te Jeſu Chriſte ſaluator
 mundi qui cū deo patre ⁊ paraceto viuus re-
 gnas : ⁊ imperas per ſecula ſeculorū. Amen.

In monte Caluarie oratio ſexta.

Inuitatorium.

In finem
 psalm⁹ Da-
 uid pro ſu-
 ſceptione
 matutina

Adſutorium noſtrū
 in nomine domini.
 Qui ſeci celū ⁊ ter-
 ram. añ.

Chriſtus ſemel iroſ
 uit in ſancta eterna
 redēptiōe inuēta. ps

Deus de⁹ me⁹
 Reſpice in me
 q̄re me dereliq̄ſti : lō
 ge a ſalute mea ꝑba
 delictorū meorū. De-
 us meus clamabo ꝑ
 diem ⁊ nō exaudies
 ⁊ nocte ⁊ non ad in-
 ſipientiam mihi. Tu

autē in ſancto habitas laus iſrael. In te ſpera-
 uerunt patres noſtri : ſperauerūt ⁊ liberaſti eos.
 Ad te clamauerunt ⁊ ſalut facti ſunt : in te ſpera-
 uerunt ⁊ non ſunt conſuſi. Ego autem ſum ver-
 mis ⁊ non homo : opprobrium hominum ⁊ abie-
 ctio plebis. Omnes videntes me deriſerunt me :
 locuti ſunt labijs ⁊ mouerunt caput. Sperauit
 in domino eripiat eum : ſaluū faciat eum quoz

nā vult eū. Quonā tu es qui extraxisti me de ventre spes mea ab vberibus matris mee: in te prolectus sum ex vtero. De ventre matris mee deus meus es tu: ne discesseris a me. Qm̄ tribu latro proxima est: et non est qui adiuuet. Circūderunt me vituli multi: tauri pingues obfecerunt me. Aperuerūt super me os suum: sicut leo raptens et rugiens. Sicut aqua effusus sum: et dispersa sunt omnia ossa mea. Factum est cor meum tanq̄ cera liquefscens: in medio ventris mei. Aruit tāq̄ testa virtus mea: et lingua mea adhesit faucibus meis: et in puluerem mortis deduxisti me. Quoniam circunderunt me canes multi: consilium malignantium obfedit me. Hoderunt manus meas et pedes meos: diuumerunt omnia ossa mea. Ipsi vero considera uerunt et inspererunt me: diuiserunt sibi vestimenta mea: et super vestem meam miserunt sortem.

Tu autem domine ne elongaueris auxiliū tuū a me: ad defensionē meā cōspice. Erue a framea de^o alam meā: et de manu cantis vnicā meā. Salua me ex ore leonis: et a cornib⁹ vnicornū humilitatē meā. Narrabo nomē tuū fratrib⁹ meis: in medio ecclesie laudabo te. Qui timetis dñm laudate eū: vniuersum semē iacob glificate eum. Timeat eū oē semē israel: qm̄ nō spreuit neq̄ desperit deprecationē paupis. Nec auertit faciē suā a me: et cū clamare ad eū exaudiuit me. Ap̄ te laus mea i ecclesia magna: vota mea reddā i cōspectu timentū eum. Edent pauperes et saturabuntur: et laudabunt dñm qui requirunt euz: viuent corda eorum in seculū seculi. Remiscetur et cōuertentur ad dñm: vniuersi fines terre. Et adorabūt in conspectu eius: vniuersae familie gentiū. Quonā domini est regnū: et ipse dominabitur gentium. Manducauerūt et adora-

Oratio sancti Hieronymi.

uerunt omnes pingues terre : in cōspectu eius
cadent omnes qui descendit in terram. Et ani
ma mea illi uiuet: et semen meum seruet ipsi.
Annuntiabitur domino generatio ventura: et
annuntiabunt celi iustitiā eius: populo qui na
scetur quem fecit dominus. Gloria pa. Sicut.
Pater n̄r. Ave ma. v. Captabunt in animā
iusti, Et sanguinem innocentēz condēnabunt.

Oratio sancti Hieronymi.

Titul' triū
phalis Je
su.

Iesu nazarene rex iudeoz: soter: nasareos
Basileos: indiom: Iesu hanosy melech
harehudim. Sancte deus: sancte fortis: sancte
et misericors saluator: qui hominem mirabiliter
creatū mirabilius redemisti: qñ patris signis
miraculis atq; doctrinis: captus: illusus: flagel
latus: coronatus: et mille opprobrijs impetitus
iudicatusq; signū triūphale crucis sanctā ciuit
tatē egressus in Solgatam hoc est caluarie mō
tem: propius humeris extulisti trahentib⁹ licto
ribus: sequētib⁹ cū planctu mulieribus: quo in
loco sumpto aceto ⁊ felle expoliatus: pia mēbra
rudi ligno crucis passus ac eleuatus duorū la
tronū medio nostre redemptionis opus miseri
corditer ⁊ mirabiliter cōsummaisti: offerēs te pa
tri pro peccatis humani generis victimā salu
tarem et holocaustū vespertinū: per tanta ludi
bilia: penas ac sacramenta quibus celum terrā
q; purgasti tuā immensam implozamus clemen
tiam: vt passioni tue: ac morti nos pte cōfoimes
et sacrosancte redemptionis facias esse partici
pes Iesu Christi saluator mundi. Qui cū deo
patre et paracleto uiuis: regnas: ⁊ imperas: per
secula seculorum. Amen.

In horto sancti sepulchri
Oratio septima. Inuitatorū.

Aduſoruz noſtrum in
nomine dñi. Qui fecit
celum ⁊ terram. **Ant.**
In pace factuſeſt locus
eius. Et in ſyon habi-
tatio eius. **Psalmus.**

Notus i iudea de-
us: et in iſrael ma-
gnum nomē eius. Et fa-
ctus eſt i pace locus eſ:
et habitatio eius in ſyon

Ibi confregit potēſtas

arcū ſcutum gladiū et bellum. **I**lluminans tu
mirabiliter a montibus eternis: turbati ſunt om-
nes inſipientes corde. **D**ormierunt ſomnū ſuū:
et niſil inuenerūt omnes virt diuitiarū in ma-
nibus ſuis. **A**b increpatione tua deus iacob:
dormitauerunt qui aſcenderunt equos. **T**u ter-
ribilis es et quis reſiſſet tibi: ex tunc ira tua. **D**e
celo auditū feciſti iudiciū: terra tremuit ⁊ q̄uit.
Cum erurgeret in iudiciū deus: vt ſaluos face-
ret omnes m̄ſuetos terre. **Q**uoniam cogitatio
hominis cōſitebitur tibi: et reliquie cogitatio-
nis diem feſtū agent tibi. **N**onete ⁊ reddite do-
minō deo veſtro: omnes qui in circuitu eius af-
fertis munera. **T**erribili ⁊ ei qui aufert ſpiri-
tum principū terribili: apud reges terre. **G**loria
patri. **S**icut erat. **P**ater noſter. **A**ue maria. **ꝑ.**
In memoria eterna erit iuſtus. **A**b auditione
mala non timebit.

Oratio ſancti Andree epiſcopi
Hieroſolymitani.

Emanuel nobiſcū deus magnum p̄ſi-
cipium: alpha et o. qui conſummato no-
ſtre redemptionis opere inclinato capite tradi-
diſti ſpirītum: cum clamore et lachrymis exau-

i iij

In finē in
carminib⁹
canticū ad
Aſſyrios
psalmus
aſaph.

Emmanu-
el. i. nobiſ-
cum deus.

Oratio octana.

diendus pro reuerentia tua: et mox iustorum vi-
rouz officio Joseph scz z Archodemi impetra-
to a preside corpore honestissime traditus es se-
pulture/conditus aromatibus myrthez aloes/
involutus syndone mundissima: positus in mo-
numento nouo marmoreo in horto iuxta duorum
prophetarū illustre testimoniū: Dauid dicentis
Propter hoc letatus est cor meum: et exultauit
lingua mea: insuper et caro mea requiescet in
spe: quoniam nō derelinques animam meam
in inferno: nec dabis sanctum tuum videre cor-
ruptionem. Ergo summo diluculo dixisti patri
Domine probasti me z cognouisti me: tu cogno-
uisti sessionem meam z resurrectionem meam.
Quo respondente. Exurge gloria mea: exurge
psalterium z cythara. mox dixisti: exurgam di-
luculo: simulqz cum dicto / aīa cum spoliis san-
ctorum rediens ab inferis dimissi corporis res-
sumpsit exubias: et nouus homo hoc est Chri-
stus Iesus eiusdem nature alterius glorie pro-
didisti de tumulo primitie resurgentium: appa-
rens multis signis et argumentis: firmans fidē
docens ecclesiam: et ad suscipiēdum altum pa-
raclerum/ tuam secrā erudiens: te gloriose deus
precibus interpellamus humillimis: vt nos tibi
confixos in cruce/ consepultos in monumento
tu spiritu impleas: tua fide confirmes: et cum tu
apparueris vīa nostra et nos tecum apparea-
mus in gloria Iesu Christe saluator mūdī. Qui
cum deo patre et spiritu sancto viuīs / regnas
et imperas per secula seculorum. Amen.

**In monte oliueti oratio octaua.
Inuitatorium.**

Adiutoriuꝝ nostrū
in nomine domini.
Qui fecit celum et
terrā. Antiphona.
Elevata est magni
ficētia tua super ce-
los deus. Psalm⁹.

Omnēs gētes
plaudite ma-
nibus: iubilare deo
in voce exultatiōis.
Quoniam dominus
excelsus terribilis:
rex magnus super
omnem terrā. Sub

In finē p
filij Tho
re Psalm⁹
David.

fecit populos nobis: et gentes sub pedibus no-
stris. Elegit nobis hereditatem suam: speciem
iacob quem dilexit. Ascendit deus in tubilo: et
dominus in voce tube. Psalmite deo nostro psallite: psal-
lite regi nostro psallite. Quoniam rex omnis ter-
re deus psallite sapienter. Regnabit deus su-
per gentes: deus sedet super sedē sanctam suā.
Principes populorum congregati sunt cum deo
abraham: quoniam disformes terre vehementer
elevati sunt. Gloria patri. Sicut erat etc. Pater
noster. Ave maria. Versus. Adorate dominum
in aula sancta eius.

Oratio sancti Gregorii Nazāzenī.

Deus virtutū et glorie Iesu Christi sol iusti-
tie: qui humane redēptiōis itinerariū ius-
ta etheris solis periodū pfecisti: de quo dictum
est. Qui sol et occidit: simulq; girat per meridiē: et
flectit ad aquilonē oīa lustrans in circuitu pgit
spūs in circulo suo reuertit: ita p oīa tu candor
lucis eterne es speculū sine macula: oīes cū lu-
ce euāgelij: circuisti p integerrimū amoris mer-

l. iiii

Oratio nona.

diē flexus es p amarissime passionis aquilonē:
z in circulos tuos reuersus es p gloriosam ascē
sionem te throno residentem altissimo in po
sitionibus patris bonis luocamus in loco vbi ste
terūt pedes tui: vt corda nostra post te trahas:
z curramus in odore vnguētorum tuorum: que
fursum sunt sapiamus: vbi tu es in dextra dei se
dens Iesus Christus saluator mundi: qui cum
patre z paraceto viuis: regnas z imperas per
secula seculorum amen.

In valle Josaphat oratio nona.

Inuitatorium.

Laticum
graduum.

Adiuutorium nostrum ī
nomine domini: qui fe
cit celū z terrā. amē. añ.
Surge domine ī requiē
tuam: tu es archa sancti
ficationis tue. ps.

Memēto domine
dauid: z omnis
mansuetudinis eius.

Sicut iurauit domino:
vorum vouit deo iacob.

Si introiero in taberna

culum domus mee: si ascendero in lectum strati
mei. Si dederō somnum oculis meis: et palpe
bris meis dormitationem. Et requiem tempo
ribus meis donec inueniam locum domino: ta
bernaculum deo iacob. Ecce audiui⁹ eam
in effrata: inuenimus eam in campis silue. In
troibimus in tabernaculum eius: adorabimus
in loco vbi steterunt pedes eius. Surge domi
ne in requiem tuam: tu z arca sanctificationis
tue. Sacerdotes tui induantur iusticiam: z san
cti tui exultent. Propter dauid seruum tuum:
non auertas faciem christi tui. Iurauit domi

Oratio beati Joannis Damasceni. Fo. lxx.

nus david veritatem: et non frustrabitur eum: de fructu ventris tui ponam super sedem tuam.

Si custodierint filij tui testamentum meum: et testimonia mea hec que docebo eos. Et filij eorum usque in seculum sedebunt super sedem tuam. Quoniam elegit dominus syon: elegit eam in habitationem sibi. Hec requies mea in seculum seculi: hic habitabo quoniam elegi eam.

Ut iduam eius benedicens benedicam: pauperes eius saturabo panibus. Sacerdotes eius induam salutaribus: et sancti eius exultatione exultabunt. Illuc producam cornu david: paravi lucernam christo meo. Inimicos eius induam confusione: super ipsum autem efflorescit sanctificatio mea. Gloria patri et filio et spiritui sancto. Sicut erat in principio. etc. Pater noster. Ave maria gratia plena.

Versus.

Exaltata est sancta dei genitrix super choros angelorum ad celestia regna.

Oratio Joannis Damasceni.

Deus dei patris ac virginis matris unigenite Jesu Christe Emmanuel ac verus Messias: qui virginalem aulam in qua habitatores eligere dignatus es: sanctificans tabernaculum tuum altissime: et templum tuum sancti pneumatis umbra refrigerans: ut nulla antiquae culpe labe inficeretur: nec ullis patrie prevaricationis infamiae teneretur obnoxium: sed concedens nature virgo deipara primum dulcem resoluta in mortem inde corpore simul et anima celestibus regnis inferretur honore qui talem decuit filium et gloria que talem decuit matrem: ut scilicet super omnes angelorum ordines ad celestia regna levaretur: cuius gratie et glorie tunc quidem in vallis Josaphat medio

Messias
id est unctus
vel Christus.

Oratio decima.

celestia signa patuerit: et nunc quoque virginis corporis manent reliquie suauissimi odoris: ut dicere liceat in laudem virginis matris tue. **I**sta est speciosa inter filias Iherusalem: sicut vidistis eam plenam charitate et dilectione: in cubilibus et in hortis aromatatum: ista est que ascendit per desertum: delictis affluens: in nixa super dilectum suum: in huius matris tue virginitate: ac angelorum regine honore: te supplices oramus: ut eius interuentum iudicem te experiamur: cum veneris rationem ponere seruus tuis in eadem valle Josaphat et qui venisti redimere perditos: nolis dampnare redemptos Iesu Christe saluator mundi. **Q**ui cum patre et paraclete visis regnas: et imperas per secula seculorum. Amen.

In templo Solomons Oratio. x. Inuitatorum.

Aditorium nostrum in nomine domini. **Q**ui fecit celum et terram. Sit nomen domini benedictum. **E**x hoc nunc et usque in seculum.

Antiphona. **E**go autem in multitudine misericordie tue introibo ad domum tuam: adorabo ad templum sanctum tuum: et confitebor nomini tuo.

Psalmus.

Psalmus
vel laus cantici
filii
Chore se-
cunda sab-
bati.

Magnus dominus et laudabilis nimis in ciuitate dei nostri: in monte sancto eius. **F**undatur exultatione vniuersae terre: mors syon latera aquilonis ciuitas regis magni. **D**eus in domibus eius cognoscetur: cum suscipiet eam. **Q**uoniam ecce reges terre congregati sunt: conuenerunt in unum. **I**psi videntes sic admirati sunt conturbati sunt: commoti sunt tremor appres-

Oratio beati Effrem abbatis. Fo. lxx.

hendit eos. Ibi dolores vt parturientis: in spiritu vehemēti cōteres naues Tharsis. Sicut audiuimus sic vidimus in ciuitate domini virtutū: in ciuitate dei nostri deus fundauit eam in eternum. Suscepimus deus misericordiam tuam: in medio templi tui. Secundum nomen tuum deus sic et laus tua in fines terre: iusticia plena est dextera tua. Letetur mons syon: et exultet filie inde propter iudicia tua domine. Circundate syon et cōplectimini eam narrate in turribus eius. Domine corda vestra in virtute eius: et distribuite domos eius vt enarretis in progenie altera. Quoniam hic est deus deus noster in eternum: et in seculū seculi ipse reget nos in secula. Gloria patri et filio: et spūi sancto. Sicut erat in principio et nunc et semper. Pater noster. Ave maria. ꝑ. Introibimus in tabernaculum eius: adorabimus in loco vbi steterunt pedes eius.

Oratio beati effrem abbatis.

Deus magne et mirabilis: quem celi et terre ambitus in sua maiestate nō capiunt: sed in humane carnis angustia Nazareth suscepit: Bethleem edidit: Epharnaum enutrit: Hierosolyma audiuit doctores dicentem. hec via ambulate i ea: et intra vni⁹ tēpli artos parietes tota recepta est maiestas deitatis: id quōd Solomon ille rex pacific⁹: et templi extructor pre reuerentia mirabatur: dicēs. Celi celorū te nō capiunt. Deus gloriose quantominus hec domus quā edificauit. Mirum dictu assumpto homine nostre paruitati cōmēsuratus es: cepistiq; breui loculo tenere virtutes: et miracula multa in templo proficiens: vt fieret quōd Malachias propheta predixerat. Erit gloria dom⁹ nouissime maior q; prime: quādo venisti ad templum sanctū tuum dñator dñe: et angeli testamenti quem diu

Peroratio.

expectauimus: te rogamus precibus altissimis
rer pacifice: et summe sacerdos: ut digni simus
inter membra ecclesie militantis censer: et in ma-
gno iudicii die inter triumphantis ecclesie filios
numerari. Per te Iesu Christe saluator mundi/
Alpha et o principium: et finis prime: et nouissi-
me. Qui cum patre et paraclete uiuis regnas: et
imperas. Per secula secula seculorum. Amen.

¶ Finit perutile hoc opusculuz optimi cuiusq;
Christiani lectide dignissimum: cui Itinerario
nomen est: in Tomos decem sectum: variarum
vrbium: regionum: insularuz: ac locorum Terre
sancte situm complectens: ab excellentis ingenij
viro Domino Bartholomeo a Saligniaco se-
dis apostolice pthonotario: ac virtusq; iuris p-
fessore prestatissimo magnis laboribus conditu
Lugduniz in edibus honesti ac industrii cal-
cographi Gilberti de Villiers impressuz. Anno
a virginis partu Millesimo quingentesimo. xxv.
die duodetrigesimo Mensis Augusti.

FINIS.

Regestum.

Regestum abecedariū lo

corum: atq; rerum in hoc Itinerario comprehē-
sarum: cuius noticiam vt habeatis lectores scilicet
tote sententias hic annotari a litera principa-
liori: addito numero paginarum: quum enim liber
paruus sit: nec columnelis interceptu satis vsum
est solum foliorum numerum annotare.

De litera A.

Abhe pletas ad terrā sanctam.	Fo. v.
Achille mons dauid.	fol. l.
Accubitus Lypu.	fo. xviii.
Arcon ptholomatda.	fol. xxv.
Adrianus imperator.	fol. xxv.
Ager cretensis bis metitur.	fo. xiiij.
Agros grece sanctus latine.	fol. lxiij.
Ager damascenus.	fo. liij.
Ager acheldemac.	fol. l.
Aliud exemplum.	fol. lviij.
Arbores terre sancte que sint.	fo. xxi.
Albante descriptio.	fo. xi.
Altaria duo in monte Caluarie.	fo. xxviii.
Altare in loco trium regum.	fo. liij.
Allobrogum oppidum.	fo. xxviii.
Amenitas terre sancte mirabilis.	fo. xxi.
Antrum Pelagie.	fo. xliij.
Apparitio virginis gloriose.	fo. xxviii.
Appollonis peregrinatio vana.	fol. vi.
Apparitio Bagdalene.	fol. xxviii.
Anetes caudati in Lypio.	fo. xviii.
Arbores terre sancte que sint.	fo. xxi.
Armentorum ritus: et sacra.	fol. xxxi.
Arabum mores.	fo. xxliij.
Arabia triplex.	fo. xx.
Argumentum a fontion	fo. lix.
Asier sois.	fol. xxiij.

Regellum.

Ascensio vtrg. Martie	fo. xl.
Atrium domus Lapyhe	fo. xxvj.
Atthanatos. i. immortalis	fo. lxviij.

De litera. B.

Baptismus ignis.	fo. lliij.
Baptismi Christi locus	fo. xliij.
Balsami hortus	fo. lliij.
Balduini excellens sepulchrum.	fo. xxix.
Bethphage dispositio describitur.	fo. xliij.
Bethgala vnde nomen habeat	fo. xliij.
Bethsaida oppidū trū apostolorū	fo. xlvij.
Bethsaida nunc dirupta	fo. xlvij.
Bethulia prope Dalym	fo. xlvij.
Bethania vbi sit	fo. xliij.
Bethleem sacratissima	fo. li.
Bethleem situs	fo. li.
Biduini	fo. xxxiij.
Bone litere venetis	fo. viij.
Bonassa quid apud nautas	fo. xij.
Botrus Cipry vnde dicatur	fo. xvij.
Buticelle oppidum	fo. liij.

De litera. C.

Canes mire conditionis	fo. xv.
Candia insula atqz Creta	fo. xij.
Cana Galilee	fo. xlvij.
Capharnaum vibs inclyta	fo. xvij.
Caude arietum admirabiles	fo. xvij.
Carcer domini	fo. xxvj.
Castrum Cephet vbi	fo. xlvij.
Castrum mali consilij vbi	fo. l.
Castrum Bonichal vbi	fo. xlvj.
Clauus Christi in mare missus	fo. xxvj.
Cecitas Iudeorum	fo. xxxix.
Lenobium diui Joannis Baptiste	fo. lliij.
Lenobium diui Hieronymi	fo. liij.
Lenobia Rhodi.	fo. xv.

Regestum.

Lenobium diui Basilij.	fo. xliiij.
Lenobium sancti Francisci.	fo. xj.
Lesalontie insula qualis.	fo. xij.
Lenobium sancti Francisci in Bethleē	fo. vi.
Lesi reges triginta duo.	fo. xix.
Lesarea maritima.	fo. xix.
Lesarea philippi vbi.	fo. xliij.
Limere insule descriptio.	fo. xj.
Lypri regni descriptio.	fo. xvi.
Lypus dittonis venetorum est.	fo. xviij.
Liuitas machabeorum.	fo. lv.
Liuitas hellesponti.	fo. xliij.
Liserna David in Bethleem.	fo. li.
Colossenses.	fo. xliij.
Colossos.	fo. xliij.
Lolumne Christi pars.	fo. xxvi.
Colūna Iesu.	fo. xxviij.
Comitas auctoris.	fo. liij.
Compassio militum.	fo. xxx.
Contemplatio nature iucunda.	fo. liij.
Choon insula.	fo. xv.
Coron ciuitas.	fo. xliij.
Corosaym vrbis olim inclipta.	fo. xlvij.
Corosaym nunc diruta.	fo. xlvij.
Corpus sancti Joannis montisfortis.	fo. xlvij.
Eripte due.	fo. xxix.
Eripta sancti Jacobi minoris.	fo. xl.
Eripta Magdalene.	fo. xliij.
Lux preciosa ex pelui facta.	fo. xv.
De littera D.	
Dan tribus vbi sortem acceperit.	fo. xxiij.
Deplozanda Rhodus.	fo. xvi.
Deplozatio Rhodi.	fo. lviij.
Distantia trium crucum.	fo. xxviij.
Descriptio insularum Rhodi.	fo. xv.
Destitutio templi Solomons.	fo. xxxviij.

Regeslum.

Destructio templi per Romanos.	fo. xxxviii.
Doctores grecorum	fo. xxxix.
Domus Jacob patriache	fo. l.
Domus Symeonis	fo. l.
Domus diuitis Epulonis	fo. xxxvi.
Domus Joachim et Anne	fo. xxxvii.
Domus Symonis leprosi	fo. xlii.
Domus sancte Marthe	fo. xlii.
Domus sancte Magdalene	fo. xlii.
Domus Abachuc prophete	fo. l.
Domuncula sancte Marte	fo. xli.
Domus zacharie z Elisabeth.	fo. lii.
Domus caiphe cum templo	fo. xxvi.
Domus peregrinorum in Joppe	fo. xxi.
Doicadis resuscitatio	fo. xlii.
Due sententie in Chriſtū prolate	fo. xxxviii.
De litera. E.	

Ebron antiqua	fo. lii.
Ebron noua	fo. lii.
Eſſraym vijs	fo. xxi.
Emaus oppidū dictum nycopolis	fo. xxi.
Eucharistie sacramentū in septem	fo. xxxii.
Eue formatio	fo. liii.
Errores iacobitarum	fo. xxx.
Euboyca prouincia	fo. xv.
Exhortatio ad principes	fo. lvi.
Exhortatio ad summum pōtificem	fo. xxxvi.
Exhortatio ad peregrinos	fo. xxi.
Exhortatio ad principes	fo. liii.
Exhortatio ad principes xp̄ianos	fo. xvi.
Exules latini terrā sanctam incolunt	fo. xxx.
Edreton campus.	fo. xlv.
De litera. F.	

Fabrica templi sancti sepulchri	fo. xxx.
Famagusta vijs fortissima	fo. xvi.
Faceta falsa	fo. xxxii.
Fons	

Regestum.

Fons heliset.	fo. xlv.
Fons Salutifer sarracenis.	fo. lviij.
Fons mirabilis Venetijs existens.	fo. ix.
Fons in monte Carmeli mirabilis.	fo. lv.
Fonticus Venetiarum.	fo. lviij.
Fons Jesu benedictus.	fo. xlvij.
Fons draconis.	fo. xxxiij.
Fons satulificus.	fo. xxviij.
Formatio Ade.	fo. liiij.
Foramē crucis Christi sacrosanctum.	fo. xxviij.
Foramina miraculose facta.	fo. xxviij.

De littera G.

Gallilea insignis.	fo. xlv.
Gallilea duplex.	fo. xlv.
Galgala diruta.	fo. xliij.
Gallorum pugnacitas.	fo. lviij.
Gallorum libertas Venetijs.	fo. ix.
Garganus iulius.	fo. xj.
Gaudii peregrinorū i visiōe terre sancte.	fo. xix.
Gelboe mons.	fo. xix.
Godofredi sepulcrum.	fo. xxix.
Georgianorum natio.	fo. xxxij.
Gethsemani velle descriptio.	fo. xli.
Georgianorum pugnacitas.	fo. xxxij.
Gerre sycule.	fo. liij.
Grecorum natio in templo.	fo. xxxj.
Greci presbyteri.	fo. xliij.

De littera H.

Habitus peregrinorum.	fo. x.
Habitant: Hierosolymis plures Christiani ex trancee conditionis.	fo. xxxiij.
Habitus Christi in cruce qualis.	fo. xxviij.
Habundantia salis in Egipto.	fo. xviij.
Hieremie planctus.	fo. liij.
Heliseus propheta.	fo. xlv.

h

Regestum.

Helene imperatricis feruens zelus erga Ter-	
ram sanctam.	fo. xxviii.
Heracly hyfloua.	fo. xxv.
Hermion mons.	fo. xlvj.
Hortus Balsami.	fo. liiij.
Hubertas Terre sancte.	fo. xxi.
Hyfmael agarenos id est farracenos genuit.	fo. lio. xxliij.

De littera J.

Jarchas peregrinus.	fo. liii.
Jacopitarum ritus in sacris.	fo. xxxi.
Jacynthum insula.	fo. xli.
Jacopitarum natio in templo.	fo. xxxi.
Janta vibs vbi fit.	fo. xli.
Jamenorum mores.	fo. xxliij.
Imperium.	fo. lvi.
Jacobus minor electus in episcopum Hieroso-	
lymitanum.	fo. xxvj.
Insigne factum Conradi.	fo. lix.
Insule Rhodiorum.	fo. xv.
Insula corlice.	fo. xli.
Insula Creta.	fo. xli.
Insigne factum Christianorum.	fo. xliij.
Institutio nominis Ade.	fo. liiij.
Joppe descriptio et portus.	fo. xxliij.
Jlachar fors.	fo. xxi.
Jter ab histria in Constantinopolim.	fo. xi.
Judeoru mores in sacris.	fo. xxxiij.

De littera L.

Latinozum natio.	fo. xxxi.
Laus Hierusalem.	fo. xxv.
Laudes Terre sancte.	fo. xix.
Rectio diligens.	fo. xxi.
Rectus Ade et Eve.	fo. liiij.
Leptida comparatio.	fo. xxliij.
Leucosia pulchra.	fo. xvi.
Liberalitas magni magistri Rhodioru	fo. lvi.

Regestum.

Libanus mons describitur.	fo. xlix.
Lycostatos insignis locus.	fo. xxviii.
Locus studiorum sancti Hieronymi.	fo. lii.
Locus captivitatis Christi.	fo. lvi.
Locus iudicii generalis.	fo. xli.
Locus virginis sub cruce.	fo. xxviii.
Locus unctionis Christi.	fo. xxvii.
Locus insignis symboli apostolici.	fo. xli.
Locus ascensionis Christi.	fo. xli.
Locus agonie Jesu.	fo. xli.
Locus Thome apostoli.	fo. xxv.
Locus stelle apparentis.	fo. l.
Locus plenus pietate.	fo. xxxiii.
Locus dominice natiuitatis.	fo. xli.
Locus partitionis vestium Christi.	fo. xxv.
Locus predicationis Jesu.	fo. xli.
Locus circūcisionis.	fo. li.

De littera M.

Magnus imperium Iudeorum.	fo. xxxi.
Maria de philermo.	fo. xli.
Marci euangeliste templum.	fo. vii.
Mare mortuum mirabilis nature.	fo. xlv.
Maronitarum natio et mores.	fo. xxxi.
Mathie euangeliste locus.	fo. xxv.
Mensa Christi et apostolorum.	fo. xlviii.
Mecha vibs machometi.	fo. xx.
Mensura sancti sepulchri.	fo. xxix.
Methodus peregrinatus sancte terre.	fo. liii.
Mellis balsami.	fo. liii.
Miranda victoria.	fo. lvi.
Miracula Hierico.	xl.
Miraculum virginis gloriose.	fo. xxxix.
Miraculum super sepulchrum domini.	fo. xxxix.
Mira politia Armentorum.	fo. xxxi.
Miraculum pulchrum.	fo. liii.
Miraculum stupendum.	fo. li.
Miraculum reliquiarum sancti Joannis.	fo. lv.

Regestum,

Miraculum crucis	fo. xvff.
Miraculum sancti Lazari	fo. xvij.
Miratu digna res	fo. x.
Miraculum piscine Syloe	fo. xxxvij.
Mysteria Terre sancte	fo. liij.
Ododona ciuitas.	fo. xij.
Mos pius peregrinorum	fo. x.
Mons Garganus	fo. xi.
Mons offensionis	fo. xxiij.
Monachi Grecorum prelati.	fo. xxxj.
Mons Carmeli	fo. lv.
Montes in circuitu Iherusalem	fo. xxiij.
Montis quarêtane situs	fo. xlv.
Mons Syon	fo. xxiij.
Mons tentationis Christi	fo. xlvj.
Mons Christi	fo. xlvij.
Mons sancte crucis altissimus	fo. xvij.
Mons aureus.	fo. xi.
Murlegi venatici in Lypio	fo. xvj.
De litera A.	
Natoria Syloe vbi	fo. xlix.
Nationes Christianorum narrantur	fo. xxx.
Natio Latinorum	fo. xxxj.
Natio Grecorum	fo. xxxj.
Natio Jacobitarum	fo. xxxj.
Natio Nestorianorum	fo. xxx.
Natio Georgianorum	fo. xxxij.
Natio Surianorum	fo. xxxij.
Natio Armeniorum	fo. xxxj.
Natio Iduinorum	fo. xxxij.
Natio Samaritanorum	fo. xxxij.
Natio Indianorum	fo. xxxij.
Natio Aethiopitarum	fo. xxxij.
Natio Aethiopicorum	fo. xxxij.
Natio Sarracenorum	fo. xxxij.
Natio Iudeorum	fo. xxxij.

Regestum.

Natio Nublanorum.	fo. xxxlii.
Natio Zamenorum	fo. xxxii.
Navigatio Hierosolymitana.	fo. x.
Nazareth benedictæ situs	fo. xlvj.
Naym ciuitas vbi sit	fo. xlvj.
Nomina vrbis sancte	fo. xxv.
Neptalim fors	fo. xxi.
Notula pulchra de terra sancta	fo. xxxi.
Notula digna	fo. xxv.
Notabile verbum	fo. xxi.
Notatu digna	fo. xx.
Noniter inuente terre	fo. lvi.
Nychopolis vrbis	fo. xxxlii.

De littera D.

Obitus Christi versus occidentē	fo. xxviii.
Obitus virginis Marie	fo. xxvi.
Obitus peregrini nostri absorpti in Iordane	fo. xliii.
a crocodillo	fo. xlvj.
Obitus cōperegrini in itinere Hierico.	fo. vi.
Odor precipuus sanctorum locorum	fo. xliii.
Opinio Iosephi	fo. xli.
Oratio Christi insculpta in rupe	fo. xliii.
Ortus Iordanis et fluxus	fo. xxvj.
Ordo peregrinationis mōtis Syon.	

De littera P.

Padouana vrbis	fo. viii.
Palme multe in Rhama	fo. xliii.
Palatium Venetorū ducale	fo. ix.
Palestine descriptio	fo. xix.
Paphos antiqua vrbis vbi Nabachabei fuerunt	fo. xviii.
martyrisati	fo. xi.
Panthere insule descriptio	fo. xlviii.
Paruus Iordanis	fo. x.
Parentie portus vbi sit	fo. xlv.
Pentapolis regio	fo. xlii.
Pelagie sancte antrum	

Regestum.

Deplum Hieronice.	fo. xxxviii.
Peroratio auctoris.	fo. lvi.
Petra deserti.	fo. lx.
Pena Judeorum.	fo. xxxix.
Philipp ⁹ devillers magn ⁹ Rhodior mgr. f. lv.	fo. lx.
Pictura antiqua Genetis.	fo. ix.
Pietas Genetorum in peregrinos.	fo. x.
Pylati domus.	fo. xxxvi.
Pisces volantes.	fo. xvi.
Pythagore peregrinatio.	fo. liii.
Poma paradisi in Cyprio.	xviii.
Poma toto anno in arboribus.	fo. xxi.
Portus Rhodi.	fo. xliii.
Porta ferrea.	fo. xxxv.
Porta Aurea.	fo. xxxv.
Porta speciosa.	fo. xxxvi.
Porta fontis Syloe.	fo. xxxvi.
Porta aquarum.	fo. xxxvi.
Porta octava.	fo. xxxvi.
Porta Bentamyn.	fo. xxxvi.
Porta sterquilini.	fo. xxxvi.
Porta David.	fo. xxxvi.
Porta piscium.	fo. xliii.
Porta negotiorum.	fo. xxxvi.
Porta iudiciaria.	fo. xxxvi.
Porta Effrayn.	fo. xxxvi.
Portus lymelson.	fo. xvi.
Porta gregis.	fo. xxxvi.
Platonis peregrinatio.	fo. liii.
Presbyter legis.	fo. xxxii.
Presidium Rhodiorum militum.	fo. lvi.
Preparatio peregrinorum qualis.	fo. v.
Proverbum marinum.	fo. xvi.
Psalmus Cantici filijs Chore.	fo. lxii.
Psalmus pro torcularibus.	fo. lxiii.
Psalm ⁹ p ea que hereditate cōsequitur.	fo. lxiii.

Regestum.

De litera Q.

Quarātanne mons in quo Christus sesunauit
quadraginta diebus / ⁊ totidē noctibus: in quo
etiā tentatus fuit a diabolo.

fo. xlvj.

De litera R.

Ratio huius operis.

fo. liij.

Ratio decem Tomorum.

fo. viij.

Reditus cum epilogo.

fo. lv.

Regnum Haze.

fo. liij.

Regnum Iuda vbi.

fol. xix.

Regnum Israel vbi.

fo. xix.

Religiosi terram sanctam incolētes.

fol. v.

Res digna miratu.

fol. xliij.

Res miranda.

fo. xliij.

Respublica Venetorum.

fo. ix.

Ritus militum creandorum.

fo. xxx.

Rhodus alta.

fol. xliij.

Rhodiani olim colossenses dicti.

fo. xliij.

Rhodiensium dominorū humanitas.

fo. xliij.

Rosa hiericontina.

fol. xlv.

Ruyna.

fol. x.

De litera S.

Sacellum virginis Marie.

fo. xxvj.

Sacellum angelorum.

fol. xxxliij.

Sacellum Baptiste.

fol. xxxliij.

Sathalle golphus.

fo. xvj.

Sacellum Magdalene.

fo. xxxliij.

Sacellum Laureti.

fo. xlvij.

Sacellum virginis.

fo. liij.

Sacellum sancte Catharine.

fo. liij.

Sacellum Caluarie montis.

fo. xxvij.

Sacellum sancte Marie.

xxxliij.

Salutatur Sultanus.

fo. xxij.

Samaritani.

fo. xxxij.

Sancte Egyptiace Sacellum.

fo. xxxliij.

Sancte Eufemie sepulchrum.

fo. x.

k liij

Regestum.

Saxum sancti Petri.	fol. xxviii.
Sarracenorum fetoꝝ.	fol. xxxviii.
Salus conductus peregrinorum.	fo. xxv.
Senex de montanis.	fo. xxxv.
Senes Venetorum.	fol. ix.
Sedes episcopalis.	fo. xxxv.
Sepulchrum sancti Ioseph.	fo. xxxix.
Sepulchrum regum Iosaphat.	fo. xli.
Sepulchrum Lazari.	fol. xlii.
Sepulchrum Chariatot.	fo. liii.
Sepulchrum Zacharie prophete.	fol. xl.
Sepulchru[m] virginis gl'ose et eius descriptio. f. xl.	
Sepulchru[m] dominici dispositio.	fo. xxxix.
Sententie due in Christum prolata.	fo. xxxviii.
Sepulchrum Vigentis.	fol. xli.
Sepulchra regum Godofredi/ et Balduini de Bullon.	fol. xxxix.
Signa mire deuotionis.	fo. v.
Signa indulgentiarum.	fo. xxxv.
Situs Venetiarum.	fol. viii.
Situs Ciuitatis sancte.	fol. xxxviii.
Sydon vetus et noua.	fo. xli.
Scelus Pisanoꝝ.	fo. xxv.
Scopus libri.	fol. liii.
Schola beate virginis marie.	fo. xxxviii.
Spelunca instrumētoꝝ discipuli passionis. f. xxxv.	
Situs montis Caluarie.	fo. xxxviii.
Sortes tribuum Israel.	fol. xxi.
Symeonis foꝝ.	fol. xxi.
Syria multiplex.	fo. xix.
Statua Apollinis.	fo. xlii.
Statua salis in segoꝝ.	fol. plv.
De littera. L.	
Thabor mons illustris.	fol. xlvii.
Templi descriptio.	fol. li.
Templi Solomonis descriptio.	fo. xxxviii.
Templum Nazareth.	fol. xlvii.

Regestum.

Templi beate virginis de spasio.	fo. xxxviii.
Templum sancti Jacobi.	fo. xxxiiii.
Templum sancti Marci.	fo. viii.
Templum sancti Joannis baptiste.	fo. xv.
Tempestas valida orta in mari.	fo. xi.
Tempestas valida.	fo. xliii.
Terre in hoc libro descripte.	fo. llii.
Terremotus Tyri.	fo. xviij.
Therebyntus antiqua.	fo. v.
Torrens cedron.	fo. xxxix.
Turris fortissima nomen domini.	fo. lix.
Turris sancti Nicolai.	fo. xliii.
Turris phazeth.	fo. xxxvi.
Turpis comparatio.	fo. xxxiii.
Tyberias vibs maritima.	fo. xlviii.
Tyus famosa vibs.	fo. xlvij.
Tria tabernacula in monte Thabor.	fo. xlvj.
Triclinium in cana Galilee.	fo. xlviii.
Tripolis vibs opulentissima.	fo. xlix.
Transitus gloriose virginis.	fo. xxvi.
Tredecm arbores oliuarum.	fo. xli.
De littera. A.	
Vallis Syloe et eius loca	fo. xlix.
Vallis Raffaym vbi	fo. lii.
Utilitas huius operis	fo. vii.
Videre per transennam	fo. vii.
Vires Europe	fo. lviii.
Vinee Engaddi vbi	fo. llii.
Virgo gloriosa	fo. liii.
Vltio regis Anglie	fo. xvi.
Urbs amplata	fo. xxv.
Verbu notandum	fo. xxxi.
Vatrapete Armenorum	fo. xxxv.
Varij ritus	fo. xxxiii.
Venatio regia	fo. xliii.
Urbes Decapoleos	fo. xlvj.
¶ Finis Regesti.	

Anastrophe ad
Lectores.

Abetis cādidī lectores Itinera
rij nostri compendiarīam descri
ptionem: et rerum que notatu dī
gne videbantur commētari solum
his typis multa opera traductū.
Qua oratos vos velim in princi
pio: ne offendamini sermone rudiusculo: sciētes
nihil esse omnium in re litteraria qđ exactū si
mul esse possit: et tumultuariū. Multa enim ho
rum vt fors et tēpus ferebant congesta sunt: quo
accidit: vt bonam docte scriptiōis partem ma
ris incōmoda: nautica turba: procellarum fra
gor: tempestatis metus: aeris intēperies: Tur
charum perfidia: fatiscens corpusculum nobis
ademerint: neq; id solum: verumetiam sunt nō
parum multa rerū / atq; locorū pūdēter omīssa
que forte alijs videbuntur nouo dīgna libello.
Vobis autem qut res pias / et sacras magis de
scribere animi fuit visa sunt vel leuia: vel ridicu
la. Quamobrem summa ope a nobis laboratū
est: vt sacratioꝛa loca graphice describeremus: et
inibi pro rerum gestarū opportunitate flosculos
quosdā amenorū pratorū colligeremus: et
pī amoris scintillas quasdā iacularēmur: qut
bus lectoris: et auditoris mens vel oblectaret:
vel accenderetur. Porro de reculis minimis vt
pote de moneta: de annona: de penu: de vesti
bus: de electuarijs: et id genus prouisiunculis:
indīgnū rati sumus nostras carthas onera
re: maxime quod hec omnia Venetijs probe do
ceātur peregrini. Nec quemquam tam ineptū
ducimus / qui habita proborum viroꝝ copia
non velit de tam longe itineribus / et exteris

Oratio cuiusdam peregrini gallici.

terris edoceri. Quod si erratula quedam sint
obuia bonarum litterarum professorib²: oratos
vos volo: vltimum donate hac culpam Bartho
lomeo vestro a Saligniaco: q^d doctores vos ma
gis optat q^m lectores: deinde calchographice ar
tis intuslam operam expedit: q^d tamen si summa
sit omnifariam: tamen absq^m mundis esse nō po
test. Perinde comitatis vestre cōscij fratres ch^ri
stiani: ne quicquam veremur lege repetitūdarū
apud vos vigeri: si geminas orationes velut
posthumam prolem huius commentarioli no
stri calci adiecerimus: id enim vt ageremus in
causa pietas fuit: vt autem serius efficeremus
focordia / que tamen apud vos vente locum inue
niet: si memineritis ex multis membranis quib²
liber noster conflatus est serius fuisse repertas.

Oratio prior peregrini cuiusdam gallici
quā habuit dei spiritu plenus post exactā
sacrorum locorum visitationem regressus
in monte Caluarie.

Ohie Jesu Ch^riste clementissime mūdi salua
tor: qui inter reliqua tue diuine bonitatis dona
mibi indignissimo peccatori concessa hoc singu
lare beneficium contulisti: vt piam voluntatem
adeundi Terram sanctam ab ineunte pueri
ta inmisisti: et facultatem tam in rebus q^m in mē
tibus: vt sa nctum votum complere possem dedi
sti. Ecce nunc desiderij mei compos euasi: nunc
loca omnia tuis mysterijs insignita quanta va
luti deuotione visitauit: et nunc ad hunc sacrosan
ctum Golgatha montem hoc est Caluarie lo
cū regressus sum: in quo tu plentissimus mundi
redemptor superata omnis amoris mensura

Oratio cuiusdam peregrini.

immensa clementia motus copiosa illam re-
dēptionem flagris: spinis: sputis: syndone: pur-
pura: arundine: clauis: spongia: i cruce parasti
Conscius mortis tue sacrosancte ⁊ multorū pec-
catorum meorum te oro: tibi suplico: te obsecro:
si inueni gratiam in oculis diuine clemētie tue
bona mihi in hoc loco mortis tue emori: si quid
grati sunt coram te nostri labores: ecce in man-
tuas domine commendo spiritum meum: vt qui
innocentissimam vitam tuam viuendo imitari
non potui: saltem reus ego peccator tibi agno-
dei tollenti peccata mundi ⁊ innocentissime/ pa-
tientissime/ humillime pro me morienti similis
quoquomodo fiam in hoc loco moriendo Iesu
Christe saluator mundi. Amen.
Mirabilis res/ vir vltimo huius orationis ver-
bo expresso animam efflauit indubie a sanctis
angelis exceptā: ⁊ in sydereā regione euectam:
corpusculum autem in ecclesia montis Syon
honeste traditum est sepulture.

Oratio altera pegrini cuiusdā germa-
ni habita in vertice montis Oliuet post
uisitacionem locorum sacrorum Terre
sancte.

Iesu Nazarene rex Iudeorum imperator celi: ⁊
terre: qui humane nature amore celo descendit
sti empirico/ virgineo vtero receptus nouem mē-
sium fastidia tolerans/ natus paupercula matre
in medio animalium: ⁊ in stabulo reclinatus: et
per omnem paupertatem patientiam atq; labo-
rem enutritus huius terre loca insignibus con-
secrasti mysticis: conceptus mystico spiramine:
⁊ angelica salutacione in Nazareth. Natus vir-
gineo partu in Bethleē: fugiens iram seut Ihe-
rodis in Egyptum conuersatus: in Epharnaō

Oratio cuiusdam peregrini.

predicans: et docens in iudea Galilea atque Sa-
maria et in sancta Hierosolymorum vbe myste-
ria tua consummans: ut figurarunt enigmata pa-
triarcharum/figure legis/et prophetarum oracu-
la. Ecce Iesu Christus saluator mundi traxisti me
in odorem vnguentorum tuorum: traxit me fa-
ma quæ de te exiit in omnem regionem: quod sci-
licet pertransisti benefaciendo et sanando omnes
egrotos atque oppressos: ideo clementissime mun-
di saluator: et amice publicanorum/qui peccatores
recipis: et māducas cum eis: ideo ex ultimis
finibus Europe huc venit: et loca per te factis ope-
ribus insignita quanta preualuit deuotione visi-
taui: et nunc postremo hunc montem Oliuarum
conscendi: ex quo docente euangelio tu post lon-
gam peregrinationem ad celos vnde veneras
remeasti: iuxta prophetæ tui oraculum. A summo
celo egressio eius: et occurfus eius usque ad sum-
mum eius. iuxta tuam ipsius vocem in euange-
lio tuo descriptā. Exiui a patre et veni in mundum
iterum relinquo mundum: et vado ad patrem: ita
probant vestigia pedum tuorum sacrosanctorum
vertici huius mundi impressa: hic ergo eleuata
est magnificentia tua super celos deus: hic
ascendisti in altum captiuam ducēs captiuitatē
et dans dona hominibus: hic ascendisti in tri-
bulatione deus: hic ascendisti iter pandens ante
nos: hac via meis viribus te sequi nō possum
Iesu gloriose triumphator celi et terre. Fateor hūi-
liter si in Scythia Indta/aut Albania loc⁹ eēt
tuis mysterijs consecratus: sequerer te per maria:
saltus: montes: et flumina tua gratia roboratus:
sed hac via te sequi non possum/ viuens in cor-
pore: iuxta sententiam/qua dixisti. nemo ascen-
dit in celum nisi filius hominis qui est in celo: er-
go plenissime redemptor mundi per natiuitatē

Oratio cuiusdam peregrini.

tuam/vitam/passionem/sepulturam/descensum
ad inferos/resurrectionem et gloriosam hanc
ascensionem. Te obsecro trahemeposte: vt te
cum partem habeā in domo patris tui: vbi mul
te sunt mansiones: et videam bona domini dei
mei in terra viventium: atq; in eternum laudem
et benedicam te Iesu Christe saluator mundi: q̃
cum deo patre uiuis: regnas et imperas per om̃a
nra secula seculorum. Amen.

miller. r c
ouilas
m vdiq
la hca

ALVENSLEBEN

Me

107

ALVENSLEBEN

Me

107

Itinerarij Terre sancte : inibiꝝ

sacrorum locorū: ac rerum clarissima descriptio: omnibus sa-
cre scripture tractatōibus vtilissima: per amena auditoriūbus:
per Bartholomeū a Saligniacō sedis aplice prothonotariū:
equestris ordinis militē: ac vtriusq; iuris p̄fessorē nup̄ emissā.

